L'HORA

de Catalunya

EXCLUSIVA
Entrevista amb el líder kurd Hosseini

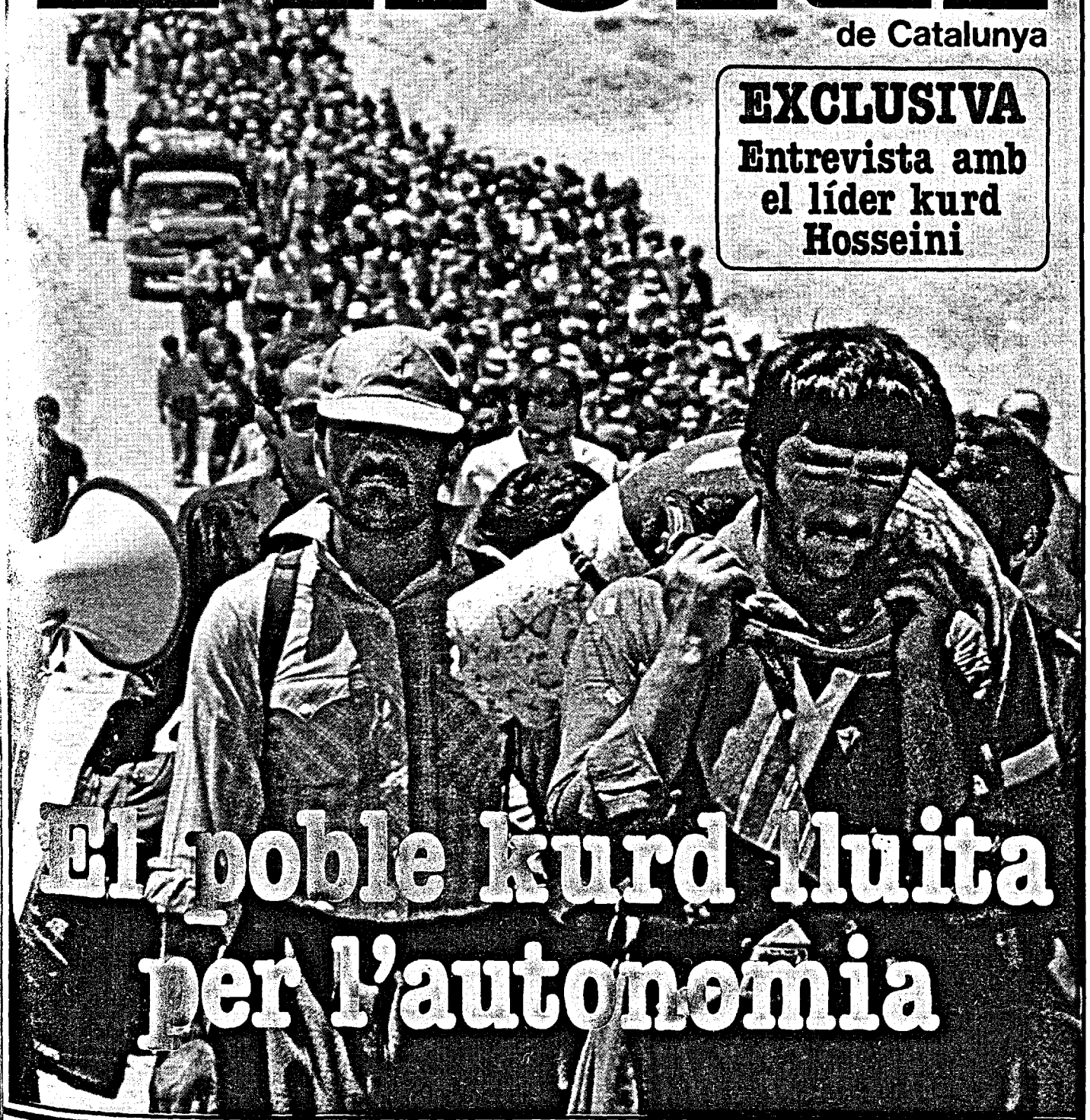

El poble kurd lluita per l'autonomia

- **Planificació familiar a la ciutat**
- **Català sí, escola catalana no**

vostè té crèdit

cada dia a 2.600.000 establiments

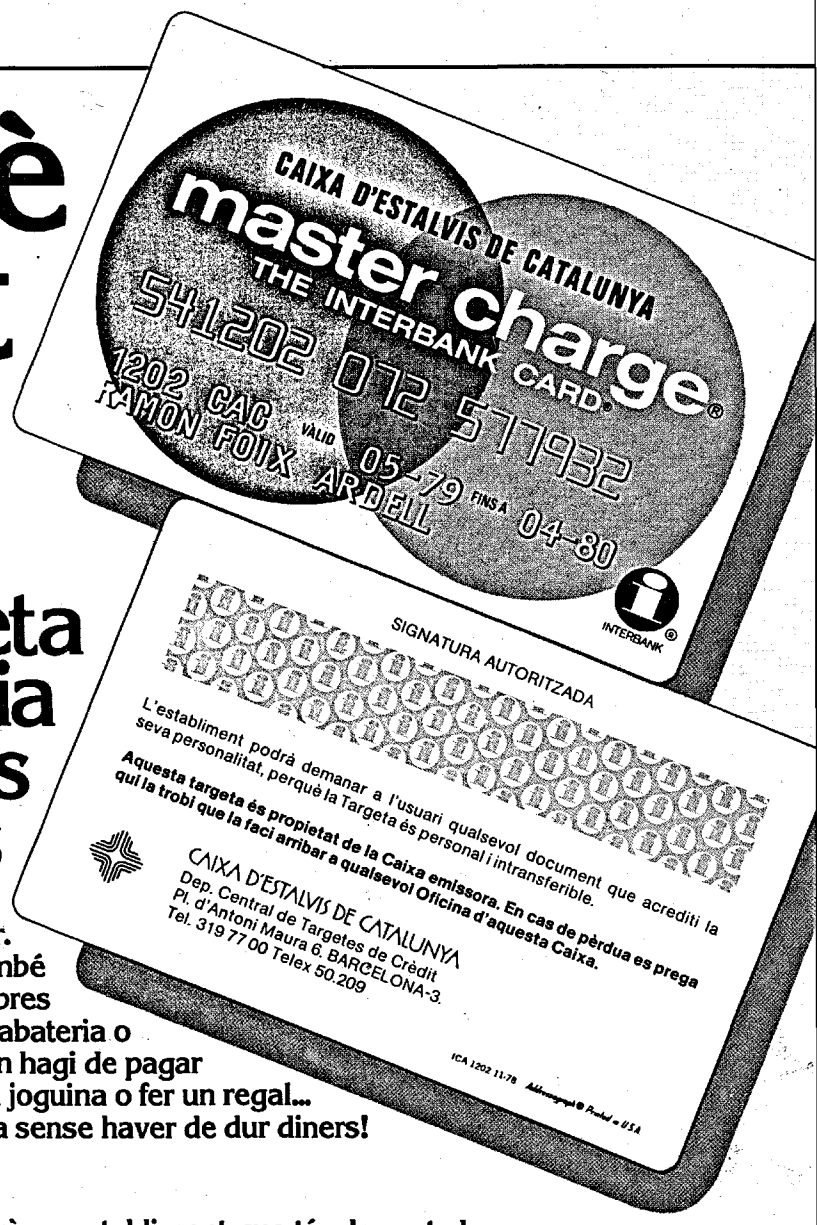

Una targeta extraordinària per als nostres clients

No es tracta només que vostè tingui avantatges si vol anar a l'estranger. El que importa és que la targeta també li sigui útil aquí quan faci les compres habituals en un supermercat, una sabateria o qualsevol establiment comercial, quan hagi de pagar el compte d'un restaurant, comprar una joguina o fer un regal... Ja pot fer les coses de cada dia sense haver de dur diners!

A cada pas veurà un establiment que té a la porta la reproducció de la nostra targeta.
Hi serà ben rebut, perquè vostè s'hi presentarà com una persona de crèdit.

CAIXA D'ESTALVIS DE CATALUNYA

LA CAIXA DE TOTS

li ofereix gratuïtament la Targeta Master Charge

Carta del director

La Diada de l'Estatut

Amic lector:

Els catalans, d'una derrota n'hem fet la nostra festa nacional. Aquest fet sorprèn els espectadors de la nostra cultura, que interpreten per masoquisme allò que per a nosaltres vol dir voluntat de lluita i reconstrucció. Aquest ha estat l'esperit de l'Onze de Setembre des del començament de la seva celebració a través del llarg període franquista i el naixement de la nova democràcia. Aquest any, se'ns ha presentat la Diada amb unes característiques noves. Les forces majoritàries exigien, fa un any, l'aprovació de l'Estatut redactat pels nostres parlamentaris. Avui, després del debat a la Comissió Constitucional, ens demanen que donem suport al resultat d'aquella discussió. Hom diria que la Diada ha passat de ser una festa reivindicativa a una jornada de ratificació joiosa. Però cal tenir molt en compte que la història no s'escriu en un sol dia. L'onze de Setembre d'aquest any representa el suport del poble català a tot un procés que s'inicià ja fa molt de temps i que no es clourà amb la Diada.

És per això que no és erroni afirmar que aquesta Diada es de ratificació i de reivindicació al mateix temps. Ja ningú no pot fer marxa enrera en el nostre Estatut. Només resta que Catalunya, els seus homes i dones, certifiquin amb el seu vot positiu allò que ja van avançar en elegir els seus representants en les proppassades eleccions. Resta, però, dur-lo a la pràctica. Resta que l'articulat de la nostra carta constitucional vagi prenent cos a través dels traspassos de competències que ens atorga. L'Estatut és bo. L'Estatut no és ni una descentralització administrativa ni l'explicitació d'una independència que no volem. L'Estatut és la concreció actual del dret del poble català l'autogovern. Crec que tothom que així ho cregui haurà de sortir l'Onze de Setembre a defensar-ho i haurà de seguir defensant-ho fins que sigui una resplendent realitat.

Ben cordialment.

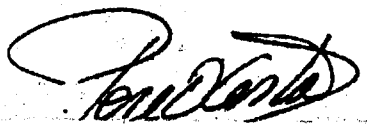

PERE-ORIOL COSTA

Director

En aquest número:

El poble kurd vol l'autonomia. Entrevista amb l'aiatol.lah Hosseini, líder dels kurds, per AHMAD RAFAT.

«Hosseini és un agent desestabilitzador». Entrevista amb Montasari nét de l'aiatol.lah Khomeini, per JOSEP M.ª CORTÉS.

Terror i caos a l'Iran de Khomeini, per MATEO MADRIDEJOS. Pàgs. 4, 5, 6, 7, 8, 9 i 11.

El proper 11 de setembre, prova de foc per al referèndum, per MONTSERRAT RADIGALES. Pàgs. 12 i 13.

Començament de curs amb suspens, per PEDRO ALTARES. Pàgs. 14, 15 i 16.

Tribuna, per AVEL.LÍ ARTÍS-GENER (Tísner). Pàg. 17.

Un debat que tot just comença, per RAIMON OBIOLS. Pàg. 18, 19 i 20.

Català sí, escola catalana no, per FRANCESC BAIGES. Pàgs. 21, 22 i 23.

Colita, foto fixa, per XAVIER FEBRÉS. Pàgs. 24, 25 i 26.

Mormons per a l'eternitat, per JOAN CATÀ. Pàgs. 27, 28 i 29.

Centre de Planificació Familiar de l'Ajuntament: un exemple a seguir, per MARIA JOSE ROMAN. Pàgs. 29 i 30.

Tot ho fa preveure: tindrem una tar-

ENTREVISTA AMB EL LÍDER KURD AIATOL.LAH HOSSEINI

El poble kurd lluita per l'autonomia

AHMAD RAFAAT

A l'antiga capital de la República Socialista del Kurdistan, Mahabad, Khomeini i els altres aiatol.lahs de Teheran no gaudien de gaire suport i popularitat. Per a substituir Khomeini, però, hi ha un altre aiatol.lah, un kurd: Aiatol.lah Seikh Ezzeddin Hosseini.

Ell, amb la seva llarga barba ha reeixit a mobilitzar milions de persones i armar-les a través del Partit Democràtic del Kurdistan, d'orientació socialista. A ell li hem plantejat alguns dels molts interrogants que els 2000 anys d'història d'aquest poble posen a cada observador.

—El poble kurd, concretament, què demaneu del govern de l'Aiatol.lah Khomeini?

—El Kurdistan demana el restabliment d'un dret elemental seu. L'Iran no està composat només per la població persa i no tothom parla aquesta llengua ni hi reconeix el seu patrimoni cultural. Si en l'Iran de l'antic règim aquest dret, és a dir, el dret a la nostra existència en tant que entitat, ens venia negat, el govern revolucionari el completament discriminatori i cal que sigui substituït amb una frase que defineixi l'Islam com a religió de l'Estat.

—Així, les vostres reivindicacions són més aviat que de caràcter nacional, d'ordre religiós?

Hosseini desitja fervorosament l'autonomia del poble kurd. Mentrestant, les armes tenen la paraula.

—No efectivament, jo això ho veig completament lligat a les nostres reivindicacions nacionals, i a més he parlat de dos punts. En efecte, nosaltres no podrem acceptar aquesta Constitució tampoc perquè la manera com contempla el dret del poble a l'autonomia és molt ambigua. La Constitució parla de la igualtat de tots els pobles de l'Iran, però sense definir què vol dir aquesta llibertat. Nosaltres, sobre el dret a la nostra autonomia no podem transigir ni pactar.

—Pot definir una mica millor la mena d'autonomia que al seu parer pot ser aplicada al Kurdistan?

—Un model precís no el conec, però es pot estudiar el federalisme americà i el soviètic i adequar-los a la situació concreta de l'Iran.

—Vostè no creu que una part de la resistència de les autoritats de Quam i de Teheran deriva del fet que l'autonomia del Kurdistan iranià pot provocar el desmantellament de les velles fronteres?

—Si el que vostè vol preguntar-me és si nosaltres ajudarem als nostres germans que viuen a d'altres països (el poble kurd viu a L'Iran, Irak, Turquia, Síria i la Unió Soviética) responc que sí i afegeixo que donarem suport també al poble saharaui, al filipí, així com a tots els pobles de l'Àsia, Àfrica i Amèrica Llatina que en aquests moments estan lluitan per la pròpia independència o contra el feixisme, sionisme i l'imperialisme, i no crec que això alteri totes les fronteres del món.

—A vostè, algun aiatol.lah de Teheran, l'acusa de filo-marxista.

—Entre nosaltres i els materialistes existeixen contradiccions profundes i d'ordre filosòfic, però això no vol dir que en la sagrada lluita per la llibertat no poguem aconduir la batalla des del mateix cantó de les barricades. D'altra banda, així ha passat en la lluita que ha portat a la caiguda del propi règim dictatorial i diabòlic del sha. Així doncs, no veig per què aquesta fórmula hagi de perdre la seva validesa en la lluita dels kurds per la pròpia autonomia. He d'afegir també sobre aquest argument que allò que divideix el moviment religiós és una altra qüestió: si encara després de la victòria ha de continuar aquesta col.laboració. Jo personalment crec que als marxistes i als materialistes en general cal deixar-los l'espai de la crítica constructiva, ja que a l'Iran són una minoria, mentre que la majoria tindrà el paper de governar el país. Això representa per a mi el concepte de democràcia.

—A la llum dels fets, sembla molt difícil que al poble kurd li sigui concedida l'autonomia que vostè m'ha explicat abans. En el cas que el poder central es mostri intransigent, quina serà la resposta d'aquest poble?

—Contra la dictadura monàrquica l'Iran ha lluitat en el seu conjunt i cap dels pobles d'aquesta nació no pot vantar-se d'haver abatut el vell règim. Tots els pobles de l'Iran han sortit al carrer durant mesos i mesos i han pagat amb la seva sang el preu d'aquesta llibertat. Per això és difícil que un element d'aquest conjunt renunciï a la seva llibertat, i encara més absurd és que l'altra part li ho demani. Nosaltres esperàvem obtenir del govern revolucionari la nostra autonomia sense vessament de sang. Però pels camins pacífics no hem pogut obtenir-la, i res no ens impedirà de continuar la nostra batalla amb les armes. I aquest és un dret definit com a sacrosant per l'Islam.

QUI SON ELS KURDS?

La intransigència del règim de Khomeini ha portat a la primera plana dels diaris un vell problema: el del poble kurd. Els kurds són prop de 20 milions i es divideixen el territori en cinc famílies lingüístiques i culturals diferents: turcs (8 milions), iranís (6 milions), iraquís (3 milions), sirians (800.000) i russos (300.000).

Els kurds que viuen als confins de l'Iran poden, sens dubte, enorgullir-se d'haver mantingut una llarga lluita per l'autonomia i la independència —a través de les diferents etapes de la seva història— així com una dura i sagnant lluita contra els Pahlevi.

Mahabad, la ciutat fortalesa dels kurds, també en el decurs dels últims enfrontaments contra milícies khomeinistes, havia estat la capital de la república Socialista del Kurdistan entre gener de 1946 i la primavera de 1947. Aquesta república era el fruit de només un any de lluita organitzada del poble kurd. En efecte, el Partit Democràtic del Kurdistan nasqué l'any 1945 i en concomitància amb el naixement de la república a la part iraní, el partit es ramifica també per l'Irak. Més tard, l'any 57 neixeria a Síria i el 1965 a Turquia. Però convé afegir que en pocs anys el partit ha experimentat grans canvis en la seva línia política i ha adoptat posicions totalment diferents quant a ideologia i composició social.

Mentre el Partit Democràtic del Kurdistan iranià s'orientava cap a plantejaments de tipus socialista, el mateix grup a Irak, dirigit per la família feudal de Berazzani fins a 1975, a canvi d'armes, assassinava per encàrrec de l'emperador iraní, a militants kurds d'aquest país.

Després de signar un acord comú entre Iran i Irak a Algèria l'any 1975, moment en què el grup de Berazzani entra en crisi per la manca de suport de l'Iran, s'inicia una acció contra les tres regions que confegeixen la major part d'aquest poble —la iraní, la turca i la iraquí— per a sufocar les reivindicacions autonòmiques. Aquesta onada de dura repressió no acaba fins el canvi de règim a l'Iran i.la pujada al poder de Khomeini.

Avui, la lluita del poble kurd pel dret a l'autodeterminació assumeix un paper importantíssim en l'escenari de la política iraní. Primer perquè Khomeini i els seus aliats no tenen cap explicació per a convèncer la població de la validesa de la matança que estan portant a terme al Kurdistan i als ulls del món aquesta política no es diferencia gens de la de l'antic règim; segon perquè l'Iran és un país on conviuen en una mateixa frontera set pobles diferents. Els àrabs, els Azari, els Belutx i els que, com els turcomans i els kurds, pateixen la dominació dels perses. Tant és així que hom pot predir que si en un futur immediat les autoritats de la capital no donen una resposta adequada a aquestes justes reivindicacions el país tindrà no un, sinó sis kurdistans.

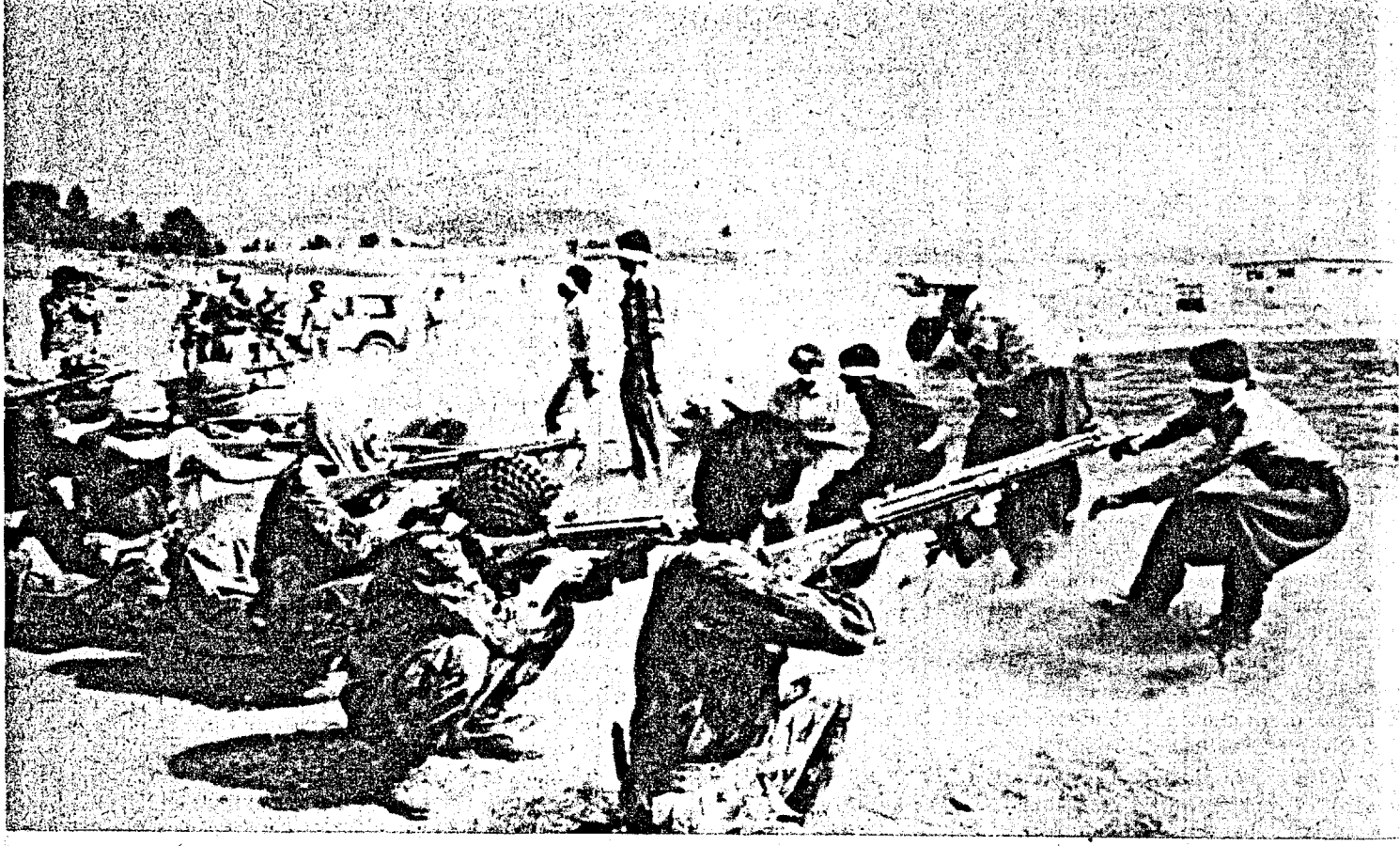

SET MESOS DESPRÉS DE COMENÇAR LA «REVOLUCIÓ»

Terror i caos a l'Iran de Khomeini

MATEO MADRIDEJOS

La rebel.lió dels kurds i la impotència del govern estan essent utilitzats per a liquidar tots els oponents i destruir les forces «laïques» reticents davant del mil.lenarisme retrògrad.

Set mesos després que l'aiatol.lah Khomeini retornés de l'exili per a posar-se al front de la revolució que derrocà la monarquia dels Pahlevi, l'Iran es debat entre el terror i el caos. Les minories ètniques, que constitueixen el 60 per cent de la població total, especialmente els kurds i els àrabs, exigeixen autonomia amb les armes a la mà i estan en rebel.lió oberta contra el poder central. Els partits polítics «laïcs» retornen a la clandestinitat; la premsa està emmordassada; les forces armades vacil.len entre les comminacions de l'iman i la prudència que aconsella una situació explosiva. Fins a nosaltres arriben l'horror fotogràfic dels bombardeigs indiscriminats i les execucions en massa, de l'expoliació que practiquen les milícies islàmiques, i les paraules cada dia més inquietants que des del santuari xiita de Quam profereix l'enviat del Profeta...

El cap del govern provisional, Mehdi Bazargan, l'autoritat del qual estava permanentment en entredit, tornà a presentar la dimissió com ja féu el mes de juliol, per a posar fi a una situació humiliant. Des de que Khomeini es va retirar a Quam, el mes d'abril, per a actuar com a «guia de la revolució», dos governs paral.lels han contribuït a exacerbar la confusió revolucionària. D'una banda, el govern de Bazargan, dominat més pels sentiments religiosos que per la voluntat de restablir la llei i l'ordre; de l'altra, el Consell de la Revolució, sota la direcció suprema de Khomeini, que té a la seva disposició tots els aparells que necessita per a imposar una organització social fonamentada exclusivament en la interpretació xiita de la llei alcorànica: tribunals islàmics en els quals les condemnes, després d'un simulacre de judici, són pronunciades pels aiatol.lahs, esdevinguts fiscals; les milícies islàmiques a tall d'exèrcit eclesiàstic, braç armat del fanatisme, que intimiden la població «laica» i exe-

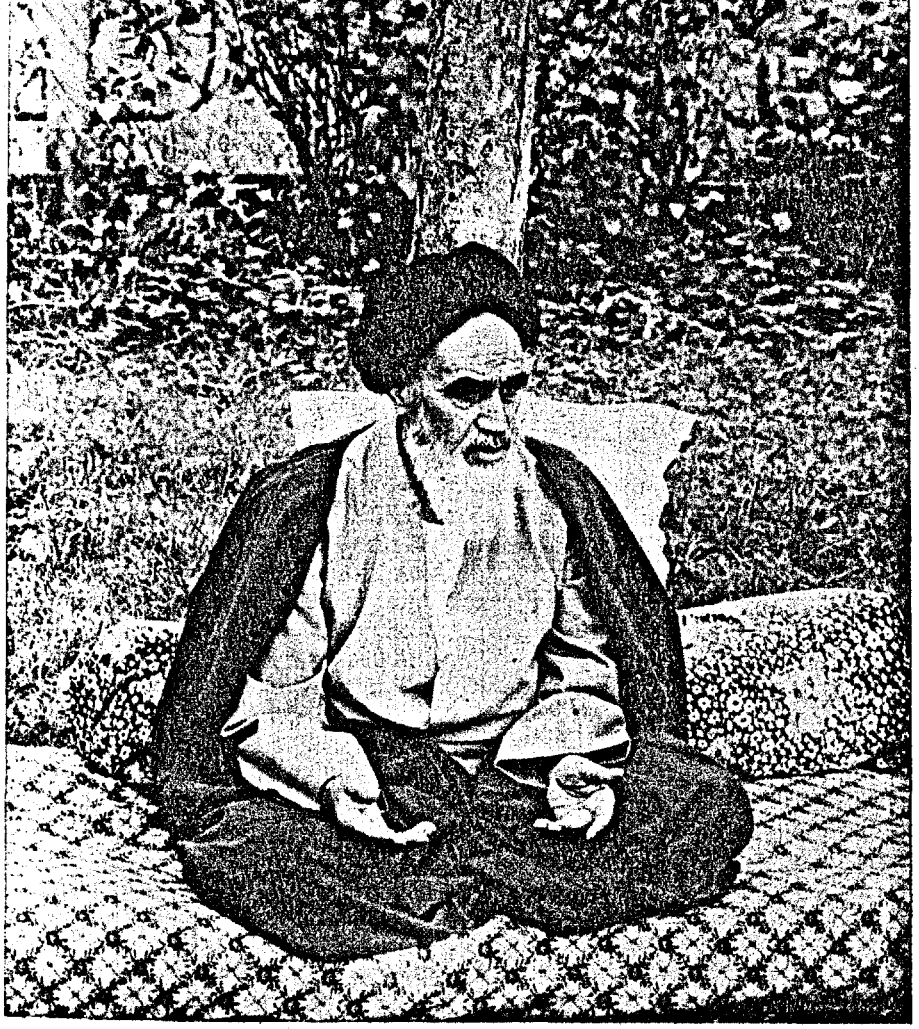

L'aiatol.lah Khomeini un líder teocràtic que vol portar l'Iran a l'integrisme de l'Edat mitjana.

cuten, si s'escau, les sentències, quan no organitzen matances pel seu compte. L'única organització política que actua amb plena llibertat és el Partit Republicà Islàmic, «el partit de Déu», dirigit pel clergat xiita.

Els objectius de l'iman

L'aiatol.lah Khomeini, home inflexible, que es creu investit d'una missió divina —establir una república islàmica que serveixi de model a tots els països musulmans— en comptes de predicar la conciliació i el compromís, es llançà lògicament per la via de la repressió violenta per anorrear tots els seus adversaris, cada dia més nombrosos. «En comptes de guanyar-se amics, aquest règim s'ha buscat més enemics en sis mesos que el sha no va aconseguir fer-se en 35 anys.» Aquesta opinió es veié implícitament confirmada per la brutal ofensiva que Khomeini llançà el 18 d'agost contra tots els seus oponents, després d'autoproclamar-se comandant en cap de les forces armades. El centre polític —el Front Nacional— que dirigí l'oposició democràtic contra el sha i propiciava l'establiment d'un règim laïc i socialdemòcrata, ha estat fet pols pel moviment teocràtic.

Els últims discursos de Khomeini no deixen lloc al dubte sobre els seus tres objectius polítics: restablir l'ordre al Kurdistan, aconseguir l'obediència cega de l'exèrcit i eliminar l'oposició laïca. Alguns corresponsals occidentals que encara romanen a Teheran, constantment amenaçats d'expulsió, han transmès l'opinió que els últims esdeveniments han estat deliberadament exagerats pel clergat per a incitar l'iman a prendre mesures extremes i irreversibles contra els ministres i autoritats reticents davant les conquestes revolucionàries... Després dels discursos van venir els edictes per a silenciar tots els crítics, a la premsa i els partits. L'organ oficial del partit comunista (TUDEH), encara que anava donant suport fervorosament a les xocants opcions econòmico-polítiques de l'iman, no aconseguí d'escapar a la prohibició. Dos dies després, la policia clausurà la seu del Tudeh i els dirigents d'aquest, col.locats sota l'etiqueta infamant d'«agents d'un país estranger». Els altres partits polítics i els Fedayin del Poble (guerrillers marxistes antisoviètics) foren amenaçats de prohibició si no renuncien a les crítiques i persisteixen en posar traves a la revolució.

El paper de l'Exèrcit

L'aiatol.lah Khomeini s'adreçà a les forces armades, l'ensorrament de les quals de fa set mesos, que arrossegà el de la monarquia, va resultar tan sorprenent com la seva prudència d'ara, i es queixà que no feien res per a imposar la llei al Kurdistan. Un portaveu del govern declarà immediatament que «tot militar culpable de desobediència serà jutjat pels tribunals revolucionaris que podran pronunciar sentències de mort». Els polítics «laïcs» del Front Nacional i els intel.lectuals i periodistes tampoc no es lliuraren de la diatriba i foren presentats per l'iman com «titelles de l'Occident», que amb prou feines si representen el dos per cent de la població. Alguns eclesiàstics, com l'aiatol.lah Matin-Daftari, que no comparteixen el fanatisme islàmic i es pronuncien contra «el sistema teocràtic de partit únic», han hagut d'amgar-se per por a ser empresonats.

Per la seva banda, l'ex-primer ministre Shapur Bakhtiar, que restà al front del govern després que el Sha abandonés el país, assegura que «Khomeini no podrà mantenir-se al poder més enllà del mes de gener». Interrogat sobre l'actitud de l'exèrcit, Bakhtiar digué que podrà comptar amb el seu suport «en un futur no gaire llunyà», i afegí: «Si l'exèrcit no està del tot de la meva banda, sí que puc dir que està contra Khomeini». Encara que aquests vaticinis semblen massa optimistes, no hi ha dubte que el règim de Khomeini ha anat massa lluny i s'està mostrant perillosament ineficaç.

Les vicissitudes del Kurdistan

La violència més gran s'ha dirigit contra els autonomistes kurds, als quals l'iman qualificà de «sabotejadors corromputs i infidels», després que donés ordre a l'exèrcit d'aixafar els

rebels. Les últimes notícies que tenim indicaven que havia acabat la batalla entorn de la ciutat de Mohabad, capital política de la regió, amb la victoria de les forces de l'exèrcit iranià que disposen d'avions i blindats sobre els guerrillers kurds. Alhora, els «tribunals revolucionaris» funcionen al Kurdistan sota la direcció d'un aiatol.lah enviat per Khomeini, i es succeeixen les execucions sumàries i públiques. Més de cent autonomistes kurds foren passats per les armes en els últims dies d'agost i primers de setembre.

El Kurdistan és un país sense fronteres, en el cor de l'Asia Menor, de mig milió de quilòmetres quadrats, aproximadament, dividit entre Turquia, Irak i Iran, amb petits enclavaments a Síria i l'Armènia soviètica. En absència d'estadístiques fidedignes, es calcula que viuen actualment entre set i dotze milions de kurds, la majoria a Turquia i Irak. La població iranià d'origen kurd s'avalua en dos milions. La seva llengua, d'origen indo-europeu, està emparentada amb el persa modern. La immensa majoria són de confessió musulmana, de la secta sunnita, la qual cosa els separa també dels xiites de Khomeini.

El poble kurd va estar sotmès a l'Imperi otomà. Després de la primera guerra mundial, el tractat de Sèvres (1920) preveié la creació d'un Estat kurd, però no es portà a efecte per la ferotge oposició de Kemal Ataturk. Segons el tractat de Lausana (1923), Turquia conservà la major part del Kurdistan, comprometent-se a respectar les llibertats religioses, culturals i polítiques de totes les minories. El drama posterior del nacionalisme kurd deriva essencialment que la població kurda restà dividida en tres Estats (Turquia, iran i Irak), oblidada de l'opinió internacional i fins i tot molesta per als esquemes antiimperialistes posteriors a 1945, tenallats pel jacobinisme socialista i la solidaritat proletària, quan no aliada amb el «diable» (amb la CIA, com en el cas de Mustafà Barzani a l'Irak). L'experiència demostra que qualsevol moviment nacional kurd que no aglutini tota la població, sense tenir en compte les actuals fronteres estatals, està condemnat al fracàs.

Al final de la segona guerra mundial, els kurds de l'Iran, sota la protecció soviètica, aconseguiren de crear una República autònoma amb capital a Mahabad; però l'evolució de la situació internacional era poc favorable per al manteniment d'un Estat kurd. El maig de 1946, davant la pressió de les potències occidentals, les tropes soviètiques evaquaren l'Iran, la qual cosa obligà el president de la República kurda, Qazi Mohamed, a entrar en negociacions amb les autoritats de Teheran, i el desembre del mateix any, davant l'ofensiva de l'exèrcit del sha, els autonomistes kurds es veieren obligats a capitular. Quazi Mohamed i dos dirigents kurds més foren penjats en una plaça pública de Mahabad.

El moviment autonomista kurd a l'Iran està dirigit principalment pel Partit Demòcrata del Kurdistan Iranià (PDKI), el cap del qual és Abdul Rahman Ghassenlu, d'orientació socialdemòcrata, que en un principi fou defensor de la «revolució» de Khomeini i elegit per a formar part de l'Assemblea constituient que ha de redactar una nova constitució iranià. Davant l'ofensiva de Khomeini, el PDKI es veié forçat a constituir una aliança, un «front unit» amb d'altres formacions minoritàris i radicals, com el Partit Socialista Iraquí i la branca kurda dels Fedayin del Poble (marxistes). En les actuals circumstàncies internacionals, i sense perspectives que el moviment nacional kurd passi a l'acció simultània a Turquia i Irak, és més que probable que els kurds-iranís siguin finalment sotmesos després d'una nova i sagnant repressió, aquesta vegada en nom de l'integrisme de la República islàmica.

L'alcorà és l'única llei que existeix al país. En ella les dones són considerades quasi bé com un element decoratiu, negantse-li la seva dignitat de persona.

L'escàndol d'Occident

La «revolució» de Khomeini està provocant un considerable i justificat escàndol a Occident, a Europa, on se segueix amb estupor la repressió implacable que sufoca els diaris, retorna els costums a la «puresa» medieval, castiga o col.loca sambenits sobre els recalcitrants i suprimeix les més elementals garanties als ciutadans, fins a transformar-los en serfs. Les forces polítiques «laïques», millor preparades per a combatre el despotisme del sha, s'han vist absolutament desbordades pels fets, incapaços d'una acció política que automàticament els col.locaria en el camp dels heretges, que no dels dissidents.

La interpretació providencialista o personalista, que tracta de responsabilitzar l'il.luminat Khomeini de tot el que passa al país, resulta excessivament simplista. El moviment popular, que va patir les conseqüències d'un capitalisme salvatge en un país subdesenvolupat, es refugia il.lusòriament en la religió per a alliberar-se dels opressors. Només els burgesos il.lustrats i occidentaltzats se senten consternats pel retrocés de la modernització.

El moviment islàmic, dirigit pel clergat, es nodreix de creences religioses, però seria incomprensible sense les motivacions econòmiques que li donen contingut de classe i el van fer potencialment explosiu. El mil.lenarisme retrògrad, inseparable de les inquietuds de justícia social que sempre caracteritzaren els xiites, és un fenomen de reacció a les acaballes d'un vell ordre que el despotisme més o menys il.lustrat i petroler no va arribar a destruir.

Aquesta explicació no pretén de ser exhaustiva, ni molt menys justificadora; la seva única pretensió és la de col.locar Khomeini en el seu lloc just, sense els excessos interpretatius que contribueixen a mitificar-lo. En qualsevol cas, les enormes contradiccions socials i polítiques de l'època de transició suggereixen que la perpetuació del seu règim s'enfrontarà amb dificultats que semblen insuperables.

ENTREVISTA AMB MOHAMED MONTASARI

«Hosseini es un agent desestabilitzador»

JOSEP M.ª CORTÉS

Quam està situada a uns dos-cents kms. al nord de la capital de l'Iran i al seu interior, el visitant se sent pres d'una fascinació produïda pel profund silenci i la màgia d'una religiositat que no té res a veure amb la bullícia política de Teheran.

Gairebé és de nit quan el nostre vehicle, acompanyat d'un cotxe d'escorta, s'obre pas entre els primers carrers de la ciutat. Estem en ple Ramadan i la població comença a despertar després d'un dia de dejuni i precs. Quam, narcotitzada per la fanàtica devoció dels seus habitants, està endormiscada com un Olimp, aliena al riu de sang que avui recorre el país de nord a sud. Les siluetes dels joves guerrillers, vagabunds errants de la revolució dels «mollahs» (1), són l'únic contrapunt a una arquitectura creada per al recolliment i la meditació.

Allà, a la ciutat santa —parada obligada per als pelegrins camí de La Meca— hi ha la residència de la primera família de l'Iran. L'accés a l'interior de la mansió, que avui ocupa el primer mandatari del país, es realitza amb la solemnitat pròpia de l'ocasió i enmig d'un colossal desplegament de mesures de seguretat. Membres armats dels Comitès Khomeini procedeixen a un registre minuciós del nostre material informatiu alhora que es comprova, una vegada i una altra, si els nostres documents d'identificació professional han superat les seleccions que periòdicament realitzen els funcionaris del Ministeri de l'Interior.

A l'antesala d'un luxós despatx, altre cop, registres i escorcolls. A la fi, ens rep Mohamed Montasari, fill del vell Aiatol.lah Montasari i nét de Khomeini. Per a uns, l'autèntic Delfí del nou **«emperador de Persia»**, l'home que algun dia estarà cridat a succeir el seu avi al cim polític del poder islàmic; per a uns altres, «aiatol.lah ringo», el fill pròdig del govern islàmic, **«l'enfant méchant»** del Consell de la Revolució, un radical que pels seus privilegis familiars infon seriosos temors als homes més durs del nou aparell polític.

—Senyor Montasari, parlem del problema kurd.

—Abans de la revolució i poc temps després de la victòria podia dir-se que aquest problema era pràcticament inexistent. A les ciutats de Sannandje, Sakas, Marivan, Bukan, Nakadger, etc. on tants enfrontaments han tingut lloc després, entre forces rebels i forces islàmiques, els habitants acceptaven la sobirania nacional i el comandament de l'iman Khomeini.

»Mesos després de la revolució, homes com el general Salarjaf i el general Ovaisi, coneguts contrarrevolucionaris, partidaris del sha, formaren grups armats a Turquia, Palisvan i la frontera amb Irak, unint-se a la causa del conegut líder sunnita l'aiatol.lah Husseini. Aquest últim, tristament conegut a tot el món per les seves tendències pro-israelís i les seves simpaties pels nord-americans.

Quan a Nakader, més de cent homes van morir en un enfrontament entre kurds i turcs, els rebels aprofiten la conjuntura per a acusar-nos de mantenir relacions amb el govern turc. En aquestes maniobres van destacar els actualment anomenats líders kurds; homes com Kassenlu, altament sospitós per les estretes relacions que mantingué amb Charlaari, ex agent de la SAVAK o el mateix Mustafà Avarassani, format políticament i militar a Israel.»

—Quin és el problema a Arabistan?

—A Arabistan es pot aplicar la mateixa lògica. Allà es va crear el Front d'Alliberament d'Ahvase, un grup depenent de l'exterior, les accions militars del qual han estat altament antipopulars, com la destrucció d'un canal de conducció de petroli i atemptats contra mesquites... quin musulmà convençut pot arribar a cometre actes semblants?

Mohamed Montasari és, malgrat la seva joventut, membre del Consell de la Revolució, màxima instància del nou sistema a l'Iran, i forma part del comitè executiu del PRI —partit de la república islàmica— creat per l'aiatol.lah Behechti (2).

Aquesta formació política, en adherir-se estrictament a la filosofia social de l'iman Khomeini, es caracteritza pel seu anticomunisme i antiliberalisme, reclutant la majoria dels seus adeptes entre els fanàtics religiosos de les capes desfavorides. El lumpenproletariat urbà generat pel creixement demogràfic dels últims anys en el cinturó de Teheran, és la base de la clientela política d'aquesta organització.

Hostil a la democràcia, intenta imposar-se com a partit únic de la república. «Hi ha un sol partit, el partit de Deu», proclama un dels seus slogans.

—Quin és l'estat de les relacions entre el PRI i la resta de les forces islàmiques?

—En l'actualitat no tenim grans diferències. Ens trobem units en la mateixa tasca, la d'acabar amb les restes sionistes i imperialistes que va deixar

... Una de les deu millors novel.les catalanes d'aquesta dècada!!..

ALEX BROCH

400.-

DOPESA

GRUPO MUNDO DE EDICIONES

entre nosaltres l'antic règim. Aquestes restes estan bloquejant l'acció del govern Bazargan i no permeten encara planificar la vida dels iranís sobre la base del model islàmic.

—Sobre qui recolzen aquests residus polítics de l'anterior govern?

—Sobre homes que encara no han assimilat el contingut d'aquest canvi i fan prevaler llurs interessos personals i llur ambició. Homes com Bazargan —primer ministre—, Iazzdi —ministre d'afers estrangers— o el mateix Dr. Behechti —líder del PRI— que creuen ser els únics representants de quaranta milions d'iranís.

—Les divisions en el si de les forces islàmiques junt amb els enfrontaments esdevinguts a Teheran recentment, entre aquestes tendències i grups marxistes o liberals poden ser el principi d'un llarg procés de degradació que desemboqui en una guerra civil o en un cop d'estat. Vostè creu en aquesta possibilitat?

—Bozeinski en persona afirmà que un cop d'estat a l'Iran no donaria resultats satisfactoris. D'aquí es desprèn que l'estratègia americana consisteix principalment en provocar una guerra civil.

»Els intents americans d'iniciar la guerra civil vénen desenvolupant-se des de fa uns mesos. Primer s'ha incitat les minories nacionals com els kurds, els àrabs o els balutx contra els iranís que parlen farsi —persa—. Després s'ha iniciat l'agitació a les regions autònomes per anar estenent lentament el clima de guerra civil per tot el país.

»Coneixo una vella fàbula islàmica que il.lustra perfectament aquest comentari: Un ancià va reunir els seus néts, els donà un manat de bastons i els preguntà si podien trencar-lo com si fos una branca. Tots ho van intentar sense resultats. Llavors els digué: Us explicaré com fer-ho. Va deslligar el manat i va anar trencant els bastons un per un.»

—L'imperialisme, la ingerència estrangera, el sionisme, la CIA, els complots internacionals, són expressions constantment referides en qualsevol assemblea o reunió política en la qual es parli del futur d'aquest país. Fins a tal punt el tema s'ha fet recurrent que ens preguntem si aquestes expressions no hauran perdut llur sentit real... Què és per a vostè l'imperialisme?

—Vostè ha sentit parlar dels caníbals. Bé, doncs aquesta raça a la qual aquí anomenen «menja-móns», és encara pitjor. Aquests «menja-móns» són els imperialistes. Entre aquests i les nacions oprimides no hi ha cap relació, exceptuant la guerra i l'esclavatge.

»Qui estava al darrera del cop d'estat de 1953 a l'Iran? Qui donà 10 milions de dòlars a Ashraf Palevi a Ginebra per a que s'unís a Allan Dulles —cap de l'espionatge americà— i conspirés contra el govern legal del Dr. Mohamed Mossadeq (3) derrocant-lo? Qui va construir les presons i les cambres de tortura?

»Puc posar-li altres exemples. Ja sap el que volen dir les inversions estrangeres. Avui ningú no es conforma amb el 10%. Els guanys de Monopoly eren abans del canvi del 500%. Els cotxes Peykan de la fima Hillman Hunter tenen un cost de producció aproximat de 1.000 dolars i el preu de mercat que hom pagava era de 6.000 dólars. Un exemple més clar de les relacions d'EE.UU. amb l'Iran era la companyia d'un sistema de computadors que facilitava l'obtenció de llistes d'estudiants oposats a la dictadura dels Pahlevi.»

—Avui hom parla del model de desenvolupament islàmic. Quines són les diferències entre aquest model i el socialista?

—A diferència dels marxistes, nosaltres rebutgem el determinisme econòmic per entendre que existeixen altres nivells amb el mateix ordre d'importància. En aquesta concepció més àmplia, el motor del desenvolupament històric es troba en les forces positives humanes de les quals el poble és portador. La síntesi d'aquestes forces ha estat definida per Khomeini (4) en els seus treballs teòrics, com la socialització de la unió.

»D'altra banda, en el model islàmic els recursos no han de tenir propietat privada però considerem que l'home que amb el seu esforç ha adquirit alguna mena de propietat es fa mereixedor del producte del seu treball. En certa manera es pot afirmar que la propietat emana de Déu i aquest representa, en relació a cada home, les propietats positives de la unió social islàmica. La conseqüència és la necessitat de prendre intuitivament aquesta propietat llegada per Déu i utilitzar-la amb fins socials.»

Quan l'entrevista finalitza som testimonis excepcionals d'una de les escassíssimes aparicions públiques de Khomeini en els últims temps.

Amb unes breus paraules de presentació, l'iman ens comenta la recent estada del diputat espanyol Rojas-Marcos a Quam, durant la qual ambdós polítics sostingueren una amigable entrevista. Just el temps per a observar d'aprop l'expressió carismàtica d'un home que ha sorprès el món i que provoca en el seu poble les adhesions més incondicionals.

Després, es despedeix cortesment. És l'hora del «namos». Khomeini, tancat en el seu mutisme, ens dóna l'esquema acompanyat d'una cohort de consellers i secretaris. En aquest silenci, el poble xiita, ha volgut veure el símbol d'una negativa a respondre l'interrogant que avui es formulen observadors polítics de tot el món: quin és el futur de la revolució islàmica?

Mentrestant, el país sencer es manté enjòlit davant dels dos grans problemes del moment. Per una banda, al Kurdistan l'aiatol.lah Kjalkjali anuncia diàriament noves execucions i dotzenes de joves sunnites moren defensant llur nacionalitat sota el foc de l'exèrcit de la república; per l'altra, el procés d'islamització de la societat iraní ha cobert, amb el referèndum, la seva primera gran etapa. Més del 90% dels escons són ocupats per membres del clergat.

D'aquesta manera els «mollahs» han esdevingut la nova classe política i els electors tenen la sort de trobar en el mateix home un director espiritual, que els guiarà pels camins de la fe, i un representant que els aconduirà pels del civisme. Un mateix home que, sota la direcció de l'«intèrpret suprem», els aconsellarà en quin Déu han de creure i quina es l'expressió política del seu regne en aquest món.

Notes

1. Mollahs. Membres del clergat xiita.
2. Aiatol.lah Behechti. Fundador i president del PRI, partit de la república islàmica creat sota la inspiració de Khomeini que pretén ser el nucli central de les forces islàmiques i el partit únic de la República.
3. Mossadeq. Líder de la independència nacional i president legítim de l'Iran fins a 1953, any en què fou destituït després del cop del 28 Mordad (1953) efectuant per Ashraf Pahlevi, pare de l'últim sha Reza Pahlevi.
4. «El Govern Islàmic». Obra en llengua persa que és una transcripció dels cursos que l'iman Khomeini dictà als seus alumnes durant el seu exili a Irak; publicat a Nadjaf (Irak) el 1971. ■

EL PROPER ONZE DE SETEMBRE

Prova de foc per al referèndum

MONTSERRAT RADIGALES

«... Per això, aquesta Diada nacional té un objectiu immediat: que tots els ciutadans de Catalunya, sigui quin sigui el nostre origen, ens preparem a donar el nostre vot afirmatiu al pròxim referèndum que ha de legitimar l'Estatut».

Això diu la crida que han fet pública els partits i organitzacions sindicals que convoquen la manifestació del proper Onze de Setembre. No hi ha, doncs, cap dubte. La manifestació de la Diada serà un primer sí popular a l'Estatut. O, almenys, això pretenen els organitzadors que són els partits parlamentaris —majoritaris.

Per això, en atorgar a la manifestació aquest caire, la Diada esdevé una veritable prova de foc per al referèndum. Si s'aconsegueix una participació massiva, tant a la manifestació de Barcelona com els actes descentralitzats que es facin arreu de Catalunya, aquest serà un trumfo que els partits podran esgrimir en la campanya del referèndum. Tot això hauran guanyat per endavant. Si, en canvi, la participació no és tan nombrosa com calia esperar —i consti que no pensem ni de bon tros en el record de 1977— voldrà dir que les forces polítiques hauran de fer un esforç suplementari en la campanya, i abans que comenci oficialment; que hauran d'intentar treure bona part del poble de la indiferència o del recel. Perquè una cosa és clara: l'Estatut o es pren amb il.lusió constructiva o deixem-ho córrer. I és potser aquesta il.lusió el que, segons totes les aparences, els partits no han sabut transmetre, o almenys s'ha manifestat només molt ocasionalment.

Cert és que el període estival o les mateixes condicions de la negociació no hi ajudaven. Però precisament per això és tan important aquest Onze de Setembre, més important del que sembla a primera vista. Per això és una prova de foc. Perquè, cal tenir-ho molt present, el referèndum no és un simple tràmit per guardar les formes. Dèiem la setmana passada que del resultat del referèndum dependrà també la força amb què neixerà l'Estatut. I cal no oblidar que, en aquest país, l'índex d'abstenció ha anat progressivament «in crescendo». Ara és, doncs, un moment en què ningú no pot defugir responsabilitats. L'abstenció és una opció política legítima com qualsevol altra. Però és sobretot això: una opció política. Els qui triïn aquesta opció ho faran conscientment i n'han de valorar les conseqüències. El que no s'hi val és el tantsemenfotisme i la desídia; el pensar «no cal que em molesti jo a anar a votar que ja ho faran els altres». La desgana o la indiferència. **«Aquesta manifestació és fonamentalment un acte d'afirmació, de voluntat creadora d'una sola comunitat nacional, de solidaritat amb els altres pobles i de suport a l'Estatut. Amb la nostra presència multitudinària, amb el nostre entusiasme, amb el nostre crit: "Sí a l'Estatut, Visca Catalunya!".» Per això és tan important.**

«Més que mai un sol poble»

Aquest és l'eslogan que en els cartells acompanyarà el «leit-motiv» central de la Diada, «afermem l'Estatut». La significació d'aquest eslogan no es pot escapar a cap seguidor amatent de l'activitat política. La Diada vol ser, una vegada més, una mostra palesa de la unitat del poble de Catalunya quan de defensar els nostres drets es tracta. Unitat que es concretaria ara entorn l'Estatut que és una eina per a tothom, sense distincions d'origen, i que n'ha de ser l'instrument aglutinador. És, doncs, una resposta a les agressions disgregadores que, des de fora de la nostra nació, pretenen d'esmicolar Catalunya en dues comunitats enfrontades, pretenen senzillament destruir Catalunya. Aquesta voluntat integradora és també expresada en la crida: **«... que tots els ciutadans de Catalunya**, sigui quin sigui el nostre origen, **ens preparem a donar el nostre vot afirmatiu...». «Aquesta manifestació és fonamentalment un acte d'afirmació**, de voluntat creadora d'una sola comunitat nacional, **de solidaritat amb els altres pobles...»** Per això també, aquest Onze de Setembre és tan important. Per això també, el referèndum és tan important.

I certament no se'ns donen gaire facilitats. No hi ha dubte que si l'Onze de Setembre fos decretat d'una vegada *per totes* jornada festiva a Catalunya, hi afavoriria la participació. Sobretot de tots aquells ciutadans de fora de Barcelona que, a més de participar en els actes que s'organitzin a la seva vila o comarca, es volguessin sumar a la manifestació multitudinària del cap i casal. Però ni l'Ajuntament de Barcelona, ni cap altre Ajuntament, ni tan sols la Generalitat, no poden fer res que no sigui «convidar» empresaris i treballadors a què bonament és posin d'acord. Una cançó que comença a ser vella de tant repetir-se cada any. Ja n'hi ha prou d'haver d'engolir-nos les nostres festes nacionals i populars mentre ens toca celebrar festes que no tenen absolutament cap arrelament al nostre poble. Aquest és també un signe d'identitat i ara que s'apropa l'Estatut és bo de recordar-ho. Ja n'hi ha prou que la Generalitat no tingui capacitat ni per decidir coses tan elementals com aquesta. Perquè —no ho sabíeu?— entre les facultats que, en matèria de treball, atorguen els traspassos «congelats» des de fa quasi un any hi figura la de decretar les «festes locals».

La manifestació convocada per les organitzacions majoritàries per al dia 11 constituirà enguany un acte de suport a l'Estatut.

Una manifestació contra l'Estatut

Si la manifestació convocada per les organitzacions majoritàries per al dia 11 constituirà enguany un acte de suport a l'Estatut, també l'acte que convoquen per al dia 9 els partits independentistes al Fossar de les Moreres tindrà una significació especial i oposada a l'anterior. Al Fossar de les Moreres s'ha fet fins ara, cada any des del 1977 un acte independentista. Enguany serà més que un acte independentista; serà un acte contra l'Estatut. En anys anteriors, els independentistes feien el seu acte i després s'afegien a la manifestació unitària. Enguany no. Enguany es van retirar, igual que altres partits no parlamentaris, de la comissió Onze de Setembre quan va quedar clar que la Diada es faria en suport de l'Estatut. És una actitud coherent amb la seva posició de rebuig de l'Estatut. Agradi o no, a hores d'ara, la línia divisòria dels partits que operen a Catalunya passa entre aquells als qui, els agradi més o menys, consideren que l'Estatut és una eina útil i cal donar-li tot el suport, i aquells qui el rebutgen frontalment. Encara que d'aquests darrers més d'un el farà servir. Per exemple, presentant-se a les eleccions al Parlament.

Només ens resta esperar que la provocació que significa l'anunci d'un acte al mateix lloc per una força ultradretana no passi de ser això. ■

Les gàrgoles del Palau

PERE FONS

Tarradellas sí, Tarradellas no

Sí, no; sí, no; Tarradellas es presenta, Tarradellas no es presenta... El president de la Generalitat i més d'un partit polític desfullen una margarida que ja està desfullada fa temps. Tots saben ben bé —almenys això és el que pensen absolutament tots— que Tarradellas no presidirà el nou govern català.

Això sí, tothom hi diu la seva. Els d'UCD no es cansen de repetir, en públic i en privat, que Tarradellas és un president que els agrada i els continuaria agradant. L'esquerra tem que es presenti, però està poc o molt convençuda que no ho farà. Tarradellas, en fi, fa temps que ha dit que no es presentarà.

L'actual president es presentarà, ens han dit, només si es dóna una situació: que li ho demanin conjuntament les quatre forces majoritàries a Catalunya. Però el mateix Tarradellas sap que el moment actual és massa poc greu perquè es produeixi una petició d'aquesta mena.

El president fa mala cara quan, darrerament, li pregunten sobre si es presentarà de nou o no. **Ja ho he dit molts cops i des de fa molts anys: he pres una decisió i no tornaré enrera.**

Tarradellas té molt clar que vol passar a la història no solament com a president de la Generalitat provisional, sinó com a organitzador de la Generalitat estatutària. Però aquest no és pas el ganxo popular del president. La seva popularitat ve donada pel seu tarannà senzill a l'hora de relacionar-se amb la gent.

No fa molt, quan la **Casa Regional de Murcia** a Barcelona oferí un sopar al president de la Generalitat, el vicepresident de l'entitat amfitriona brindà, al final de l'àpat, **«perquè el president romangui en el seu càrrec fins a la fi dels seus dies».** I això ho deia l'home en representació de tots els murcians residents a la capital catalana.

Abans d'abandonar l'Hotel Majestic, lloc on es celebrà el sopar, un cambrer s'apropà a Tarradellas i li digué: **«President, no es pensi que tot això que li ha dit el vicepresident abans eren només paraules. Jo també sóc murcià i desitjo el mateix que ell».**

Començament de curs amb suspens

PEDRO ALTARES

Amb el color una mica bronzejat per la brisa mediterrània, els polítics han tornat a Madrid. Gairebé tots es van donar cita a les Corts el dilluns, 3. Tots es queixaven que les vacances els havien quedat curtes.

Arribaven a més a més un dia en què les notícies d'Euskadi semblaven repetir les imatges d'un film massa vist: vaga general a Guipúzcoa per la inaclarida mort d'un noi de 19 anys en una manifestació no autoritzada en la qual les forces d'ordre públic tornaren a repetir actuacions que sempre han acabat en tragèdia, com en aquest cas. Si l'home, segons ens diu el secular refrany, és l'única bèstia capaç d'ensopegar dues vegades en la mateixa pedra, la política d'ordre públic del Govern és capaç de fer-ho setanta vegades set. Les vacances han tingut un final que sembla un començament ja viscut altres vegades. Potser fos aquesta la causa que Ses Senyories, al Govern o a l'oposició, tinguessin gairebé sense excepció, cares de circumstància. Unes circumstàncies a les quals semblem irremissiblement condemnats.

El ministre no va voler rebre els alcaldes extremenys.

Seguim només amb la política

Des d'«El País», el seu director deia que allò que primer sorprèn en retornar a Madrid després d'aquest període irreal que sempre són les vacances, és trobar-se amb una classe política mancada de grapa i sense cap mena d'imaginació creadora. I sense entusiasmes, podríem afegir. Objectivament parlant, i en un pla estrictament polític, cal dir que l'estiu ha suposat un pas transcendental en el desenvolupament de la Constitució i en la normalització i racionalització del nostre futur. Efectivament, els Estatuts d'autonomia per a Euskadi i Catalunya suposen un assoliment de normalització important i un gir transcendental en la concepció de l'Estat espanyol que només fa un parell d'anys semblava inabastable. Però allò que ha esdevingut el passat cap de setmana a Euskadi ens demostra una vegada més com és de difícil construir una nova democràcia partint dels vells materials acumulats pel franquisme al llarg de quaranta anys. El procés espanyol és tremendament sofisticat i xoca cada dos per tres amb una sèrie de realitats que romanen pràcticament intactes...

Això ens porta a aquest latent cansament i a aquesta permanent sensació de desànim polític. És com dur aigua en un cistell o en una galleda amb forats. Tot es perd pel camí. I tot això es palpa en l'ambient en aquest començament de curs polític on massa actituds semblen ganyotes buides de contingut. Fins i tot aquells passos la transcendència dels quals resulta innegable. D'alguna manera seguim en la transició. El problema rau en que ningú, i molt menys el govern i el seu partit, no sembla saber exactament què vol. Políticament parlant, s'entén. Així que la situació actual s'asembla massa a d'altres ja conegudes: inestabilitat, manca de confiança en el futur, inflació superestructural, inhibició governamental en afers claus, institucions que no han arrelat en el sentir popular, etc.

El resultat explica potser el perquè de l'escàs entusiasme amb què els pares de la pàtria han rebut setembre. I la tasca que els espera i que, per dir la veritat, més enllà del desenvolupament legislatiu sembla una mica desllligada i abstracta donats els continuats salts de la política espanyola al marge del Parlament i la seva tendència a marginar aquesta institució de qüestions claus. La qual cosa, poc a poc, va fent forat en el seu prestigi i, probablement, també en la seva eficàcia.

Però, en fi, el cas és que hem començat un altre tram en el lent caminar polític. Allò de més immediat per a les properes setmanes serà sens

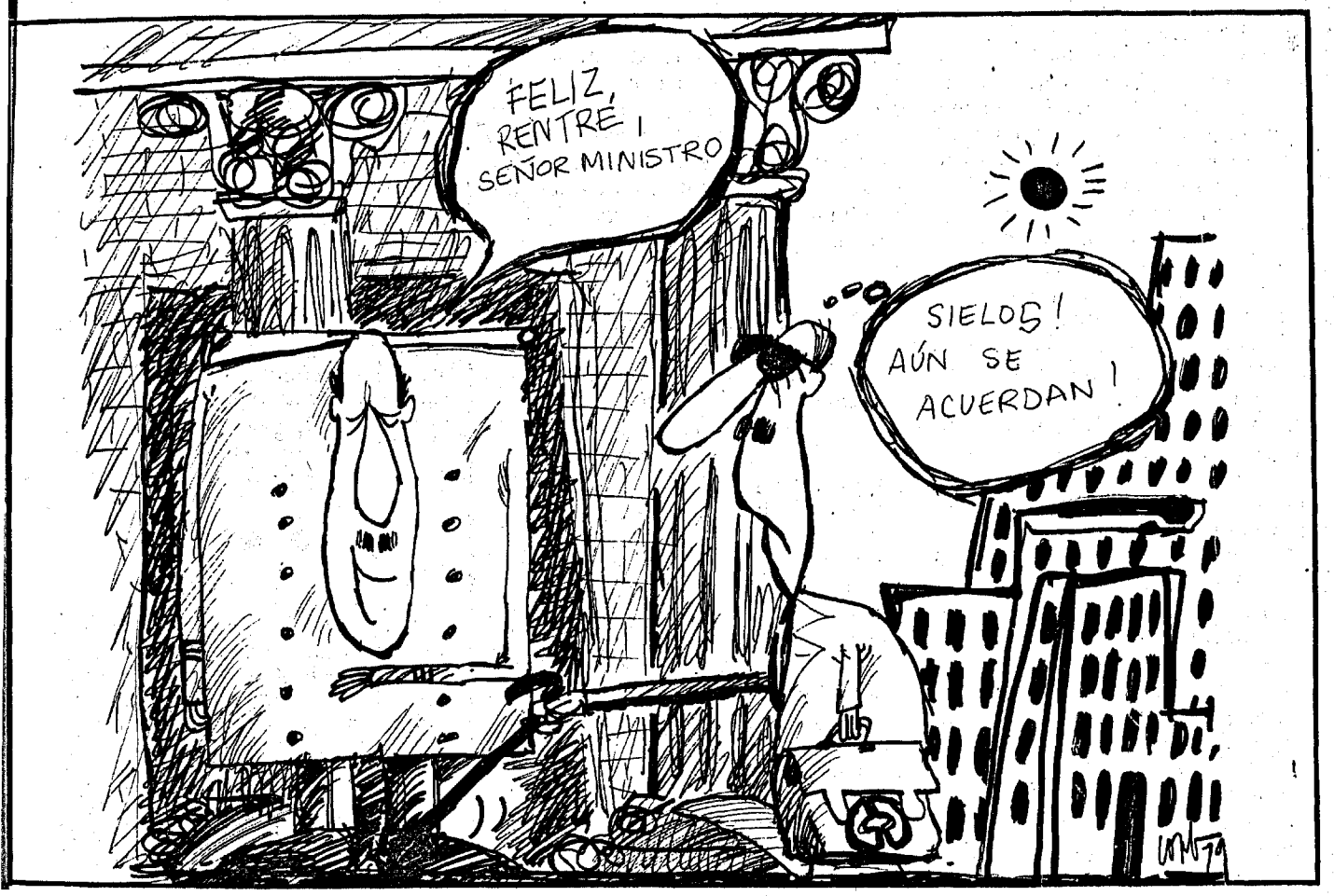

dubte els referèndums sobre els estatuts. I l'aplicació d'aquest esperat Pla econòmic del Govern que va arribar, finalment, com una fruita més que madura, seca. No s'esperaven, realment, grans solucions. Però sí alguna cosa més que l'enèsima exposició d'intencions exposades sovint amb turpitud. Les reaccions tampoc no han estat excessives i tèbiament a favor els empresaris. Com sempre. Aquí, tot allò que no és política corre el risc de diluir-se i no ser pres del tot seriosament. Justament el contrari del que passa al carrer.

El Govern necessitarà buscar-se amics

Ningú no dubta que socialment parlant, els propers mesos seran especialment durs. De moment, no es veu com el Govern els farà front. Els seus recursos semblen limitats i la seva capacitat d'engendrar conflictes és més gran que la seva capacitat de resolució. En molts casos, sembla com si el Govern només fos responsable «davant de Déu i de la Història», seguint així una llarga tradició de quaranta anys. Ho hem vist en el cas de la central nuclear extremenya de Valdecaballeros, on més de cent alcaldes es tancaren per a protestar per la decisió de continuar les obres. Més tard el senyor ministre d'Indústria es permeté el luxe de negar-se a rebre una comissió dels alcaldes tancats després

Euskadi torna a ser el principal problema de la rentrée política.

que els va tenir més de 10 hores a la sala d'espera. Increïble actitud de ressonàncies autocràtiques i que òbviament no servirà per a que el problema es solucioni. I la imatge dels alcaldes a la sala d'espera d'un gabinet ministerial pot ser un símbol d'allò que el Govern entén per enfrontar-se a la realitat. No sembla però que les coses li hagin de ser fàcils, sobretot amb els sindicats, als quals se'ls demanarà moderació en un context econòmic molt poc moderat i on l'ombra de tota mena de restriccions amenaça el més immediat futur. Té raó Suárez quan diu que des de que ell és al Govern «totes les tardors i tots els estius han estat calents». Però no és menys cert que en els pròxims mesos esclataran molts problemes acumulats. I que la capacitat de maniobra governamental sembla molt limitada, flanquejada sempre per les inútils estupideses que crispen l'ambient i enrareixen els problemes.

Així les coses, el senyor Suárez farà l'impossible per a restablir un cert consens en algunes aspectes que ell considera claus. El desenvolupament legislatiu de la Constitució en seria un. De moment, en el Senat es va arribar a un acord per a que la Llei del Tribunal Constitucional, que el mes de juliol fou aprovada pels pèls al Congrés amb l'oposició frontal de tota l'oposició, no fos un «trágala» per als socialistes. Òbviament hi hagué una certa marxa enrera per part d'UCD que s'adonà de la significació política que tindria el pas d'una Constitució de tots a una Constitució exclusivament de la dreta. Però tal i com estan les coses, el Govern intentarà una altra mena d'apropament a l'oposició. No sembla però que aquesta hagi de caure una vegada més a les xarxes. Descartada qualsevol possibilitat, de moment, de govern de coalició o concentració, el Govern de Suárez necessitarà buscar-se amics per a fer front als múltiples problemes que li venen al damunt. Allò que sembla difícil de dur a terme és una política de mà estesa al Parlament i d'afllament en tota la resta com de fet està començant a passar. Veieu si no el que ha esdevingut amb Valdecaballeros...

Pel que fa a la resta, els temps que corren necessitaran una clarificació d'objectius polítics tant per part del Govern com de l'esquerra, la qual cosa i per dir la veritat, no es veu per enlloc. Seran els fets en tot cas els que aniran perfilant les actituds. La manca d'una estratègia global és més que evident. Potser sigui aquest el primer tret que es veu en aquesta «rentrée» que ens enfronta altre cop amb una realitat envellida pels problemes de sempre. I els trucs coneguts. I la manca de solucions. En aquests primers dies de setembre la política espanyola continua mereixent el suspens que hom dóna el juny als alumnes que han estudiat poc. ■

La UCD i el PSOE tindran dificultats per a entendre's en el nou curs parlamentari.

A cau d'orella

Pilar Salarrullana, senadora de la UCD, ha caigut en una certa desgràcia després de la seva darrera intervenció en el Senat. En la seva negativa a què l'ensenyament de la Constitució fos motiu d'una assignatura específica a l'escola va dir que seria «un poco demasié» i que els nanos agafarien «una empanada mental». Mentre l'esquerra senatorial contestava des dels seus seients dient que podria ser un «poco» o «demasié», l'Andreu i Abelló i l'Alfons Guerra es recargolaren de riure. Els d'UCD, pel que es veu, no tant.

● ● ●

Una de les primeres activitats sonades dels ajuntaments democràtics ha estat la celebració de les Festes Majors dels diferents pobles. Alguns, com el de Sitges, li han agafat el gust a la cosa i n'inventen de noves. Així, aquest any, Sitges comptarà amb la festa de la verema que serà la popularització d'unes festes que fa vint anys s'organitzaren els estiuejants rics de la vila. A falta de diners, bones són festes.

● ● ●

En la majoria d'actes unitaris que es fan per a engrescar la gent a que voti favorablement l'Estatut, els oradors de la UCD fan molt poca referència al partit que pertanyen i parlen de la història de Catalunya i poc del procés negociador. El paper que han de fer és força complicat.

● ● ●

Amb l'acabament de les vacances, molts pobles catalans han vist desaparèixer no solament els turistes sinó les cares conegudes de la política que hi estiuejaven. Els nostres polítics comencen a ésser coneguts arreu. I no solament per les seves qualitats parlamentàries sinó per la seva poca categoria esportiva demostrada al llarg d'aquests dies, com un equip de futbol-sala composat, entre d'altres per en Miquel Roca, Jordi Borja i Jaume Camps, que fracassà estrepitosament a Port de La Selva. Quatre partits, quatre derrotes. Sort que l'Estatut ha anat millor.

En Lerroux també es deia Alejandro

Per tal que allò de «la història es repeteix» hagi passat de frase feta a aforisme cal, si més no, que un fet idèntic hagi esdevingut diverses vegades. La condició aforística d'allò altre de «divideix l'enemic i guanyaràs» també ha estat obtinguda gràcies al factor reiteratiu. Quan una frase, que algú haurà pronunciat per primer cop, s'ha convertit en proverbi, o sigui que ha passat al patrimoni de la saviesa popular, significa que han ocorregut prou coincidències o prou repeticions que l'han sancionada copiosament.

«Divideix l'enemic i guanyaràs» em fa pensar en aquests moments en «la història es repeteix». Per què? Doncs perquè el senyor Lerroux, enviat de sotamà a Catalunya per don Segismundo Moret, també era andalús i també es deia Alejandro, com aquest senyor Rojas-Marcos d'ara. Ja se sap que mai una còpia no és completament exacta a l'original: l'home que avui ens factura d'amagatotis el Rojas-Marcos no se diu Segismundo sinó Adolfo. Passa que en aquests darrers cinquanta anys hi ha hagut molt poca gent que s'hagi vist amb cor de batejar un fill amb el nom de Segismund. L'ús —que, d'altra banda mai no havia estat massa brillant— ha retrocedit. El nom d'Adolf, en canvi, va guanyar punts fa cosa de vuit o deu lustres. Altres noms també van recular en la preferència popular: a cada Josep Maria d'ara fa quaranta anys li corresponen mil vuit-cents onze José-Antonios. Comprovat estadísticament.

Confesso que durant la gestació del PSA la presència del senyor Alejandro Rojas Marcos em va passar pràcticament inadvertida. M'agradava més deixar-me dur per l'espectacularitat del cop i no parava gaire esment en els detalls. Però era evident que l'Adolfo s'havia tret de la màniga el PSA i el seu Alejandro per tal de llevar força al PSOE de cara a les eleccions. Per allò de «divideix l'enemic i regnaràs»? Quin dubte tan cruel! Recordeu la càlida adhesió

AVEL.LÍ ARTÍS-GENER (Tisner) ★

del PSA durant la moixiganga de la investidura? No feia l'efecte d'una delirant adjunció d'estómac agraït?

Però el prefabricat senyor Rojas Marcos, amb l'esborrany d'estatut andalús elaborat a Carmona, encara no havia acabat la seva robotiana missió històrica. Calia fer-li alguns retocs a fi i efecte que s'assemblés un xic més al seu Alejandro predecessor. Aviat el tindrem llest per a l'acte d'envernissada. La incògnita rau en que si, quan vingui, serà més procliu a **las meriendas fraternales** que als **jóvenes bárbaros.** Tant de bo que es decanti cap a la primera possibilitat i descarti la segona. Si ho feia, de bell grat el proclamaríem Alejandro II, emperador del Paralelo.

Els andalusos que hi ha a Catalunya —benvinguts, mil vegades benvinguts siguin!— s'han integrat o s'integraran tots, tard o d'hora. La resistència a la integració (quan n'hi ha) és purament generacional, de primera generació, concretament. Aristòfanes deia que la pàtria de cada home era el país on vivia més bé. Els andalusos van haver de venir en massa, fugitius de llur terra, per culpa d'un fenomen que els era aliè el desgovern. Deixeu-me que ara citi Confuci, quan assegurava que en un país ben governat la pobresa fa caure la cara de vergonya i, a la inversa, en un país desgovernat és la riquesa la que ens dessagna. En el pensament de Confuci hi ha el rebuig d'aquella situació econòmica que va foragitar d'Andalusia els andalusos i els va escampar per Espanya i, sobretot, per Catalunya. Fent-los creure, fal.laciosament, que també era Espanya. Positura de la qual, evidentíssimament, ells no n'eren causa sinó efecte.

Quan el senyor Alejandro Rojas Marcos capitalitza el fet dolorós d'un poble obligat a l'abandonament de la llar, esprem les darreres gotes de la llimona franquista. I si en comptes d'actuar per propi impuls fa de bocamoll i repeteix allò que hom li ha dictat, el cas es torna més greu i el seu paper és galdós i exasperant, de tan lamentable. Perquè significa que l'home ha acceptat la missió de furgó de cua d'un tren que solament els qui tripulen la màquina saben cap on va.

Segons la tesi atribuïble al senyor Rojas Marcos, com que Catalunya des de fa cinquanta anys ha estat la terra de promissió d'una pila d'àrees espanyoles desposseïdes, tal cosa dóna dret als ciutadans que hi han vingut, a actuar per llur compte i a crear un partit polític que divideixi en aquesta hora crucial, quan l'única operació aritmètica vàlida és la suma. La teoria és arriscada perquè també es pot plantejar a la inversa: els àrabs van senyorejar Andalusia durant vuit segles. Si els andalusos de Catalunya han contret drets —i n'han contret, no hi ha cap mena de dubte, però no pas de la mena que ell pensa sinó d'altres, molt més elevats—, quants en deuen haver contret els àrabs, en vuit segles? Quants moros va cridar a Carmona, a l'hora de redactar l'esborrany d'estatut d'autonomia andalús? Es resol amb una regla de tres simple: cinquanta anys és a vuit segles com tants drets són a X.

Tanco amb una altra cita: Dionisi d'Halicarnàs, que a l'Olimp sigui, va dir que el camí més curt per arruïnar un país és el de posar-lo ens mans dels demagogs. Voleu dir que l'Adolfo i l'Alejandro hauran llegit el retòric grec?

★ Escriptor

SOCIALISTES A PROP DEL CONGRÉS

UN DEBAT QUE TOT JUST COMENÇA

RAIMON OBIOLS

Comentant l'insòlit desenllaç del congrés del PSOE del maig passat, Pedro Altares digué: «*Després de tot, és un congrés que no ha acabat. Ningú no dubta que continuarà*»

Continuà, en efecte. Una discussió que per a molts socialistes havia començat malament —a l'entorn d'una querella doctrinal vagament **retro**— ha anat convertint-se en un debat apassionant. I ningú no dubta, avui, que continuarà i s'ampliarà fins i tot quan hagi acabat el congrés extraordinari que el PSOE ha convocat per a finals de setembre. D'aquest debat en depèn la política socialista dels vuitanta. No és poca cosa.

Els inicis, certament, no foren afortunats. En alguns dels moments més polèmics dels congrés socialista del mes de maig, hom tenia la sensació de penetrar en el túnel del temps. La invocació a la puresa dels principis, a la incommovilitat de les essències, a la crispació de les voluntats, semblava primar sobre allò que s'ha dit que constitueix l'essència del marxisme, **«l'anàlisi concreta de la situació concreta».** L'autosatisfacció maximalista, la frase revolucionària, semblaven imposar-se a la voluntat de discutir qüestions més reals, en el terreny de l'orientació rigorosa d'una estratègia socialista i d'una política coherent de llarg abast, així com d'unes concepcions organitzatives i de mètode de treball que poden ésser un antídot molt més eficaç per tal de prevenir tot decantament cap a la dreta que no pas qualsevol concert de trompetes doctrinàries. Un portaveu de l'anomenat sector «radical» tingué, en aquest sentit, una frase digna de passar a la petita història del socialisme hispànic. **«Seguim —digué— la millor tradició dels qui ens han precedit en la lluita socialista: una gran intransigència en els principis i una gran flexibilitat en la pràctica».** Oidà! Hom imaginava

trobar-se en un altre congrés socialista, molts anys enrera, a la França del 1946: el congrés que veié sorgir amb força la figura política de Guy Mollet, i també d'allò que en l'argot socialista s'ha convingut en denominar «guy-molletisme». Llegiu, si us plau, aquest fragment d'una declaració de congrés: **«Considerem que és necessari condemnar totes les temptatives de revisionisme, en particular aquelles inspirades en un fals humanisme, el veritable sentit del qual és encobrir aquesta realitat fonamental que és la lluita de classes. Condemnem aquest afebliment del pensament marxista en el si del Partit, que l'ha conduït a negligir les tasques essencials d'organització, de propaganda i de penetració en les masses populars, per a acantonar-se en l'acció parlamentària...».** L'autor n'és Guy Mollet, que aconseguí, en aquell congrés de la SFIO del 46, infligir una dura desfeta a Leon Blum i substituir el secretari general del partit durant l'època de la clandestinitat i la Resistència, Daniel Mayer. Deu anys després, el «marxista» Guy Mollet, l'home del partit **«pur i dur»**, era no sols secretari general del Partit Socialista francès, sinó també president del consell de ministres, en un govern de coalició amb la burgesia, responsabilitzant-se de tasques de govern tals com la invasió francobritànica a Suez, i la guerra colonial a Indoxina i Algèria. Comentant aquell tris període del socialisme francès, Riccardo Lombardi deia: **«L'oportunisme sistemàtic fou la característica més evident d'aquell partit (fins a Suez, fins a la tortura d'estat a Algèria) però, això sí, sempre justificat en nom dels principis».** I afegia: **«Certament pràctiques oportunistes no n'han mancat en d'altres indrets, però almenys a ningú no se li ha acudit de justificar-les en nom del marxisme!».**

L'oportunisme justificat en nom dels «principis sagrats» és el tret essencial del «guy-molletisme». És preferible l'oportunisme a seques! I una primera conclusió important que sembla haver-se imposat en el debat socialista que arrenca del XXVIII Congrés és que, des d'una perspectiva d'esquerra, cal combatre aferrissadament contra ambdós oportunismes. I desfer-se, per tant, de qualsevulga il·lusió en el sentit de creure que amb una simple reafirmació emfàtica del patrimoni doctrinal del passat, un partit socialista pot resistir les pressions que damunt d'ell s'exerceixen per a que es desplaci vers la dreta, vers la integració i la institucionalització passiva en el si de la societat capitalista. Calia, tal vegada, per tal, avançar en la definició d'una línia socialista adequada a allò que ha estat en el passat la trajectòria del PSOE —sempre, en

general, en unes posicions de classe, i a l'esquerra—, però deslliurada a la vegada, d'allò que foren les seves carències més dramàtiques —l'escàs nivell de reflexió teòric-política i el predomini de l'«obrerisme» i del «maximalisme» sobre les posicions realment marxistes—, que es passés el xarampió de la disputa ideologista, de les grans frases, dels vituperis doctrinaris, com més aviat millor, després de la llarga nit del franquisme. I la impressió que produeix la lectura del conjunt de documents que han estat preparats per les distintes organitzacions socialistes de tot l'Estat de cara al congrés de setembre, és la impressió d'un salt qualitatiu important, en el sentit de situar el debat no pas en el terreny nebulós dels principis «doctrinals» sinó en el terreny concret de les concepcions estratègiques, de la línia política a curt i a mig termini, del desenvolupament de l'organització, de les noves formes de treball i de lluita dels socialistes tant dins del partit com, sobretot, en llur relació amb una societat civil diversificada, contradictòria, que veu sorgir amb força nous sectors que entren en contraposició i lluiten contra el model vigent de societat.

NO A LES «SOLUCIONS» FÀCILS

FERNANDO CLAUDIN. Teòric marxista

En el panorama històric del socialisme europeu, el socialisme espanyol s'ha situat quasi sempre en la seva ala esquerra, independentment que en la seva orientació predominés, a vegades, un obrerisme ineficaç o un maximalisme que no ho era menys. Aquesta posició d'esquerra, i en ocasions obertament revolucionària, no ha estat determinada tant per concepcions teòriques —que s'han caracteritzat, com les de tot el moviment obrer espanyol, per la seva rellevància escassa— sinó per les circumstàncies objectives en què s'ha desenvolupat: radicalització de la lluita de classes, crisis revolucionàries dels anys 10 i 30, dictadura feixista. Actualment, quan els interessos de les classes treballadores exigeixen, abans que res, avançar vers la transformació socialista de la societat a través de la consolidació i aprofundiment de la democràcia i quan el PSOE és la més influent expressió política d'aquestes classes és qüestió vital que el partit socialista mantingui la seva tradicional posició d'esquerres. És per això que les classes dominants s'entossudeixen en desplaçar-lo cap a la dreta, encara que estan així mateix interessades en què mantingui una aparença d'esquerres. Així podria desenvolupar millor un paper de fre de la lluita pel socialisme. Però actuar-se avui, de veritat, en l'esquerra requereix no solament voluntat i compenetració amb els interessos populars sinó una capacitat teòrica i política molt superior a la del passat. La lluita de classes a l'Espanya actual d'un capitalisme relativament desenvolupat enmig de la crisi econòmica mundial i amb la complexitat de l'actual procés polític planteja difícils problemes estratègics i tàctics. Per a avançar en aquestes condicions no n'hi ha prou amb un pragmatisme que improvisi «solucions» i eslogans sobre el terreny: es requereix l'estudi en profunditat dels problemes concrets del país, l'anàlisi de la relació de forces i l'elaboració sobre aquesta base d'una política coherent d'ampli abast. En la grandària d'aquest desafiament històric davant del qual es troba el socialisme espanyol resideix, em sembla, la causa última de la crisi oberta amb el XXVIII Congrés del PSOE. No crec que pugui resoldre's totalment en el proper congrés extraordinari però sí donar-se un pas important en aquesta direcció. El contrari representaria un greu afebliment per a tota l'esquerra. I no sols per a l'espanyola, perquè el socialisme espanyol, si assoleix superar aquesta crisi, pot ser una de les forces capdavanteres entre els sectors dinàmics del socialisme europeu. Es per aquesta raó que pesa avui damunt els militants del PSOE una gran responsabilitat nacional i internacional.

Així, el debat socialista va inserint-se —i no podia ser d'altra manera— en un àmbit i en unes perspectives que depassen els de l'Estat espanyol. Avui, a tota Europa, l'esquerra s'interroga davant la crisi. I el socialisme de casa nostra té la responsabilitat de participar activament en aquest procés comú de reflexió i de debat. L'impressionant procés de desenvolupament capitalista dels darrers trenta anys, que s'ha efectuat no sols sobre la base de l'explotació de la força de treball a nivell de cada país occidental, sinó en el context imperialista mundial, sobre la base d'un fluxe continuat d'intercanvis desiguals entre països desenvolupats i països subdesenvolupats, ha entrat en una crisi d'ample abast. Una de les conseqüències d'aquesta nova situació és la creixent inviabilitat de les polítiques «socialdemocràtiques» basades en pactes de tranquil·litat social que garantien, d'una banda, el procés d'acumulació capitalista i, de l'altra, unes contrapartides per a les masses populars destinades a fer-los-hi acceptar el treball alienant, l'explotació emmascarada, l'absència d'igualtat. Allò que caracteritza en profunditat la nova etapa actual és la creixent inviabilitat d'aquest tipus de consens social que les polítiques «socialdemocràtiques» feren possible en la fase anterior de creixement capitalista. Avui va emergint de nou, en el món occidental, la possibilitat d'una sortida a la crisi del model de desenvolupament de les dècades anteriors i, en particular, la possibilitat d'una sortida basada en noves alternatives energètiques que han d'implicar, forçosament, una revisió dràstica de les formes de producció i de consum, de les formes de distribució del treball i de les rendes, etc. L'actualitat del socialisme va avançant de nou, a tota Europa. Però per a fer front a les noves perspectives i als nous problemes que tenim avui plantejats cal desenvolupar un enorme esforç de debat i de reflexió teòrico-polítics que no podria, de cap de les maneres, prendre suport d'una manera acrítica en l'ús exclusiu dels instruments d'anàlisi del capitalisme concurrencial establert per Marx, tot menyspreant o ignorant tot un bagatge d'instruments analítics elaborats posteriorment. La sortida d'un «marxisme fàcil» seria, probablement, en

aquesta conjuntura històrica, la pitjor de les sortides.

En els darrers anys, i fins la celebració del XXVIII Congrés, del passat mes de maig, el PSOE s'havia caracteritzat per un escàs nivell de debat intern. La major part dels seus dirigents ho han reconegut ara, amb una claredat i honestedat que cal elogiar. Es tracta d'una situació que no era privativa del partit socialista: tota l'esquerra ha anat generant una reflexió i una literatura escasses i tedioses. Doncs bé: aquest debat socialista, que tot just arrenca, que tindrà un primer balanç provisional en el proper congrés de finals de setembre, però que continuarà ampliant-se sens dubte després, ha tingut una sèrie de mèrits que no convé dissimular. En primer terme, la confrontació —dura, en ocasions— ha mostrat que no era cap fal.làcia el parlar del caràcter molt profundament democràtic de l'organització dels socialistes. En segon lloc, ha mostrat que seria un error l'identificar irremissiblement els grans partits dels treballadors com allò que malhauradament tendeixen a semblar massa vegades: un poti-poti de pragmatisme de curta volada, ambicions de persones o grups i bones intencions humanitàries. Hi ha, per damunt de totes les anècdotes i els personalismes, una confrontació que decidirà uns comportaments i unes alternatives que han de tenir una incidència molt real en les vides de tots nosaltres. Restar al marge resultaria, per aquells que se senten atrets per la possibilitat i l'esperança d'una marxa cap el socialisme, una abdicació poc excusable.

D'altra banda, el XXVII Congrés del PSOE fou un clar exponent de fins a quin punt l'absència d'un debat permanent en el si d'un partit de classe pot arribar a generar fenòmens de licantropia política: sota els raigs de la lluna plena congressual, i davant l'astorament de molts, sorgí el partit-llop, apassionat i visceral, amb un instint profund de classe, amb una sincera passió revolucionària. Si aquesta passió és prou madura per a defugir l'agombolament fals de la fraseologia, i adopta, pel contrari, una actitud de coratge intel.lectual per tal de prosseguir un debat prolongat, serè i sense tòpics, de cara a la progressiva configuració d'un projecte socialista pels vuitanta, el debat actual tindrà finalment un balanç àmpliament positiu. Per a aquells que creiem que allò que caracteritza més íntimament la tradició socialista —i la separa d'altres tradicions obreres— és la voluntat d'ésser un instrument de la formació autònoma i democràtica de la voluntat política i l'autoconsciència històrica dels treballadors, dels explotats, no hi ha dubte que aquest repte acabarà en una victòria. ■

NI MODELS ESTRANGERS, NI RADICALISME VERBALISTA

ISIDRE MOLAS. Historiador

L'objectiu central del socialisme és la consolidació, ampliació i aprofundiment de la democràcia com a únic camí per tal d'avançar vers una societat sense explotació ni dominació de classe. És a dir, construir un Estat i una societat democràtica. Sobre això poques discussions hi ha, crec. L'important és que cal definir les tasques centrals a desenrotllar per tal d'aconseguir l'objectiu esmentat.

El socialisme ha de seguir essent expressió política dels treballadors i instrument per a la defensa de llurs interessos immediats, maldant per a soldar en un bloc social tots els treballadors, manuals i intel.lectuals, obrers, administratius, pagesos, empleats o tècnics, per tal de dreçar una alternativa popular i democràtica de progrés, que el porti a ésser la força majoritària i, per tant, l'eix de la vida política. És a dir, que el capaciti per a ésser una opció real de govern.

Això implica que l'essencial és definir les tasques concretes que se li presenten en la construcció, no gens fàcil, d'aquest Estat democràtic basat en les autonomies que ha de substituir el vell aparell centralista i uniformista creat per l'oligarquia espanyola. Aquestes tasques es troben tant en el terreny institucional (de l'Estat, de les comunitats autònomes o dels municipis) com en el terreny del teixit social. No pot haver-hi una política de progrés i d'ampliació de la democràcia sense la vertebració de la societat civil pels treballadors i el poble. La combinació i la sensibilitat per la doble vessant institucional i social, de l'acció socialista, haurà de ser un dels elements centrals de les conclusions del Congrés.

Quant al terreny ideològic, cal assumir el marxisme de forma laïca, com a instrument d'anàlisi i transformació de la realitat i ha de restar obert a la participació i aportacions de tots els corrents que defensen la llibertat, la igualtat i lluiten contra la dominació d'unes persones sobre unes altres.

En aquesta via no crec que el socialisme hagi d'adaptar-se a patrons estrangers. La situación en què ens movem, tant política com social, tot i tenir característiques comunes és tan complexa i diferent que no pot haver-hi exemples de fora a imitar. L'orientació francesa (unitat de l'esquerra molt condicionada pel sistema electoral), l'alemanya (aliança amb els liberals) o la sueca (en solitari o amb suport exterior comunista) s'han formulat a partir de situacions particulars d'aquests països. Les tasques dels socialistes han de tenir en compte els objectius i les condicions en què s'han de realitzar. No podem ser ni alumnes aplicats ni reserva espiritual. Ésser radical no consisteix en fer declaracions verbals rotundes. Ésser radical consisteix en cercar la línia de transformació possible i fer avançar la capacitat de direcció democràtica dels treballadors i del poble en l'Estat i en la societat per tal de transformar-los.

Primer problema del curs: Els mestres protesten perquè el Ministeri no ha concedit les places demanades.

LES REIVINDICACIONS AMB SANG I TEMPS ENTREN

Català sí, escola catalana no

FRANCESC BAIGES

Uns més aviat, d'altres més tard, els diferents cursos educatius es posaran en marxa en els propers dies. I es posaran en marxa, com sempre o més que sempre, amb conflictes. Un dels mals eterns del nostre ensenyament, l'oblit del català, començarà a resoldre's. Un altre, l'ensenyament fet i pensat en català encara estarà força temps en l'aire.

La gran preocupació de les institucions autònomes catalanes ha estat la d'aconseguir, durant el temps que ha passat des de la publicació del decret de bilingüisme, la incorporació de l'ensenyament del català a les escoles. El director general d'Ensenyament de la Generalitat, en Francesc Noy, a qui no plau el nom de decret de bilingüisme ja que considera que la situació de partença no és equilibrada, ens digué: **«L'acció de l'any passat va fer que les tres quartes parts dels escolars catalans rebessin l'ensenyament del català».** Normalment, ja se sap, quan hom parla d'escolars fa referència als nois i noies integrats en l'Educació General Bàsica. Cal afegir, en defensa de la veracitat, que no totes les tres quartes parts de nens que van rebre classes de català ho van fer en les condicions que caldria desitjar. Per a l'atrafagat director general el problema no és solament econòmic: «Existeix una manca real de mestres». Tanmateix, però, no passaran més de dos anys abans que totes les escoles de Catalunya tinguin un nivell correcte d'ensenyament de la nostra llengua. Haurà reixit, doncs, aquella entranyable campanya del **«Català a l'escola».**

L'ensenyament en català, tant com a llengua vehicle de relació entre mestre i alumne com a mentalitat vertebradora del tipus d'educació, és el problema que quedarà pendent. El futur preveu una Catalunya amb dos tipus d'escoles, aquelles en les quals predomini el català i en les que continuï essent el castellà la llengua dominant salvant sempre, clar, l'ensenyament de la llengua que no sigui la de

Esperant que l'escola es catalanitzi.

relació de l'escola. En Francesc Noy confirmà aquesta perspectiva. «Tot fa pensar, ens digué, que les escoles de Vic seran en català i les del Baix en castellà.»

Ministeri i televisió, enemics de l'escola catalana

La problemàtica de dues llengües com la catalana i la castellana al nostre país no té parió arreu del món i de l'evolució d'ambdues en tindrà força responsabilitat com es vagim produint els propers anys dins la nostra escola. «I caldrà tenir en compte que, a vegades, val més dominar la televisió que no pas tot el sistema escolar», acabà en Noy.

Aviat, doncs, deixarà de ser vàlida l'excusa de no saber català. Com sempre fins ara, de moment, la qualitat de les classes dependrà del nivell dels mestres. Les cotes exigides per a ensenyar català, però, fan preveure que, contràriament, al què ha passat en algunes escoles aquest any, el proper gaudirà d'un nivell acceptable. El que sí seguirà essent una rifa és la probabilitat d'encertar una bona escola pels fills. Malgrat els esforços continuats per a desprestigiar l'escola pública, duts precisament pels qui més havien de defensar-la, existeix tot un moviment que pretén retornar a aquesta escola el protagonisme i qualitat que mereix. D'altra banda, amb l'inici de la democratització del país moltes escoles privades d'ideologia progressista han demanat la seva incorporació a les rengleres municipals o públiques. Es mantindrà, doncs, la separació entre escola estatal i no estatal o privada —en les dues versions, religiosa o no— que en els darrera anys ha anat observant la progressiva evolució cap a un decantament vers l'escola pública. Sembla ser que aquesta línia es mantindrà tot i que les darreres actituds del Ministeri d'Educació anaven per viaranys més aviat distints ja que l'increment de la subvenció estatal a l'escola privada i la negativa a cobrir totes les places de mestre demanades per a Catalunya no afavoreixen, precisament, el potenciament de l'escola pública.

L'aldarull que provocà la decisió ministerial de deixar en unes trescentes les més de dues mil places sol·licitades va arribar, en certs moments, a fer perillar el començament del curs en les escoles estatals. Les repercussions d'aquella mesura afectaven negativament a gairebé tot Catalunya inclosa Barcelona, la ciutat espanyola amb un percentatge d'escola pública més reduït respecte de la privada. Utilitzant les dades elaborades pel ministeri pel darrer curs, els 768 centres estatals representaven un 35% de les escoles, mentre les 1449 privades representaven el 65% que restava. Contràriament, les altres tres «províncies» comptaven amb un 68% (Tarragona), 72% (Girona) i 75% (Lleida), tenint en compte que fem referència a les escoles d'EGB.

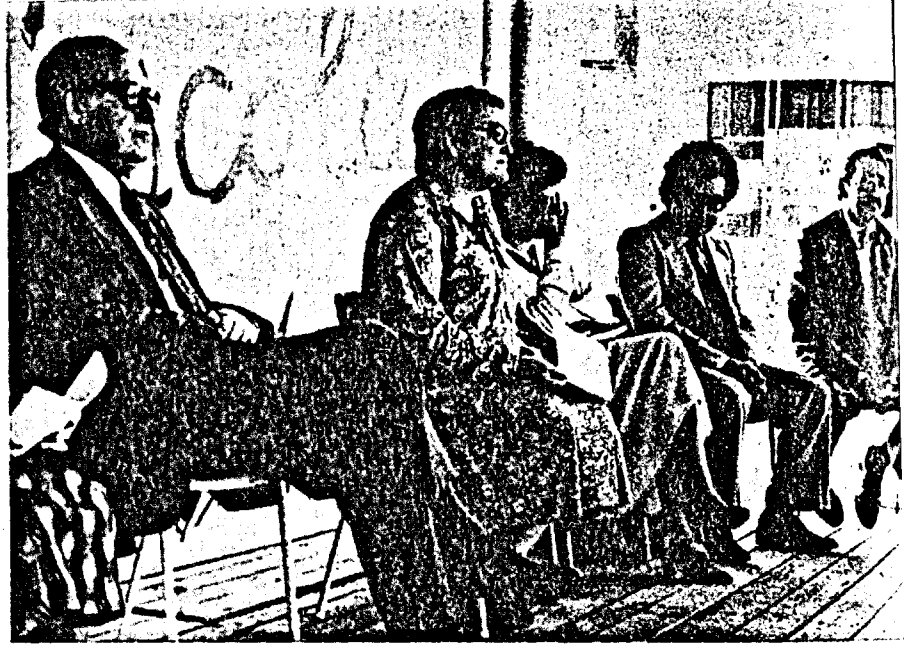

Pi Sunyer, Marta Mata, Francesc Noy, Josep Laporte: l'ensenyament que voldríem

QUADRE I / NOMBRE D'ESTUDIANTS (78/79)

	Barcelona	Girona	Tarragona	Lleida	Total
Preescolar	164.00	18.500	18.000	12.000	212.500
EGB	656.000	69.800	70.000	42.400	838.200
BUP-COU	150.000	10.300	10.500	9.400	180.200
Form. Prof.	68.000	4.600	7.100	4.700	84.400

QUADRE II / CENTRES D'EGB (78/79)

	Barcelona	Girona	Tarragona	Lleida
Estatals	768	236	234	252
No estatals	1,449	91	112	88

Dades del Ministeri d'Educació

Una competència «plena» i incògnita

De les xifres que acabem de comentar com de les de que afegim en quadre apart cal esmentar-ne la fiabilitat relativa ja que els sistemes de càlcul emprats pel ministeri són deficients, si bé poden servir com a testimonis indicatius de la realitat escolar del nostre país. Pel que fa al centralisme val a dir que, com ja es veié a Madrid en la discussió del tema de l'ensenyament a l'Estatut, la guerra pel domini damunt les escoles de Catalunya començ aquest any. La competència «plena» en matèria d'ensenyament que ofe la conclusió de les negociacions h deixat una incògnita enorme damun el tema. Les diverses fonts consulta des tant de personatges de la política educativa, com membres de la Gene ralitat i dels nous ajuntaments demo cràtics comentaven a aquesta reda ció la seva preocupació per aquest re dactat final. «Ara haurem de veur què vol dir això de plena», ens deie uns i altres. L'actitud molt més tancada i antidescentralitzadora del no

ministre Otero Novas envers l'anterior, l'Iñigo Cavero, no és precisament una primera bona notícia.

De tota manera, val a dir que les primeres repercussions de l'acció parlamentària s'han deixat notar quan, en contestació a una interpel.lació de la socialista Marta Mata, s'aconseguí que els mestres no haguessin de marxar fora de Catalunya a exercir. Perquè no tot fossin alegries, el ministeri s'encarregà d'enviar els mestres d'una escola a una altra o canviar-los de poble. Tot i amb això, l'efectivitat d'aquella acció parlamentària fa prendre confiança en els possibles efectes positius de l'Estatut que fins que no entri en marxa, el procés de catalanització real de l'escola serà gairebé inexistent

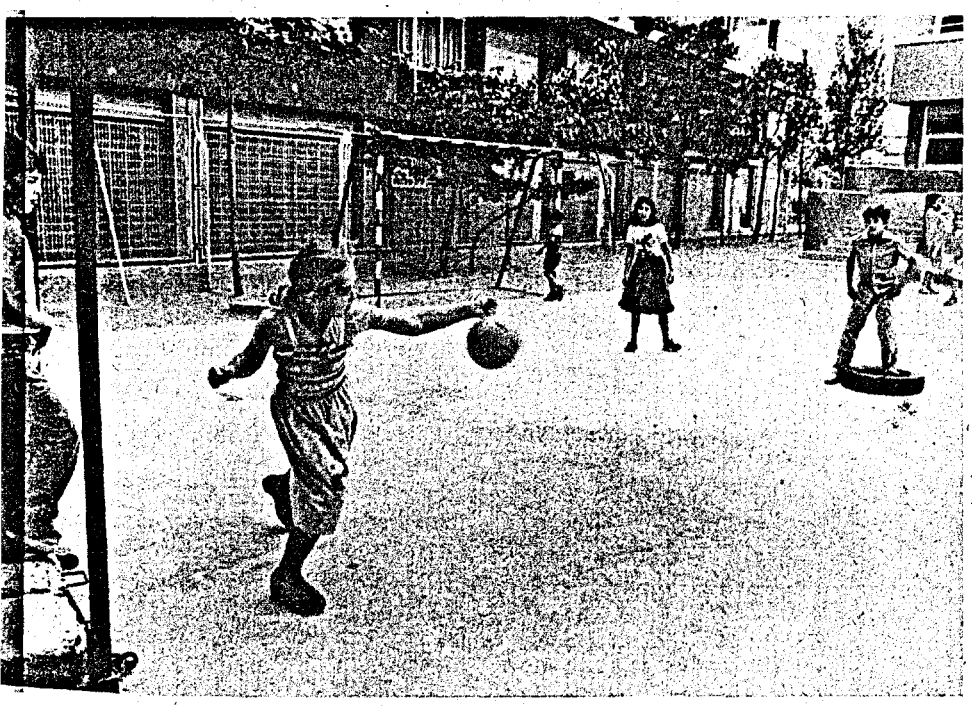

Esport sí, pero també cal literatura.

començant-se aquest curs en unes circumstàncies molt semblants a l'anterior si bé és positiu l'augment del nombre de mestres que s'ha sotmès al procés de reciclatge impulsat per la Generalitat. Plans d'estudis, nomenament de mestres, estructura de l'ensenyament fins ara depenents de Madrid passaran a ser reivindicades per la Generalitat. I aleshores... Aleshores, veurem què passa.

Adults i nanos especials: ni català, ni res

També, paral.lelament als cursos d'Educació General Bàsica, començaran les classes de la resta de nivells educatius. L'educació especial, per a nois i noies que no puguin seguir el ritme normal del seu curs, i l'Educació Permanent d'Adults han estat, però, durament maltractades per l'esmentada decisió ministerial. Llevat de les grans escoles estatals que seguiran igual, les aules que s'havien anat habilitant a les diferents escoles han rebut un fort cop en veure desateses llurs comandes de nous mestres. Així, es primarà l'escolaritat dels estudiants problemàtics en centres no estatals deixant, per exemple, a Barcelona «provincia», amb 36 aules de les 420 demanades, en una situació força trista. Els nens i nenes amb dificultats hauran d'acontentar-se amb els centres privats o bé hauran d'incorporar-se en un sistema educatiu que no pot assimilar-los, essent aquest darrer cas el de qui no pugui pagar-se l'assitència a un d'aquells centres especials.

També els adults s'han vist força afectats per la disminució del nombre de mestres previst. Segons el cens del 1975, el darrer que existeix, hi havia a Catalunya uns 228.000 analfabets totals i 1.158.000 de persones que amb prou feines havien acomplert els estudis primaris. Tot plegat 1.386.000 persones; una xifra superior al nombre d'estudiants d'EGB que està pels volts dels 838.000. Doncs bé, només 7.221 adults reben una educació especial. En aquestes circumstàncies està de més comentar l'arbitrarietat de la mesura ministerial de fer l'orni davant les comandes de noves places de mestres d'educació permanent a afegir a les mínses ja existents. A Barcelona, amb gairebé unes 400.000 persones que o són analfabetes o saben llegir i escriure amb prou feines (un 32% dels barcelonins), no en concedí cap. No pot ser massa bona una política ministerial que condemna sis milions d'espanyols a l'abandó en el seu actual analfabetisme.

Malauradament tindrem la mateixa Universitat

A l'altre extrem de l'escala educativa està la Universitat. Uns 100.000 universitaris circularen l'any passat pels tres centres d'aquest nivell catalans (uns 16.000 a la Politècnica, 21.000 a l'Autònoma i 60.000 a la Central). Un nombre no massa elevat d'estudiants es quedà a les portes de la Universitat aturat per les proves de selectivitat, proves que es repetiran aquest any i que, altre cop, faran especials estralls entre els aspirants a metge. La massificació universitària serà un altre dels problemes ja coneguts (l'augment de taxes en un 20% — 16.760 pessetes les facultats experimentals i 11.300 les no experimentals— no modificarà la composició social dels universitaris). Hom espera que no se'ls acudeixi mai a tots els alumnes de primer de determinades carreres, com Dret, d'anar tots el mateix dia a classe perquè no hi cabrien. Posades així les coses, hom no sap si l'absentisme és negatiu o no. Poc professorat, pocs mitjans, poques aules, poques biblioteques, poca investigació i molta jerarquització professoral serà el que trobaran els nous i vells universitaris, apart de les classes dels seus respectius cursos, el proper any com ja ho trobaren l'any passat. A la Universitat tothom estarà a l'aguait de la llei d'autonomia universitària que, actualment, està en avançat període de gestació. **«Les tres universitats catalanes passaran a dependre de la Generalitat»**, diuen els optimistes que en Suárez concedí als seus interlocutors quan l'Estatut estava damunt la seva taula. **«I ningú no va dir que les escoles també serán catalanes?»**, preguntaríem alguns ingenus. ■

Foto fixa

XAVIER FEBRÈS

«Colita, Colita / de la sirenita / cola, cola, cola / (y no coca-cola) / (y no cola de gato) / me llegó el retrato / con la caracola / ¡Coño, qué alegría / tu amor por el Puerto / de Santa María!». Això (i altres pitjors) escrivia Rafael Alberti el 26 de març de 1970 a la fotògrafa barcelonina Colita, segons consta en un dels nombrosos marcs i marquets penjats a la sala d'estar del seu estudi.

Malgrat el sobrenom diminutiu, Colita té molt poques coses disminuïdes. En el terreny de la fotografia professional —reportatges i retrats, particularment—, li escauen més aviat els superlatius, dien.

El fet és que una dona, ella, va arribar a igualar els asos barcelonins de la càmara sorgits durant els anys 60: Leopold Pomés, Xavier Miserachs, Oriol Maspons. I la Colita.

Algú els va anomenar, evidentment, l'Escola de Barcelona de la fotografia.

Això de Colita és un sobrenom familiar. El meu pare, de petita, em deia sempre que jo havia nascut sota d'una col. I de la col va venir Colita. És una bestiesa com una altra que he arrossegat tota la vida sense cap problema. Ho he assumit i llestos. Colita, apa. Ah, sí, sí, la meva família era molt burgesa; el meu pare era cap de la secció d'Aigua i Llum de l'Ajuntament de Barcelona i treballava amb aquest senyor que s'ha mort ara, en Carles Buigas. La meva mare era d'origen canari i veneçolà. La Maria Aurèlia Capmany em va dir un dia que el meu cognom de Steva és molt català, amb orígens potser italians, però a Barcelona ja s'han donat setze generacions de Steva. Fixa't...!

Això de Colita és un sobrenom familiar. El meu pare sempre em deia que jo havia nascut sota d'una col.

De les monges al cinema, passant per Paris

«Srta. Isabel Steva Hernández. Multa 522/71. Gobierno Civil de Barcelona. Vista la denuncia formulada ante este Gobierno civil por la Jefatura Superior de Policía resultan de ella los siguientes hechos; que en la reunión celebrada en el monasterio de Montserrat los días 12,13 y 14 del pasado mes de diciembre se redactó un documento cuyo texto fue aprobado por los asistentes entre los cuales se encontraba usted y dado posteriormente a la publicidad, en el que en algunos de sus extremos se atacan los principios básicos de la unidad nacional, esenciales para la pacífica convivencia social de los españoles.» Etcètera i total: 5.000 pessetones de multa per participar a la tancada d'intel.lectuals a Montserrat amb motiu del procés de Burgos. També consta a la panòplia mural de la sala d'estar, dins el corresponent marquet.

Com a professional, vaig començar a fer fotos el 1963. Imagina't a aquella època una tia fent fotos! Però jo sóc molt tossuda. Estiuejava al mateix poble que en Xavier Miserachs i l'Oriol Maspons, a La Garriga. I vaig començar a prendre contacte amb el món de la fotografia, després d'haver estat durant tretze anys una nena de les monges «del Sagrado Corazón» i després del CICF. Me'n vaig anar a París a fer un curs de civilització francesa a La Sorbona i en tornar vaig entrar de secretària a l'estudi d'en Xavier Miserachs. Hi feia de tot, de dona de fer feines, de secretària, del que fos. De fotografia poca, però m'hi vaig divertir molt. Després d'una estada a Londres, vaig conèixer Carmen Amaya i vaig poder dedicar-me a fotografiar-la durant el rodatge de la pel.lícula «Los Tarantos», l'any 63. Estava molt vinculada a la foto fixa de les pel.lícules. Durant el rodatge a port de la Selva de «La Barca sin pescador», una obra horrible d'Alejandro Casona que dirigia en Josep Maria Forn, es va morir a Begur Carmen Amaya, el dia del meu sant, l'onze de novembre de 1963.

d'una col.

La «gauche divine» no havia existit mai. S'ho va inventar la premsa, era divertit i calia parlar d'alguna cosa. I els provincians de Madrid s'ho van creure.

Pràcticament, vaig treballar amb tota l'Escola de Barcelona: Gonzalo Suárez, Jacinto Esteva, Carlos Durán... Jo hi feia les estampes, allò que en diem els cartellets de les entrades dels cinemes, i les fotografies de promoció. També portava la publicitat d'Antonio Gades i de La Chunga. De la meva vinculació d'aleshores al món del flamenc en va sortir un llibre de fotografies dedicat essencialment a Carmen Amaya, «Luces y sombras del flamenco».

«La Molinera. Fritada de hortalizas (pisto)». És la llegenda d'una etiqueta de llauna de conserva vulgaris i correntis, acuradament emmarcada darrera d'un vidre i penjada igualment entre l'àmplia galeria de trofeus diversos de la sala d'estar. La ufanosa molinera meravellosament guarnida amb els atributs de l'ofici és Teresa Gimpera, en la seva primera època de model publicitària.

De la «gauche divine» només en queda el nom, que va ser un invent d'en Joan de Segarra i meu. Allò no tenia cap importància, però va arribar a una repercussió grotesca quan va començar a sonar i a Madrid s'ho van prendre seriosament. La denominació la va treure en Joan de Sagarra amb motiu d'una presentació de Tusquets Editors al Saló Price. En comptes d'escriure que hi havia aquest, aquell, l'altre i el de més enllà, déiem per entrendre'ns que hi havia tota la «gauche divine», que era un nom que s'aplicava a París al cercle de Sartre, la Beauvoir i companyia.

Arran d'una funció inaugural al «Molino» després d'una suspensió de tres mesos, jo vaig fer un reportatge fotogràfic per a una revista de Madrid amb tota aquesta gent i me'l van retornar dient-me: «no queremos saber nada de la gauche divine». Francament, em van deixar molt parada. Li ho vaig comentar a en Sagarra —al Bocaccio, naturalment—, i per prendre el pèl als provincians de Madrid va decidir: «Doncs ara anem a materialitzar la gauche divine!». No voleu xocolata, doncs dues tasses! Vam parlar amb l'Oriol Regàs i vam començar a muntar una exposició de fotos meves de tota aquesta gent que es deia «La gauche qui rit» i s'havia de presentar a la galeria Ayxelà. Però va venir el procés de Burgos i vam decidir de no fer-ho. Finalment, l'exposició va tenir lloc dos anys després, el 1972. Però la «gauche divine» s'ha acabat perquè no havia existit mai. S'ho va inventar la premsa, era divertit i calia parlar d'alguna cosa. I els provincians de Madrid s'ho van creure.

La fauna també es retrata

Moltes celebritats culturals d'aquest país i part de l'altre només es deixen retratar impunement a l'estudi de Colita. Allà hi «posen» amb menys rubor i els sembla menys frívol que arreu. Colita és una reputada retratista. I, sobretot, és una amiga.

Si he aportat alguna cosa al retrat, em sembla que és l'honestedat. Em plantejo el retrat d'una manera molt

seriosa. Sempre que puc faig un estudi previ de com és el personatge, per tal de treure'n alguna cosa més que l'aspecte físic. Un bon retrat és quan veus la foto i tens ganes de conèixer la persona, perquè comprens que darrera la imatge física hi ha alguna cosa més. Jo m'estudio el personatge, elaboro el retrat. M'agrada treballar sense cap efectisme. L'efectisme és massa fàcil, l'utilitzes quan no tens cap altra idea. És molt fàcil posar un gran angular, triar un lloc encisador i, apa, l'efecte es menja el personatge. Jo no faig mai cap «mise-en-scène». M'agraden els primers plans, com els del Richard Avedon, que per a mi és el millor retratista que existeix i potser el millor fotògraf del món.

Si hi ha gent que només volen que els retrati jo és perquè s'agraden quan es veuen en les meves fotos. És una qüestió de professionalitat. Si jo m'hagués de fer un retrat, aniria a la Colita. Perquè els faig en un 50% per a mi i en un 50% per a la persona que retrato. Cal que també s'agradi ella.

—A les eleccions del 15 de juny, vas col.laborar a la campanya dels socialistes, oi?

Jo sóc socialista, però no tinc carnet de cap partit. Jo no necessito papers. Si m'ho demanen, me'n faré. Però no tinc cap paper. Sóc socialista perquè és el que jo sento i m'agrada, em sembla que és l'unica sortida política possible. A les eleccions del 15 de juny hi vaig col.laborar amb el que jo sabia fer, fotografies. Si tens una ideologia, has de fer les coses que pots fer, al marge dels carnets. No vol dir que un dia no el demani, però no em sembla necessari. És com per viure amb una persona: no crec que calgui tenir cap paper. Me la bufen els inconvenients o els avantatges de la meva etiqueta política; no m'ho he plantejat. Es com ser dona, sempre té avantatges i inconvenients.

Bons fotògrafs i mala premsa

—El panorama de la fotografia a Catalunya, sembla que s'està engrescant. Surten joves fotògrafs professionals a dojo. Però les possibilitats laborals són més aviats migrades.

Primer va haver-hi a Barcelona una Associació de Fotògrafs, que va constituir una mica el que després van anomenar l'Escola de Barcelona de fotografia: Miserachs, Pomés, Ramon Massats, jo... El pare de tots nosaltres era una mica en Francesc Català i Roca, que va ser el primer amb una visió moderna que vam tenir a Barcelona i que és encara un del millors fotògrafs d'Espanya, de bon tros, sobretot en paisatges. Però és veritat que ara hi ha un ressorgiment molt seriós de la fotografia professional. Hi ha una nova fornada de fotògrafs joves que, desgraciadament, han coincidit amb un moment baix de

la premsa i no se'ls veu la feina com caldria. El panorama dels diaris i revistes és per vomitar. Estan en mans del capital i fan el que es vén en aquest moment: violència, sexe i show, de la mena que sigui. La premsa seriosa no pot competir a hores d'ara amb la premsa sensacionalista, perquè no té un suport empresarial indispensable. Per això aquesta renaixença real de la foto professional no es nota com s'hauria de notar en els diaris i revistes. A nivell de Catalunya han sortit o estan sortint fotògrafs molt capacitats. Penso en Germán Gallego, Paco Elvira, la Pilar Aymerich, Pepe Encinas, Jordi Socias, Manuel Armengol, Pilar Viladegut, Guillermina Puig, Pere Monés, Pau Oliva... i no me'n voldria deixar cap. Estan fent una feina molt seriosa i si no es veu més és perquè ara no es veu la feina de ningú. ■

M'agraden els primers plans, com els de Richard Avedon, que per a mi és el millor retratista que ha existit i potser el millor fotògraf del mon.

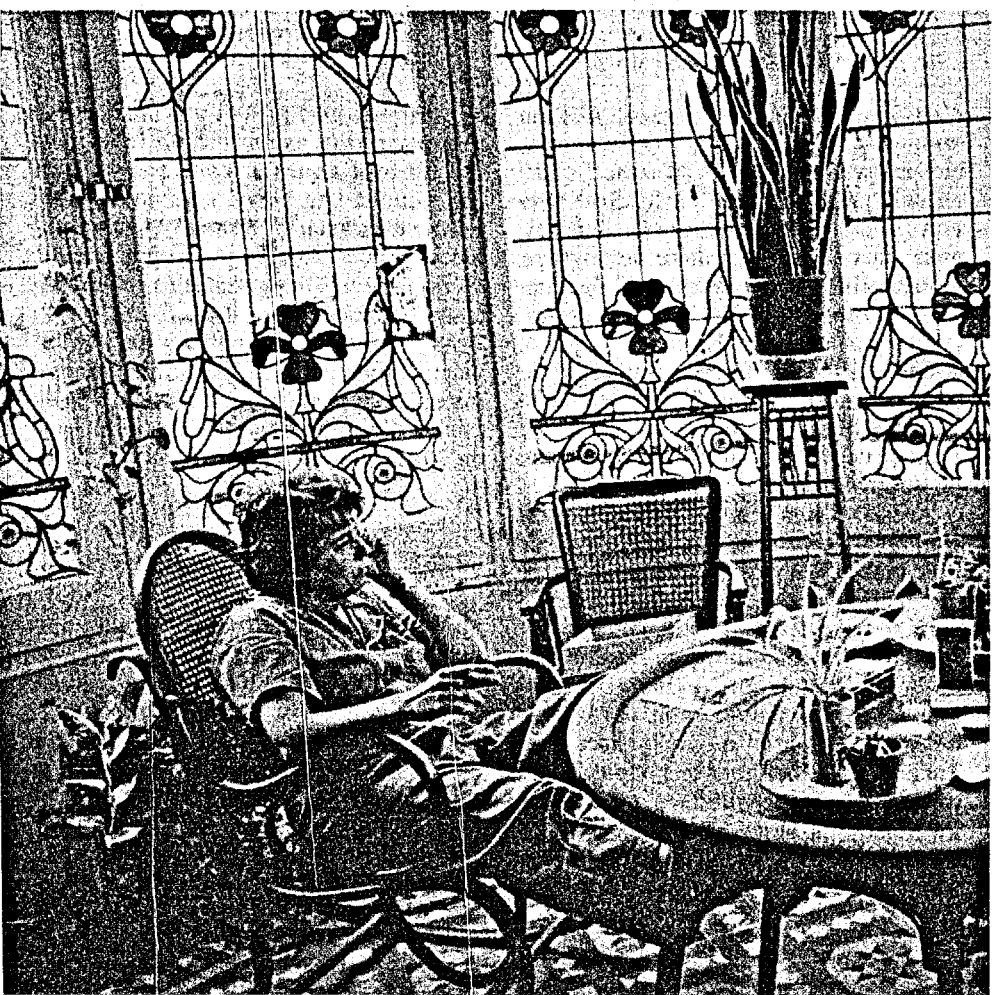

DES D'AMÈRICA AMB AMOR

Mormons per a l'eternitat

JOAN CATÀ

Cerimònia de baptisme d'una mormona.

SILVIA T. COLMENERO

Els àngels de Joseph Smith.

Els mormons van entrar a Espanya fá deu anys, quan el propi Franco els atorgà llum verda. Des d'aleshores amb la seva pinta de bons nois van pels carrers predicant qui fou el seu profeta, Joseph Smith, i quines són les seves creences. Malgrat les moltes carbasses continuen. Basen la seva vida en una institució: la família, que no ha de durar «fins que la mort ens separi» sinó «per aquesta vida i l'eternitat»

«Joseph Smith era un noi que buscava la veritat i va trobar molta confusió. Va llegir la Bíblia, aquesta diu que qualsevol home mancat de saviesa ha de preguntar a Deu. Ell ho va fer i Deu se li va aparèixer personalment. Déu li digué que no havia d'anar a cap església, perquè l'església veritable s'havia perdut. Per això li va dir que restaurés l'església en la seva senzilla i perfecta forma» explicà planerament i tranquil.lament Dwigth Cook, que juntament amb Gjne Gardner estan durant dos anys predicant a Barcelona. Aquests dos «elders» així com l'esposa de David W. Doxey, president de la Missió de l'Església de Jesucrist dels Sants dels Ultims Dies, sintetitzaren els principis de la religió mormona que compta ara amb gairebé cinc-mil feligresos a Espanya, dels quals uns sis-cents cinquanta són a Barcelona i pobles propers com Mataró, l'Hospitalet, Badalona, Cerdanyola, Sabadell, Girona i Tarragona.

Els mormons a la conquesta de l'Oest

Josep Smith, profeta dels mormons, va néixer l'any 1805. Vint-i-cinc anys després fundà l'església mormona. Smith morí l'any 1844. Tres anys més tard la comunitat mormona s'assentà definitivament a Salt Lake City, bressol dels mormons d'avui. A l'estat d'Utah (USA), on s'estén la la ciutat de Salt Lake amb més de quatre milions d'habitants més d'un setanta per cent dels seus habitants són mormons.

Els mormons jugaren un paper decisiu en la conquesta de l'Oest americà. A moltes pel.lícules de cow-boys hi surten barbuts, vestits seriosament —pantalons negres i camisa blanca— amb aire de capellans i molts fills, fins i tot a vegades més d'una dona; són els mormons. Fins l'any 1890 era permesa la poligàmia entre aquesta gent, així li havia revelat Deu al profeta, que posteriorment en una altra revelación la prohibí justament quan les lleis federals la proscribiren. Un escrit dels mormons assenyala que la poligàmia s'acceptà con «un manament de Déu», només als que gaudien d'un «caràcter elevat i havien provat ser capaços de mantenir més d'una família se'ls permetia casar-se amb més d'una dona». La poligàmia és castigada, actualment, amb l'excomunicació.

La fe en tretze articles

La religió, «que és l'única vertadera per bé que respectem totes les altres», fundada per Joseph Smith es fonamenta en tretze articles de fe, i en una lectura continuada de la Bíblia, però també de les Doctrines i Convenis, la Perla del Gran Preu i del Llibre del Mormó que testifica que Jesucrist visità els americans després de la seva ascensió als cels.

Del Primer article de fe queda clar que com molts d'altres «creiem en Déu, el Pare Etern, i en el seu Fill Jesucrist i en l'Esperit Sant». En el novè remarquen la creença en la revelació moderna «això ens diferència —diu Elder Cook— de l'Esglesia Catòlica, ells pensen que en morir Jesucrist la relació entre els homes i Déu es tallà,

ELS MORMONS VAN A PICAR PORTES

«El meu company i jo som missioners. Tenim un missatge per a vostè». Aquestes paraules o unes de semblants, afegint-hi «som de l'Església de Jesucrist dels Sants dels Últims Dies», són el déu-vos-guard dels mormons a qualsevol persona en la seva tasca evangelitzadora de la majoria de les tardes de la setmana. Normalment parlen un castellà de profund accent nordamericà, si bé a vegades també es pot trobar algun «elder» —missioner en anglès— que parli millor la llengua de Cervantes. L'HORA va tenir l'oportunitat d'acompanyar dos mormons a «tocar portes», justament en el carrer Mallorca de la ciutat comtal. Acompanyats d'«elder» Hill i «elder» Parreño, l'un nordamericà i l'altre espanyol, durant una hora observàrem la reacció dels veïns en veure la parella d'àngels de Josep Smith predicant el seu missatge.

Tots dos ben vestits, amb corbata sobre la camisa sempre immaculada, pantalons foscos i molt ben clenxinats.

Mentre «elder» Hill comptabilitzava pis per pis les respostes del veïnat, «elder» Parreño es tornava amb el propi Hill trucant porta per porta a cadascuna de les escales del carrer. Si hi aconseguien entrar, és clar, perquè a vegades el porter automàtic ho feia impossible. Quan hi havia portera, sempre assolien el vist-i-plau. Aleshores agafaven l'ascensor i pujaven a dalt de tot per començar a baixar trucant porta per porta, sense descuidar-se'n ni una. En veure qui eren, la gent els en digué de totes. Des de que es deixin estar de missatges perquè «tenim altres coses que fer», fins els que repliquen «ja estem servits d'això, aquí som catòlics», passant pels que se'ls treuen del damunt com poden «passeu la setmana que vé, ara estic ocupat». Ells, però, no perden passada, i si bé durant els seixanta minuts que L'HORA els acompanyà no van traspassar la porta de cap dels pisos trucats, en despedir-se sempre en deixaven anar alguna «tenim una capella a Ausiàs March», però això sí, sempre amb molt de respecte, «moltes gràcies».

Per intentar desamericanitzar la doctrina mormona L'HORA proposà als «elders» una conversa amb mormons nascuts a casa nostra, o com a mínim que no fossin americans.

Dos dies després un català de 42 anys, Magí, un africà de 35 anys, Mohamed, i un altra català de 38 anys, Enric, explicaven per què eren mormons conversos. Es pot ser mormó de naixement quan creixes en una família mormona i convers quan te'n fas de gran.

«Jo he estat molt espiritual —confessà Magí, que és enginyer tècnic— i he buscat molt. La Catòlica no em va convèncer. Vaig estar un temps amb els Testimonis de Jehovà però tampoc no em va agradar. Fins que vaig trobar-me amb els Mormons que em feren sentir molt bé». «D'americana res; mira, aquesta religió té d'americana el que la Catòlica pot tenir d'italiana», digué Magí. La seva adscripció a l'Església mormona no li ha suposat cap mena de trencament amb les antigues amistats, si bé al principi hi havia una mica de reticència.....

— «L'Esigèsia Catòlica vertadera ha estat destruïda pels homes —sustenta Enric— per això després de contactes amb infinitat de religions que tenien moltes paraules i pocs fets, vaig conèixer els Mormons que són gent de poques paraules i molts fets. Em van convèncer». L'Enric treballa a l'Ajuntament i volgué deixar clar que «ser mormó m'ha eliminat grans problemes».

També Mohamed, mecànic, és un mormó de la comunitat barcelonina. Primer fou musulmà, però més tard no ho va veure clar i justament en fugir de Gàmbia, el seu país, va anar a parar a Mataró, on després de passar per l'Església Catòlica i la dels Testimonis de Jehovà, de les qual no en quedà convençut, s'adreçà als Mormons per confirmar el que ell havia cregut sempre, que «Déu existeix».

El gran mormó i la seva dona.

nosaltres creiem que Déu parla avui amb els homes». «Déu fa continues revelacions al nostre profeta» que vé a ser com el Papa dels catòlics, però no té el do de la infal.libilitat. En el desè article els mormons refermen el seu americanisme en creure que la Nova Jerusalem s'edificarà al continent americà. En el dotzè es proclamen «subjectes als reis, presidents, governants i magistrats, i que cal honorar i sostenir la llei» malgrat tot afirmen no ser conservadors i no saber res de política perquè «per arribar a una societat perfecta és necessària una família forta i perfecta. Nosaltres tractem d'aconseguir aquesta família unida i forta». Si no compten amb el permís del govern mai no entren a predicar a un país. Als països de l'Est europeu no hi prediquen pas; hi ha hagut qui ha dit a vegades si no eren agents de la CIA, en canvi a Argentina i Xile «sobretot després de la revolució del 73 que feu caure Allende —explica la muller del president de la missió barcelonina— els feligresos han augmentat ostensiblement». No creuen en la violència, «volem que tota la gent sigui bona, si tot el món fos bo no necessitaríem dictadors».

Sacerdot als dotze anys

L'estructura de l'església mormona s'emmiralla en l'església cristiana primitica. Un profeta és a la cúspide, assessorat per dos consellers. Amb ells treballen els membres del Consell dels Dotze Apòstols. Els càrrecs són vitalicis. En morir-se el profeta es reuneixen els dotze per a elegir-ne en reunió l'església està montada a tres nivells: general, regional i local. Espanya és dividida en tres regions que tenen les seus respectives a Sevilla, Madrid i Barcelona. Tots els homes mormons des dels dotze anys d'edat poden tenir el sacerdoci sempre i quan compleixin amb les normes de l'església. Les dones no ho poden ser, i els homes de raça negra només ho poden ser des de fa un any.

Molts joves mormons entre 19 i 25 anys compleixen els seus dos anys de missiones. Demanen al profeta un destí que pot ser dolç, prop de casa com una clatellada, a l'altra punta del planeta La religió está estesa per 55 països. La majoria dels «elders» a Espanya són estrangers. A la missió barcelonina només hi ha dotze missioners nadius. Segons ells mateixos, aquests xicots treballen a casa per guanyar els diners que fan servir per pagar-se l'estada de dos anys fora de casa.

Normalment els cèntims no els arriben i és la família la que acaba pagant sempre els darrers mesos.

El dia reservat especialment a l'església és el diumenge, quan els mormons es reuneixin de bon matí a l'escola dominical i a primera hora de la tarda per la reunió sacramental on es repeteix el ritu del Sant Sopar. En lloc de vi beuen aigua. Les begudes alcohòliques els són prohibides per la seva llei de salut. Aquesta llei no els permet fumar, ni beure alcohol, cafè i té així com les drogues perjudicials. La cola porta droga però l'església deixa a l'elecció personal el beure'n; prohibir-lo seria difícil ja que al americans en beuen molta.

Ser mormó no és cap bicoca; creuen en els delmes la qual cosa vol dir que donen una desena part del seu sou per l'economia de l'església.

«Després de la mort —opinen els mormons— hi ha una resurrecció física per a tots. Tot, però, depèn del que haguem fet. No creiem només en un sol infern i un sol cel, sino que l'infern ve a ser un estat mental d'autocàstig. Hi hauria diferents graus de cel i d'infern.» ■

Porta dels bergants

RAMON BARNILS

L'onze, festa

Es veu que el Fossar de les Moreres té ganxo. Urna de l'honor, ha estat recorreguda en els darrers mesos per arqueòlegs, desenterradors, claveguerires i més personal subterrani. Escollit, amb una visió excessivament modesta de l'espai que ocupen, pels radicals independentistes per commemorar l'onze de setembre, també ha estat escollit enguany pels feixistes per a un acte de desgreuge a una bandera que hi cremà l'any passat.

Bufa.

Davant l'elecció feixista, les Joventuts d'Esquerra Republicana han tret un paper que els honora, al mateix temps que davant dels demòcrates purs els fa quedar com uns senyors. Els honra perquè són els únics que han sortit al pas de la tradicional ufana. Davant dels demòcrates purs els fa quedar com uns senyors perquè la nota no nega el dret dels feixistes a desgreujar la seva bandera, i els indica el lloc per portar a terme el lavatori: els seus propis llocs sagrats, sense que els calgui manllevar els dels altres.

I el governador civil, què haurà dit a hores d'ara? Autoritzar la concentració feixista al mateix lloc i gairebé a la mateixa hora que autoritzar-hi la independentista seria perfectament democràtic, democràcia pura, consensuada, les bufetades, potser els trets se sentirien de bastant lluny.

No autoritzar-ne cap seria perfectament antidemocràtic, democràcia orgànica, franquista.

No autoritzar la independentista seria no autoritzar un acte al marge de la Constitució.

I autoritzar només la feixista, de desgreuge a la bandera?

Tenint en compte que fins aquest moment, i davant la petició d'aquest acte lavatori, no han dit ni piu ni el democràtic ajuntament de Barcelona, cap i casal de Catalunya i tutor del Fossar; ni els partits democràtics nacionalistes, ni els democràtics socialistes, ni els democràtics comunistes, ni els pares de l'Estatut de Sau, ni les mares del de la Moncloa; comptant amb aquest silenci, sembla que el senyor governador civil no hauria de trobar massa resistència ni reaccions a l'hora de prendre la decisió d'autoritzar un acte de desgreuge a la bandera constitucional i una de les dues estatutàries.

Qui digui ara que l'onze de setembre no ha de ser sempre una festa és que té pa-pa-pa-pa-pa-pa-pa-pa-a l'ull.

Un model a seguir

MARIA JOSE ROMAN

Avui, és més que mai evident que la planificació familiar, com a mitjà de millorament de la qualitat de vida, no és una qüestió marginal de segona línia, que solament interessa a un grup reduït de dones. Són ja nombroses les que planifiquen racionalment llur maternitat. El Centre Pilot de l'Ajuntament ens ho demostra.

Com una experiència altament positiva es considera el desenvolupament portat fins ara pel Centre Municipal de Planificació Familiar. Tant l'Ajuntament com l'equip d'onze dones que hi treballen (cinc consultores, una ginecòloga, una administradora, una assistenta social, una coordinadora i dues secretàries) pensen que els resultats no podien ésser més optimistes.

L'obertura d'aquest centre, un servei públic, on solament es cobren les anàlisis i d'altres tractaments que no cobreix l'Ajuntament, ha rebut una molt bona acollida i ha permès l'accés a aquesta parcel.la de la salut a dones de qualsevol status social, que abans per por, desinformació o manca de recursos veien la planificació familiar com un «tabú».

Avui, quan ja es porten cinc mesos de funcionament, prop d'un miler de dones han passat pel Centre i el nombre va augmentant cada vegada més. Una dada eloqüent: el primer dia de cada mes queden cobertes totes les visites del següent.

Ara bé, una cosa és clara: en l'equip de dones del Centre, no s'està disposat a rebaixar la qualitat d'assistència per atendre a més dones «el que cal fer si hi ha necessitats, és empènyer l'Ajuntament i altres organismes oficials perquè obrin més centres. Hi ha força gent treballant en aquests moments de forma voluntària i altruista, sense cap tipus d'ajuda: dones del Prat, Carmelo...», diuen les consultores.

Cal dir que en el Centre Pilot s'atenen diàriament unes quinze dones (deu, de primeres visites; cinc, de segones) i alguna que altra d'urgències que envien les assistentes socials dels barris i centres hospitalaris.

Un llarg camí

Es pot parlar d'una llarga, massa llarga gestació i d'un part complicat pel que va haver de passar el Centre de Planificació abans de veure la llum. Van ésser moltes anades i tornades a la Casa Gran, les que van haver de fer les feministes per aconseguir ser escoltades. Però, al capdavall es va crear una Comissió Mixta, formada per l'Ajuntament, professionals en planificació familiar, grups de dones de barris, feministes i assistentes socials, que va tirar endavant aquesta iniciativa que des de feia ja molt temps les dones havien fet seva. «Va ser un procés llarg, quasi un any i mig de converses i estudis. Es tractava de veure qui hauria de portar el Centre, quin seria el seu funcionament...» ens assenyala una consultora.

Un matí qualsevol en el Centre

Contràriament al que es pot pensar, el Centre de Planificació de l'Ajuntament no és un consultori de receptes i, ¡Adéu! En el Passeig Maragall, on està situat, es segueix un altre sistema de treball.

En primer lloc, tota dona que va a visitar-se passa per una xerrada informativa on se la informa dels mitjans anticonceptius existents, de sexualitat, d'higiene... Després una con-

PILAR VILADEGUT

En primer lloc, dona que va a visitar-se, passa per una xerrada informativa on se la informa dels mitjans anticonceptius existents, de sexualitat, d'higiene...

ESTADÍSTICA

Malgrat que encara no hi ha una estadística completa, les dades computades fins ara ens donen:

PROFESSIO d'una mostra de 200 dones:

Mestresses de casa	64
Altres oficis (Auxiliar Clínica, Laboratori, Artesania...)	23
Comerç	10
Administratives	43
Estudiants	22
Obreres metal.lúrgiques	6
Tècnic mig	14
Treball doméstic	15
Professions liberals	3

D'un còmput de 350 dones:

EDAT

15-18 anys	8
19-25anys	96
26-30 anys	81
31-35 anys	88
36-40 anys	44
Més de 41 anys	33

ESTAT CIVIL

Solteres	99
Casades	236
Separades	13
Viudes	3
Dones amb fills	231
Dones sense fills	119

MÈTODES D'ANTICONCEPCIÓ

Hormonal (píndola)	148
D.I.U.	73
Diafragma amb crema	44
Preservatiu amb crema	59
Revisió	17
Ogino	1
No penetració	1
Coitus interruptus	6
Vasectomia	1

Nota: Les dones que han passat pel Centre procedeixen dels barris perifèrics: Horta, Verdún, Hospitalet, Badalona, Sta. Coloma...

sultora fa la història clínica i manté amb la dona un diàleg, més o menys llarg segons la complexitat del cas. Es toquen molts temes: situació econòmica, règim d'habitacle, aspectes sexuals... «això, la història clínica, és quasi més important que la qüestió estrictament assistencial. Tinguem en compte que la dona que ve aquí és una dona sana que vol planificar la seva maternitat», ens comenta una altra consultora.

Per últim, es passa a la ginecòloga i es decideix el mètode anticonceptiu que es vol. La dona ho fa lliurement, sense cap tipus de coacció, ja que té a les seves mans tota la informació que, la xerrada prèvia li ha proporcionat. Aquest fet, l'elecció del mètode —ens comenten—, motiva moltes vegades estranyesa, ja que està acostumada que el metge li recepti qualsevol medicament sense comptar amb la seva opinió, sense demanar el seu parer.

Problema greu: la sexualitat

Malgrat que la primera motivació per anar al centre és el de no tenir més fills —la majoria de dones en tenen més d'un—, a través de l'entrevista amb les consultores que realitzen les històries clíniques s'evidencia un problema més greu: la sexualitat. La dificultat d'establir unes relacions favorables amb la parella. Se'ns diu: «Moltes dones després de veure que el problema no és qüestió de rareses seves, sinó d'un coneixement de la sexualitat, se'n van a casa meravellades, contentes, amb ganes d'explicar-ho al marit. Però, en ser a vegades bastant difícil aquest diàleg, vénen aquí el dissabte tots dos a les xerrades mixtes, per veure si les nostres explicacions els aclareixen els dubtes. Realment, l'handicap és la ignorància ja que no s'ha donat una educació sexual».

Avui per avui, aquestes xerrades del dissabte semblen ésser força positives. El terme mig d'assistència és d'unes deu parelles i d'algun que altre noi sol. Els temes a tractar en aquestes sessions s'ampliaran properament, doncs es pensen muntar grups de treball sobre diferentes problemàtiques: menopàusiques, sexualitat dels adolescents...

Centres de planning, aïllats - Centres de salut

Tenint en compte que aproximadament un 52 % de la població passa en algun moment de la seva vida per una necessitat d'anticoncepció, és clar que fan falta més centres de planning. Ara bé, la disjuntiva es troba en veure quina ha d'ésser la seva configuració.

Josep Martí, el delegat de Sanitat, planteja les dues alternatives: «El que estaria en discussió és si cal fer centres de planning com a tals o si seria millor que totes aquestes funcions heterogènies que en diem «planificació familiar», es realitzessin als propis equipaments sanitaris dels barris, és a dir als centres de salut. El criteri de la delegació és aquest últim, ja que no seria rendible tenir centres de planning per una banda, centres d'higiene, de salut del nen, del vell..., per altra. Es més rendible tenir-ho tot junt. Allò que és evident, és que es perd en especialització. Clar, ara les dones es troben en un centre més seu i, això, sempre hi ha el perill que es perdi en un equipament. Pot trobar-se però la fórmula de respectar aquesta llibertat i participació de l'usuari i, a la vegada, integrar serveis. Es pot trobar l'equilibri, però sempre fa més por».

D'altra banda, les consultores del Centre Pilot diuen: «Aquesta discussió també la veiem nosaltres. Donat que la possibilitat de tenir Centres de Dones és prou utòpica, creiem que allò més factible és que els centres de planificació estiguin dins dels equipaments sanitaris dels barris».■

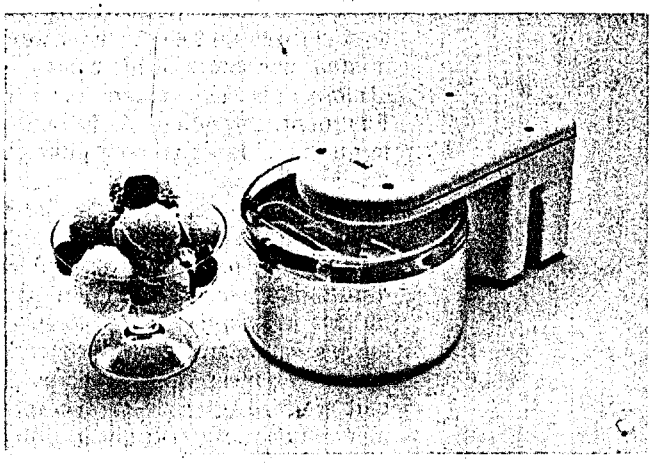

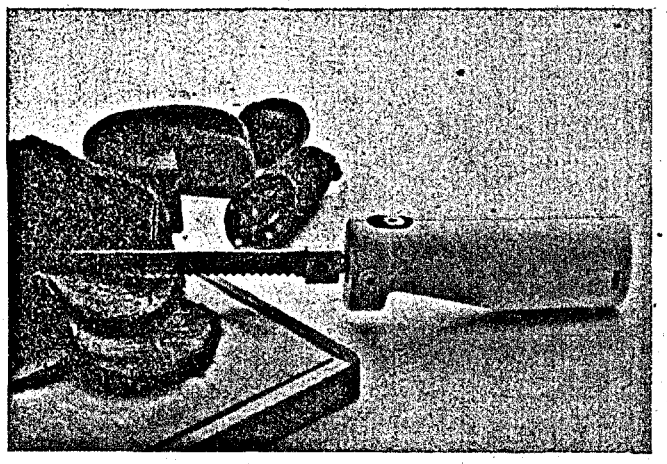

PREMIS i REGALS PER ALS NOSTRES SUBSCRIPTORS

A mesura que aneu fent subscriptors anireu rebent el BONS que pertoquin. En el cas que no els vulgueu acumular podreu anar retirant els obsequis que us corresponguin pel valor dels BONS que posseïu.

BONS	PREMIS
UN (1)	Un disc o cassette del mercat actual a triar.
TRES (3)	Iogurtera BRAUN o Molinet de cafè BRAUN.
CINC (5)	Citromàtic BRAUN o Ganivet elèctric BRAUN.
DEU (10)	Joc encenedor i Cendrers BRAUN o Geladora BRAUN.
QUINZE (15)	Màquina fotografiar o rellotge polsera o lot discos EDIGSA o lot llibres LAIA.
VINT-I-CINC (25)	Un viatge Ruta Romànica de Catalunya per a dues persones.

* Recordem als nostres subscriptors que en el moment d'avalar les subscripcions posin ben clar el seu nom, cognom i número de subscriptor.

PER UNA SUBSCRIPCIÓ D'UN ANY CORRESPON UN BÓ
PER DUES SUBSCRIPCIONS DE MIG ANY CORRESPONDRÀ UN BÓ

EL GOVERN JA TÉ PROGRAMA ECONÒMIC

El país encara no (i 2)

JOAQUIM MONELLS

La darrera setmana, hom comentava la filosofia bàsica que inspira el programa econòmic del govern i l'estratègia que, d'una manera mal dissimulada —o tal vegada simplement desvergonyida—, l'UCD pretén imposar-nos. L'anàlisi de les cinc línies concretes d'actuació econòmica confirma la descarada coherència d'aquells propòsits.

La primera línia d'actuació fa referència —aquest cop encertadament— a un dels principals problemes que la convivència social i la democràcia política té plantejats actualment: el de l'atur. Paradoxalment, però, la política d'ocupació constitueix la part més lamentable del programa econòmic. Perquè mentre el país té entre un i dos milions d'aturats, el govern, en canvi, no té cap política d'ocupació.

De manera explícita, el programa adverteix que el creixement del PIB només garantirà un augment de l'ocupació —no pas una disminució de l'atur— si l'avenç dels salaris reals no absorbeix integralment el creixement de la productivitat. Això és, en el context de l'estratègia-UCD, literalment i estrictament cert. En termes més entenedors, significa que només es crearan llocs de treball a partir d'una reconstrucció dels marges de benefici.

Mesures poc serioses per a combatre l'atur

Pel que fa a mesures concretes, lògicament no se n'hi retroba cap ni una que pretengui seriosament —i directament— crear llocs de treball a una escala adient per a fer front a les actuals dimensions de l'atur. D'una banda, el programa reitera el propòsit de mantenir actuacions tan discretes com les referents a ocupació de jovent, dones i treballadors subsidiaris, els resultats de les quals resten imperceptibles. D'altra banda, el programa insisteix en la redistribució de l'atur per edats, sexes i àrees geogràfiques, en aquest darrer cas amb la ridícula assignació d'un import agregat de 22.000 milions de pessetes —hom dubta si la mecanografia-UCD ha oblidat algun zero— que, en definitiva, suposaria simplement un repartiment més homogeni de la misèria.

El tractament del tema de l'atur resulta tan bèstia que, potser per raons d'elegància, el govern pretén completar-lo amb una suposada política d'incentius al finançament d'inversions, que teòricament haurien d'afavorir la creació de llocs de treball. En el context d'aquesta segona línia d'actuació, i al marge d'allò que el govern ja ha estat practicant des de fa mesos i que, per tant, si consta en el programa és només en qualitat de palla inútil, la mesura nova que propugna el document rau en una revisió del ritme de disminució del coeficient d'inversió de la banca privada. Amb aquesta mesura, el govern pretén orientar uns 70.000 milions de pessetes addicionals al finançament del sector de béns d'equipament; una lectura alternativa suggereix evidentment que aquesta disposició suposarà una reducció de 70.000 milions en el volum de recursos potencials susceptibles de finançar inversions privades lliurement decidides en altres sectors productius. Per a la resta, el programa insisteix —com sempre— en el ferm propòsit de disminuir els costos financers, és a dir els tipus d'interès i els costos d'intermediació, propòsit prou lloable però per raons òbvies impracticable mentre persisteixin taxes d'inflació tan elevades com les actuals.

Mercat comú i revival

La línia d'actuació que fa referència a la política econòmica exterior s'inicia amb una parrafada sobre la integració a la CEE que seria una delícia —perquè omple dos folis que no

financing s.a.
SERVEIS FINANCERS

És una societat de serveis dedicada a l'assessorament econòmic-financer i d'inversions en general.

Un equip de professionals és a la vostra disposició per informar-vos, en cada moment, de les millors i més convenients inversions que amb rendabilitat, liquidesa i seguretat, ofereix el mercat de capitals a l'inversor, tant individual com institucional.

Partim de la vostra situació personal per seleccionar entre:

Certificats de dipòsit — Obligacions
Bons de caixa — Accions — Etc.

aquell o aquells valors que s'adeqüin més a les vostres necessitats i preferències.

SERVEIS CENTRALS: Còrsega, 301, ent. 1.ª Barcelona (8)
Telex 50537 FNCG — E. — Tels. 218 04 00 — 218 06 55

diuen absolutament res— si no fos del tot desafortunada, tota vegada que el tema pot classificar-se com a afer d'Estat, respecte al qual l'actitud més assenyada d'UCD fóra de moment un silenci prudent. En el terreny exterior, el govern es limita a un **revival** dels propòsits de liberalització d'importacions i dels tòpics sobre promoció d'exportacions que, a còpia de temps, han anat perdent l'escassíssim glamour de què han pogut gaudir en algun moment d'ingenuïtat col.lectiva.

Curiosament, de l'únic element —el canvi exterior de la pesseta— que mereixia objectivament una atenció especial i que constituïa una subjectiva i justa preocupació dels exportadors, que darrerament les han passat morades, el programa no diu res: només que la cotització de la pesseta s'ajustarà a les tendències generals del mercat, evitant oscil.lacions brusques i artificials. Ací, l'Abril ha estat diví.

La part d'actuacions econòmiques referides al sector públic que, sobre el paper, plantegen una racionalització de la despesa pública, de la Seguretat Social i de l'empresa pública, són evidentment raonables i àdhuc susceptibles d'il.lusionar aquells que no hagin seguit d'aprop la trajectòria econòmica del govern. Però no mereixen la més mínima credibilitat fins que la pràctica no hagi demostrat que la UCD és capaç de realitzar un miracle sempre promès i mai no accomplert. Quina persona assenyada pot confiar en una racionalització de les empreses públiques al servei del país quan —encara ara— constitueixen el tripijoc privat al servei dels ex ministres franquistes?

I, al marge d'una sèrie de declaracions de bones intencions a propòsit de la siderúrgia i de la construcció naval, això és gairebé tot quant a les línies d'actuació econòmica del programa. El joc polític, comprensiblement, s'esgota. La reflexió econòmica, i menys encara la discussió econòmica, no ha començat. Incomprensiblement. El previsible debat del programa econòmic al Parlament pot constituir l'oportunitat que de tant en tant es presenta i mai no s'aprofita. Per si l'oportunitat vingués i hom volgués aprofitat-la, des d'una perspectiva d'esquerra val a dir que tal vegada les crítiques al programa econòmic no serviran de gaire. Les lloances, però, a més a més de no servir per a res, foren certament ridícules. I després del ridícul només vé el silenci. ■

TOT HO FA PREVEURE

Cap a una tardor calenta?

ISIDOR BOIX

Aquesta pregunta ja ha saltat a la premsa abans que s'acabés el mes d'agost. Les dades de la situació apunten efectivament a què es donen prou condicions com per què, a diferència de 1977 i 1978, no sigui aquesta una tardor d'espera.

La perspectiva de possibles pactes pot no tenir ja l'efecte paralitzador d'aquests últims dos anys. El govern, amb el «programa econòmic» que l'Abril Martorell s'ha tret de la màniga, ha perdut una altra oportunitat per a fomentar la negociació entre els interlocutors socials. Ha formulat propostes i previsions que, a més a més de provocar el rebuig general dels treballadors i dels sindicats (fins i tot dels autodenominats «independents»), no són capaços de suscitar la confiança dels empresaris ni estimular llur activitat inversora.

Quan el poder adquisitiu dels sous ha anat baixant any rera any en relació a 1.er de gener de 1977 (per a recuperar-lo caldrien uns augments el 1er. de gener pròxim de l'ordre del 25 al 27%), el govern insinua, i la CEOE insisteix, que la culpa de la inflació la tenen les elevacions de sous. La patronal formula ja sense disfresses els seus objectius: que els sous creixin *menys que els preus al consum i que* els increments de productivitat. I alhora que insisteixen en la política de topalls salarials baixos, els empresaris demanen «liberalització» dels preus. I reaccionen contra els petits efectes positius de la reforma fiscal de Fernández Ordóñez, sol.licitant una nova política fiscal i que es gravin les despeses, el consum, i no els ingressos o el «valor afegit».

No hi ha cap proposta clara que aporti una mínima solució al problema de l'atur, ni mesures que abordin qüestions tan concretes com el fet de les empreses que els treballadors troben tancades quan tornen de vacances.

El marc institucional de relacions laborals continúa essent el franquista amb pedaços. Algun dia es discutirà a les Corts el regressiu «Estatut del Treballador» elaborat per UCD, però no és aquest el marc democràtic de relacions laborals pel qual clamen els problemes pendents, els de cada dia. La vaga de petrolers de CAMPSA ha posat altre cop sobre la taula el tema del dret d'assemblea en ser prohibides a bord dels vaixells, o el de la corresponsabilitat empresa-comitè de vaga en els serveis de seguretat, o el dels vaixells com a vivenda dels treballadors a més a més de lloc de treball. Aquesta vaga ha evidenciat també la tossuderia o incapacitat negociadora de la patronal (que en aquest cas ho és pràcticament el govern a través del ministeri d'Hisenda) negant-se a una discussió seriosa del tema jornada de treball, tan important i complex en la Marina Mercant.

Altre cop, doncs, correspondrà als treballadors donar proves de maduresa i potser de moderació. Però per a que aquesta no esdevingui passivitat, per a què el panorama sindical no avanci en la perillosa via de deteriorament apuntada en els darrers mesos, caldria un impuls coherent de *tots els plantejaments reivindicatius*, des d'ara, prenent la iniciativa en la renovació de pràcticament tots els convenis col.lectius que caduquen a final d'any i que correspon denunciar durant aquest mes de setembre, fins i tot d'alguns que no s'han començat a aplicar o encara s'esten negociant, com és ara el de CAMPSA.

Aquesta activitat sindical serà d'altra banda la millor demostració, i comprovació massiva per part dels treballadors, que la classe obrera de Catalunya, la que viu i treballa a Catalunya, constitueix **una sola classe.** Una sola classe amb interessos comuns, que la vinculen als de tot el poble de Catalunya, en un moment de reivindicació i lluita per aconseguir que a través d'un SI massiu, un SI obrer i popular a l'Estatut, avancem en la materialització de les llibertats nacionals com a part inseparable de les llibertats populars i democràtiques. ■

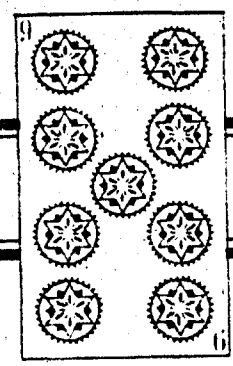

Tres músics i tres poetes

JAUME VIDAL ALCOVER

En la lleugeresa d'una conversa entre amics, algú té l'acudit d'establir un d'aquests paral.lels tan temptadors: «Entre els músics francesos postromàntics i els nostres poetes noucentistes hi ha una certa equivalència: Cèsar Franck seria Carles Riba, Debussy, Carner i Ravel, Guerau de Liost». La precisa erudició d'un dels contertulians adverteix que, cronològicament, la correspondència és molt inexacta. Feliçment, l'aturen: no proposem dades ni dates per una història de la cultura; suggerim, simplement, semblances. I n'hi ha prou. I contem l'anècdota. L'Orfeó Català estrenava un coral de Cèsar Franck i el públic del Palau de la Música, addicte, però no gaire sensible, potser —com la major part dels auditoris de concerts—, a les innovacions, el rebia amb fredor, quasi amb indiferència. El mestre Millet, en haver escoltat els discrets aplaudiments de cortesia, s'adreça a la concurrència i diu: «Com que veig que no s'han adonat de la importància d'aquesta obra o és que potser s'han distret quan l'escoltaven, la repetirem». I l'Orfeó va repetir la peça i el públic llavors va aplaudir fervorosament.

No és veritat que això s'adiu amb l'atenció que ens fan posar, si et plau per força, a la poesia de Carles Riba? Que la mereix, no hi ha dubte; però sempre és presentada com una lliçó; mai, simplement, com un poema. Tant és així, que, en aquesta benemèrita col.lecció que les Edicions 62, assistides per la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis, publiquen sota el títol general de «Les millors obres de la literatura catalana», el volum dedicat a Riba, el número 10, no conté cap poema, sinó que és un recull de diversos articles de crítica o comentaris sobre literatura. Això vol dir que interessa més la tasca docent de Riba que no la seva obra de creació, i que fins i tot aquesta és presentada com un mestratge. Per això mateix, solen suposar que la seva obra màxima són les **Elegies de Bierville** i que les tannkas del recull **Del joc i del foc** són gairebé desdenyables: pensen que ho serien, potser, si no fossin de Riba. Cèsar Franck també era un mestre: sentava escola i era, com advertia el mestre Millet, «important»; el seu instrument era l'orgue, componia oratoris i tota la seva obra és de gran alè.

La de Debussy, en canvi, és rica en música de cambra, com la poesia de Carner. Tant el músic com el poeta, després d'unes breus vacil.lacions inicials, assoleixen un estil molt personal que ja no abandonen, perquè els serveix del tot. Encara podríem afinar més el joc de concomitàncies, fent correspondre al **Nabí** la cantata patriòtica **Oda à la France** del 1917. Són obres, totes dues, marcades per la circumstància de la guerra: dues forçades claudicacions. Potser el defensor d'aquesta tesi exagera; pensem, però, que no ens hem mogut de la lleugera amenitat d'una conversa amical. Si hi ha pecats de joventut, sempre perdonables, hem d'admetre l'existència d'unes pecats de vellesa, i també els hem de personar. Nabí és el pecat de vellesa de carrer. Aquella manca de rerafons metafísic de què l'acusava Riba —i que constitueix la gràcia i el valor de la poesia carneriana—, sembla que ara vulgui posar-se en primer rengle, davant de tot, com correspon a qualsevol poeta conscient de la transcendència del seu art; en suma, tot un error polític. Els carnerians de bona llei, que encara en queden —a desgrat de la reconsideració que s'ha fet últimament de la poesia de Carner—, són partidaris dels primers reculls i prefereixen el **Verger de les galanies** a **El cor quiet.**

I acabava el defensor d'aquests paral.lelismes establint el que hi havia entre Ravel i Guerau de Liost, aquests dos, sí, autèntics mestres d'art: volia dir, no de pensament ni de retòrica, sinó d'art, de l'ofici d'artista. La matèria musical i la matèria literària són respectivament treballades per l'un i per l'altre fins a treure'n tota la substància artística sense impureses de transcendentalismes que la puguin enterbolir. Són prop, tots dos, dels seus mestres o guies indirectes, però escoltats i atesos, Debussy i Carner, i tenen tots dos una clara personalitat que els impulsa a proposar-se obstacles, ben gratuïtament segons sembla —però en un gran artista no hi ha res mai que sigui gratuït— pel sol plaer de vèncer-los, que hi reïxen sempre gloriosament. La poesia de Guerau de Liost és sempre nova, imprevisible i de bona qualitat, com els sòlids mobles modernistes; la seva gosadia en el tractament dels ritmes i dels rims és admirable. Així, igualment, no hi deu haver hagut músic que s'hagi atrevit a tractar matèries tan perilloses com són aquelles danses, de molt fàcil trivialització, que donen els resultats del **Boléro** i de **La Valse.** I la passió de Guerau de Liost per la literatura, expressada en aquells versos «A la taula obert el llibre, / quina olor de lletres fa!», té la seva equivalència en el gran amor per la música de Ravel quan compon el minué **Sur le nom d'Haydn.**

La tertúlia es desfà, i se'n van tots, cadascú a casa seva, no gens convençuts, però contents de l'amenitat.

GABRIEL FERRATER

Triomfar després de morir

FRANCESC VERDU

A mitjans d'aquest mes de setembre surt en la col.lecció popular Les millors obres de la literatura catalana **la reedició del llibre de poesia** Les dones i els dies, **de Gabriel Ferrater. I, amb permís de l'apreciació, es tracta d'un esdeveniment (tot i que els esdeveniments culturals, ja se sap, no ho són tant com els altres).**

Aquest llibre de Gabriel Ferrater, que de fet és el llibre de Gabriel Ferrater, estava exhaurit a les llibreries des de fa prop de deu anys. En segon lloc, Ferrater s'ha situat després de la seva mort voluntària entre els quatre poetes catalans més llegits, conjuntament amb Salvador Espriu, Miquel Martí i Pol i Vicent Andrés Estellés.

Assitim doncs, diuen, a un **boom** en el consum cultural del país en relació al poeta que es va suicidar a Sant Cugat el 27 d'abril de 1972, quaranta dies després d'haver complert els 50 anys.

Cap altre poeta català recent no ha escrit tan directament, o amb tanta comprensió, sobre l'experiència sexual, escrivia el crític anglès Arthur Terry en un primer estudi sobre Ferrater (Revista del Centre de Lentura de Reus, abril 1974). Seria aventurat assenyalar aquest fet com una de les claus de l'auge del poeta desaparegut. És indubtable, no obstant, que el seu estil tremendament vital i la seva pròpia manera de viure han atret cap a la seva obra un nombre de lectors superior a l'habitual en aquest terreny de la poesia, particularment entre el jovent.

La reedició de **Les dones i els dies** apareix amb un tiratge de 15.000 exemplars, xifra insòlita en els llibres de poesia catalana. La venda d'aquesta edició, a un preu inferior a les 200 pessetes, està pràcticament assegurada. La col.lecció subvencionada per **La Caixa** i dirigida per Joaquim Molas a compte d'**Edicions 62** té actualment més de 8.000 subscriptors en ferm, més la distribució particular de 1.500 exemplars a empleats de **La Caixa** abonats amb condicions més favorables, més la venda al públic en les llibreries i quiscos.

Gabriel Ferrater podrà tenir després de la seva mort prematura (prematura en relació a què?) un lloc privilegiat entre els lectors, un lloc que ja li havia estat adjudicat temps ha per la crítica i pels amants d'un gènere malgrat tot minoritari.

En una enquesta realitzada l'any 1971 per la revista Serra d'Or entre els crítics literaris del país, **Les dones i els dies** havia estat assenyalat com el millor llibre de poesia de l'última dècada.

Tres llibres en un

En realitat, aquest llibre editat l'any 1968 és la recopilació de tres obres anteriors del poeta: **Da nuces pueris** (1960), **Menja't una cama** (1962) i **Teoria dels cossos** (1966).

Al marge d'aquests tres llibres recopilats, Ferrater no havia escrit res més, si exceptuem alguns escassos poemes dispersos publicats en revistes. Després d'aquesta edició de 1968 i fins el seu suicidi esdevingut quatre anys més tard, tampoc no va escriure res més en el terreny de la poesia. La seva obra poètica inèdita és pràcticament inexistent.

Havia començat a conrear la poesia molt tard (molt tard en relació a què?), als 36 anys, i va donar per acabada aquesta activitat alguns anys abans de la seva mort. La fugacitat, per dir-ho així, de la seva activitat poètica no ha estat obstacle per a que se situés entre els millors i els més llegits dels poetes catalans.

A més de poeta relativament passavolant, Ferrater era matemàtic, lingüista, crític d'art i professor universitari.

L'actual auge de Ferrater, malgrat que els seus llibres estaven fins ara exhaurits, es va traduir per exemple en l'aparició el passat més de desembre del llibre de Josep-Miquel Servià **Gabriel Ferrater, reportatge en el record,** el qual recull una sèrie de testimoniatges d'amics i amigues del poeta, així com una recopilació de poemes escrits a la seva memòria.

He intentat dir la sola cosa que m'interessava i és que el mite de Gabriel Ferrater no es basa en l'obra — interessantíssima— ni en les possibles excentricitats de l'home, des del seu alcoholisme fins el seu suicidi: es basa, al meu entendre, en la seva personal capacitat de relacionar-se amb la gent, sense una ombra de concessió a la hipocresia ni als convencionalismes. La resta és una altra història que hom haurà d'escriure algún dia, deia Josep Maria Castellet en concloure el pròleg a l'esmentat llibre de testimoniatges.

Una mort gairebé desapercebuda

Afectat per una cirrosi hepàtica provocada per la beguda, afectat segurament per moltes altres coses no necessàriament fisiològiques, es va **fotre la bossa al cap,** al seu domicili de Sant Cugat. La mort de Ferrater va passar gairebé desapercebuda en la premsa de l'època. Dels poetes se'n parla poc, a la premsa. I quan se suiciden, menys. Sobretot en aquella època.

Va ser enterrat el dilluns festiu 1.er de maig, escassament acompanyat degut a la discreció que va envoltar la mort voluntària. La inhumació va tenir lloc en un nínxol del cementiri municipal de Sant Cugat. Sense nom, sense data ni cap signe. Només una indicació administrativa: S-106.

Un altre dels seus amics i traductor al castellà, José Agustín Goytisolo, va escriure:

Una noche cualquiera del pasado verano
quiso aquel hombre terminar con todo
y después de la cena
se bebió más de un litro de café
para empujarse todas las pastillas

Cap altre poeta català recent no ha escrit tan directament, o amb tanta comprensió, sobre l'experiència sexual.

de cuatro o cinco frascos de somnífero
con lo que normalmente se durmió
y llegó hasta la muerte sin sentirla.

José Agustín Goytisolo és un dels tres traductors de l'edició castellana de **Les dones i els dies** («Mujeres y días»), que va publicar el passat mes de juliol Seix y Barral; una iniciativa divulgadora de la que frueixen pocs poetes catalans. Algunes traduccions d'aquesta edició, àmpliament prologada per Arthur Terry, han estat ja discutides. També s'ha comentat el fet que el llibre castellà no inclou, incomprensiblement, el llarg **Poema Inacabat**, una de les peces mestres de l'obra ferraterigna.

D'altra banda, el cantant Rafael Subirachs prepara des de fa temps un disc de llarga durada amb poemes musicals de Gabriel Ferrater, dels quals va oferir-ne una mostra en els recitals del Saló del Tinell realitzats l'estiu de l'any passat.

Amb la reedició a gran tiratge de **Les dones i els dies**, s'omple ara un inquietant buit editorial dels últims anys. L'obra de Ferrater es mantindrà probablement en un net ascens, tot i que això és potser el que menys interessaria a l'autor.

Com deia un altre dels seus amics i traductors, el catedràtic i poeta José María Valverde, en una recent entrevista: **Vosaltres els joves no haurieu d'oblidar-lo. Potser una de les formes seria un simple homenatge, una petita rajola el bar de Sant Cugat que digués: «Aquí va beure i va escriure Gabriel Ferrater», res més. Després brindar i prendre unes copes a la seva memòria. Aquest seria el millor i major homenatge** (Mundo Diario, 22 de juliol de 1979).

És més que probable que qualsevol tipus d'acte públic d'adhesió, o fins i tot l'auge de la seva figura poètica, haurien fet feredat a Ferrater, retratat per José Agustín Goytisolo com:

Este hombre que fue en vida
un marginado auténtico
que odiaba los rituales
y despreciaba mitos
un solitario erguido
entre la muchedumbre
de estupidez unánime
que ahora y sin su permiso
querrá mitificarle. ■

Llibres i novetats

PERE ANGUERA

ARTIS-GENER, AVEL.LI: **Paraules d'Opoton el vell.** Edicions 62. El cangur, 46. 285 ps.

Una irònica novel.la que reprodueix uns suposats manuscrits asteques del segle XVI, on un supervivent narra l'expedició feta pels antics mexicans a la costa Europea i el seu passeig per terra i mar per la part nord de la península. Una crítica intel.ligent i mordaç de les cròniques de conquesta, de la destrucció d'altres civilitzacions i de la monarquia dels RRCC.

DIVERSOS: **L'home davant del plaer.** Publicaciones de l'abadia de Montserrat. Questions de vida cristiana, 96. 144 ps.

Una visió sense inhibicions de l'home davant el plaer carnal, analitzat des de diversos angles, però sempre amb una òptica cristiana, on es planteja la desaparició de molts tabús subsistents, tant des del punt de vista teòric, com del pràctic.

LLOR, MIQUEL: **Laura a la ciutat dels sants.** Les millors obres de la literatura catalana, 15. 221 ps.

Una de les primeres novel.les de la represa noucentista del gènere. L'enfrontament de dos móns i dues sensibilitats, la ciutat i la ruralia, la culta sensibilitat i el primitivisme levític, en un text d'una gran qualitat literària on l'autor defensa evidentment la postura ciutadana.

OVIDI: **Remeis a l'amor. Cosmètics per a la cara.** Fundació Bernat Metge, 206. 95 ps.

Dos textos menors d'Ovidi, per l'extensió i l'interès, traduits i editats per J. Pérez Durá i M. Dolç. El primer és una mena d'autorèplica a l'Ars amandi en to moralitzant i el segon recull els consells donats a les dones per a millorar el seu aspecte físic. Aquest darrer es conserva en un estat molt fragmentari.

JOSEP M.ª CARANDELL

Londres

A l'ombra d'un salze de Regent's Park vaig tornar a llegir bona part de les memòries de Robert Graves, «Goodbye to all that», que fa set o vuit anys vaig llegir en la traducció castellana de Seix Barral, «Adiós a todo eso». Vaig acabar el llibre al aeroport, i ara em va agradar molt més que abans. Crec que aleshores vaig publicar una nota crítica no massa entusiasta sobre aquesta obra; ara diria coses ben diferents. El llibre em va fer mirar, a la Tate Gallery, les pintures dels contemporanis de Graves, alguns dels quals ell cita, del grup de Bloomsbury i d'altres grups o artistes independents. Hi ha allí representats més d'una cinquantena de pintors britànics de la primera part d'aquest segle: es caracteritzen quasi bé tots per no haver pujat al carro dels ismes del continent, per no haver seguit la línia investigadora de Turner. Degut a això aquesta pintura és com una branca lateral i poc viva, massa tradicional, quasi impensable en una època de tants descobriments artístics com ha estat el temps del 1880 al 1939. Tanmateix, no deixen de tenir el seu interès els Nicholson, Sickert, Spencer, Wadsworth, Nash, Lewis, John, Bell i els altres. Per a mí tenien sobre tot un interès literari: personatges citats a molts i molts llibres dels escriptors de l'època. Una comparació entre els artistes plàstics i els novel.listes i poetes coetanis de Gran Bretanya, inclina sense discussió la balança en favor dels segons, tot i que ens fa pensar que les estètiques dels uns i dels altres no són pas tan distants: potser amb medis semblants els literats varen aconseguir de fer obres reeixides i els plàstics només obres correctes. Sens dubte, però, també, la tradició literaria té molt més de pes a Anglaterra, que la pictòrica.

Em semblava mentida que aquells pintors fossin contemporanis d'un Graves, d'una Virginia Woolf, d'un Forster, d'un Lawrence, d'un Elliot, d'un Ezra Pound (representat algunes vegades pels pintors de la Tate), d'un James. Només Bacon, ja en el nostre temps, ha tornat a donar a la pintura l'altura mantinguda pels escriptors en el nostre segle. En entrar a la sala de Bacon descobrim immediatament la capacitat imaginativa i l'originalitat que caracteritzaren un pintor tan imperfecte com el poeta Blake i un artista tan perfecte i complert com Turner. El monstruosisme de Bacon reflecteix sobiranament la monstruositat del nostre temps. Les pintures monstruoses de pintors anteriors, com Stanley Spencer, Gilbert Spencer i potser Matthew Smith, o el moderat vanguardisme de Vanessa Bell, Wyndham Lewis, Ben Nicholson o Paul Nash, no arriben a expresar la nostra època esquinçada, tràgica i esquizofrènica, com Bacon. Cap escriptor anglès actual, que jo sàpiga —tampoc els dramaturgs, que són els que més s'hi acosten— no ha assolit d'expressar com ell el «terrorisme psíquic» que viu clandestinament sota la capa d'aparent normalitat de les nostres ciutats, sota la capa de la mateixa Londres, una ciutat com no n'hi ha d'altra, tan ben organitzada, tan lliure, tan cosmopolita, tan còmoda, tan rica en tota mena d'incitacions.

L'estiu justifica que, per una vegada, no parli d'aquí. He passat uns dies a Londres i he fet la mena de turisme que a mi m'agrada: no veure massa coses ni atapeir els ulls i el cervell amb moltes informacions, com he vist que altres fan; viure, quasi, com ho faria aquí, amb tots el temps lliure, però, per a passejar, jeure als parcs, anar als museus, seure als pubs, descobrir racons, llegir, parlar, mirar les cases, els carrers, la gent.

Portava a la butxaca una guia esplèndida, la «Guide to London», de F. R. Banks, de la Penguin, una guia com la que desitjaria per a Barcelona. La «Barcelona pam a pam» de Cirici Pellicer es concentra quasi exclusivament en l'art; la meva «Guia secreta de Barcelona» posa més atenció en la ciutat com a cos viu. La de Banks dóna els dos aspectes i ofereix encara més informació, com a resultat de molts altres llibres i guies anteriors sobre la capital anglesa. Amb incomparable capacitat de síntesi, aquesta «Guide» ens informa sobre el passat i el present de cada carrer, sobre quines personalitats hi varen ciure, sobre els arquitectes dels edficis i cases privades, sobre el seu caràcter. Una guia d'aquesta mena, amb bons plans i un índex complert, et permet familiaritzar-te amb la ciutat i anar-la fent teva en profunditat. Gràcies al llibre vaig saber que una de les cases al costat de l'hotel, prop de Hyde Park, havia sigut de Barrie, l'autor de «Peter Pan»: em varen tornar molts records d'infantesa; entre ells el meu desig de deixar d'ésser Peter Pan tan abans com fos possible...

Com que en ocasions anteriors havia recorregut Londres, a peu o en el pis alt dels autobusos, ara em vaig concentrar en els tres grans museus: el British, la National i la Tate. Tots tres contenen obres de tot el món; però aquesta vegada vaig posar més atenció en la literatura i l'art anglès. Turner, naturalment, continua essent el pintor més gran que ha donat l'illa, un pintor que molta gent d'aquí no coneix. La gent d'arreu del món omple les sales dels impressionistes francesos: són els més coneguts, els de fama popular més àmplia. Cap d'ells, però, en el meu entendre, pot competir amb Turner, cosa insospitada si es pensa que Angleterra no ha donat mai grans pintors. La tècnica dels francesos és magnífica; la profunditat i la grandesa només les assoleix Turner.

El director de cinema italià Bernardo Bertolucci, passejant per Venècia.

Cinema

A Venècia, el cinema dels anys 80

ANTONI KIRCHNER

Venècia 4. (Del nostre enviat especial Antoni Kirchner.) — Venècia és el marc ideal per a què el cinema pugui ser vist i estudiat com un fenomen cultural, com un precís i grandiós mitjà de comunicació. A Venècia gairebé és possible desprendre el cinema de les seves peculiaritats industrials, d'oblidar-se dels grans trusts comercials que dirigeixen i governen l'espectacle cinematogràfic.

Venècia és per damunt de tot una sortida. En un dels múltiples canals poden veure's, enganxats a les parets, els cartells de diferents manifestacions. Pintura, música, ballet, teatre, cinema, fotografia... La Biennal d'Art va triar com a seu la capital veneciana perquè ella mateixa és com una immensa i fabulosa expressió artística.

Mentre a Venècia ciutat hom pot veure l'exposició Fotografia-79 (aquest any no es celebra la biennal) distribuïda en diferents palaus, mentre es poden veure les fotografies de capa, aquelles imatges de la guerra espanyola que hem admirat tantes vegades, precisament a un palau que va reconstruir el fill del pintor Fortuny i que la seva vídua, el 1956, cedí al municipi, a la illa del Lido els homes de cinema contemplen el ressorgiment de la Mostra de Cinema i es reuneixen en una taula rodona per a parlar del cinema dels anys vuitanta.

De la Mostra del Cinema, d'aquesta lleó endormiscat durant un lustre i que sembla remuntar el vol, amb l'aplaudiment i suport de tots els qui esperaven i desitjaven el retorn del certamen, en parlarem en la propera edició de L'Hora. Avui ens referirem a aquesta reunió d'homes bons del cinema, que s'han assegut després de llarg viatge per a oferir llurs respectius punts de vista entorn de com albiren el cinema de la pròxima dècada.

Ambigüitat d'un tema i d'un títol que indica, d'una part la vellesa, la «mort au travail» en el cinema i de l'altra una profecia, un primer intent d'interpretació històrica «ante litteram». Els tractats d'història del cinema parlen dels «anys 20»... Escriuran també els «anys 80»?...

Existeix un «problema-cine»? Com es presenta? Per a respondre aquestes dues preguntes el comitè organitzador d'aquests debats ha decidit de partir d'allí on —en els països d'un capitalisme avançat— els fenòmens de transició i el «problema cinema» es presenten cada dia. Aquesta és la primera etapa d'una descripció que la biennal, mercès a una projecte ja construït, pensa concloure en el decurs del pròxims dos anys analitzant la situació de la institució cinematogràfica en els països d'economia planificada i en els països en vies de desenvolupament.

S'han localitzat certs paràmetres constants a través dels quals hom intentarà de trobar la futura imatge del cinema i, alhora, traçar un plànol dels fenòmens que constitueixin el «problema cine»: el llenguatge, la indústria, el públic. Paràmetres i temes d'estudi per als especialistes, els crítics i amb la intervenció igualment de productors, distribuidors i autors, demanats per a una confrontació en la qual es proposa la ruptura d'una tradicional incompatibilitat.

Hom prendrà les idees essencials de nombrosos interrogants que planen sobre el cinema dels anys 80 per a incloure-les en aquestes tres coordenades ja esmentades, coordenades força generals que inclouen i enquadren el conjunt de prblemes. Com la pèrdua de la supremacia del cinema en relació a d'altres mitjans de comunicació de masses, des dels més tradicionals (la televisió) als més miniaturitzats (videocassettes i videsdiscos), la homogeneïtzació progressiva dels llenguatges poden debilitar-lo o potser accentuar les seves diferències.

Sembla que el cinema pot escapar a les formes pretecnològiques de l'espectacle (del melodrama italià a Wagner, del teatre de cambra al drama burgès), però està indecís respecte de les dues sortides que pugui prendre: o bé adoptar l'ull televisiu, directe cap a materials de crònica informativa, realista, quotidiana, sobre petites històries amb l'esperança de convocar la massa d'espectadors (no és una casualitat que a això corresponguin els nivells de coproducció entre el cine i la televisió) o bé augmentar encara les pròpies diferències, utilitzant una retòrica ja vella encara que es proposin nous estereotips i nous models d'identificació.

Michelangelo Antonioni, Guido, Aristarco, Jorh Donner, Josepj Lossey, Jean Rouch, Andrew Sarris, Francesco Rosi, entre molts altres i els espanyols Elías Querejeta, Jaime Chavarri i Romà Gubern, seran ponents d'una manifestació que s'està celebrant (en el moment de redactar aquesta crónica) a l'empar de la Mostra del Cinema. Dels seus reçultats en podrem extreure temes per a d'altres comentaris. ■

Iugoslàvia: una TV que respecta les nacionalitats

ELISABET GARCIA

Sembla que per fi la gent comença a tenir unes inquietuds respecte d'una qüestió tan important com és la possible existència de una televisió catalana. Per una part, els partits polítics s'han decidit a plantejar-se el tema i es diria que fins i tot alguns ho veuen clar —altres no veuen gens, però, ben mirat, tampoc la veuran mai—; per una altra, la facultat de Ciències de la Informació va organitzar a últims de maig un symposium per estudiar i donar a conèixer aquesta problemàtica i, per fi, alguns, pensant en allò de l'«Anem per feina», ja ens han començat a amenaçar amb posar en funcionament una televisió privada...

Es per això que potser caldria exposar molt breument el model televisiu de Iugoslàvia. Les raons per fer-ho serien vàries, però sobretot perquè no és un sistema conegut per un gran nombre de gent com ho puguin ésser el model francès, italià o britànic, per exemple, i en segon lloc perquè les alternatives que Iugoslàvia ha sabut donar a molts dels problemes plantejats són dignes d'ésser tingudes en compte. No vindria malament, no, que ara que en l'Estatut s'ha decidit el «sí» a una televisió catalana, alguns dels qui decidiran el «com» ha d'ésser aquesta televisió es llegís aquestes quatre ratlles.

El sistema iugoslau de radiotelevisió està en perfecta consonància amb la realitat nacional, política i cultural del país; és com una prolongació d'elles. En les sis repúbliques i dues províncies autònomes que la componen, hi conviuen dinou grups nacionals: serbis, croats, macedonis, montenegrins, musulmans, eslovens, iugoslaus, albanesos, hongaresos, turcs, eslovacs, gitanos, búlgars, rumans, russos, txecs, italians, ucraïnesos i alemanys. Races diferentes, religions diferents, alfabets i llengües diferents (només quatre dels vuit grups que constitueixen el país parlen una llengua semblant), cultures diferents... Per a respondre a les necessitats d'aquests grups, la televisió iugoslava ha establert vuit punts emissors, un per cada república o província autònoma.

Les vuit estacions funcionen amb independència l'una de l'altra, encara que diàriament connectin entre sí. Cadascuna té una xarxa de corresponsals fora del país i en les altres set repúbliques i compta amb mitjans propis per a conectar amb Eurovisió quan vol.

Les emissores, finançades mitjançant una quota per subscripcions de set dòlars i per publicitat, són independents, tant en la seva política empresarial com en la programació. Existeix un organisme que podríem dir «supranacional» que s'encarrega de la representació internacional i de

Encreuats núm. 27

JORDI FORTUNY

HORIZONTALES: 1: Dues de massa. — 2: Petit tambor que serveix per a descansar. — 3: Terra que hom diu que es rega. Cadascuna de les menjades que es fan diàriament sense te. — 4: Quan quelcom en va, malament. Infusió típicament argentina, al revés. Consonant. — 5: Dirà que només en vol pagar vint quan el botiguer n'hi demani cinquanta. — 6: S'estira mandrosament sobre el llit, al revés. Consonant. — 7: Tothom el celebra un cop l'any. Consonant. — 8: Ona de mar que només n'hi ha una. La meitat de la part posterior del animal. — 9: Cinquanta. Raïm despullat dels grans, L'ou s'hi torna al cap de deu minuts. — 10: Llocs des d'on es pot admirar els paisatges dels Andes.

VERTICALS: 1: En el principi del romànic. Vocal. Mil. — 2: Dit del paradís inferior en categoria al celestial. — 3: Tocar-ho per magre. Consonant. — 4: Mes de María. Ciutat del nord d'Itàlia. — 5: Dues de la banda. Rampinyar, furtar. — 6: Semblant a la teia, al revés. S'enganxa com una d'això mateix. — 7: Aquell element que la Rut mai pot oblidar. En quantitat. — 8: Vocal. Posa l'oca en el joc. Cinc-cents. — 9: Arbre de les papilonàcies, cultivat en els tròpics per la polpa dels seus fruits, dolça i lexant. — 10: Consonant. Aquella nota que tant es repeteix. Els moros s'ho mengen repetit. — 11: Mesurar tot caminant.

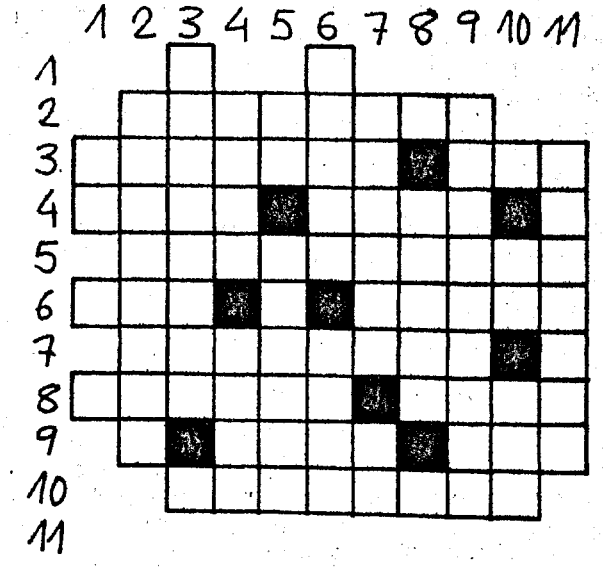

ALS ENCREUATS ÚM. 26:

HORIZONTALS: 1: V. G. S. P. — 2: Timoneda. — 3: Repetit. Sb. — 4: Menopausa. — 5: Oros. Diari. — 6: Rival. XVD. — 7: One. IP. Ei. — 8: Salabrets. — 9: O. Lleones. — 10: Sa. Alliseu. — 11: sòcseV. S.

VERTICALS: 1: R. — 2: Temorosos. — 3: Viperina. As. — 4: Menovell. O. — 5: Gotosa. alaC. — 6: niP. Libels. — 7: setaD. Prole. — 8: D. Uix. Eniv. — 9: Passavetes. — 10: Bardisses. — 11: I. U.

coordinar les vuit emissores en l'elaboració dels programes conjunts, sobre tot documentals.

El «socialisme autogestionari» que està present en la vida política i econòmica del país, permet que en la gestió de la televisió hi participin els treballadors del mitjà que, mitjançant el comité d'empresa discuteixen la política empresarial i preparen la programació, existint també un ampli control social, constituït sobretot pels sindicats que fan arribar llurs suggerències a l'empresa que és qui té l'última paraula.

Les influències directes de la Lliga dels Comunistes, partit en el poder, són molt estranyes, a no ésser que atemptin contra la Constitució acceptada per totes les nacionalitats. Tampoc en televisió cap república no pot imposar les seves decisions a les altres.

El sistema iugoslau no és perfecte, d'això n'estem segurs, però en ell es respecta la realitat plurinacional iugoslava i es permet també que treballadors del mitjà i representants de la població emetin llurs judicis sobre la televisió. Dues coses molt importants per als qui creuen que s'ha de conservar la identitat dels pobles i democratitzar també la televisió. ■

xarxa
CULTURAL
Una cultura en marxa per a tot un poble
Carrer Ample, 35 Barcelona 2

Música

Lluís Llach, premi Tenco 79

JORDI GARCIA-SOLER

Léo Ferré, Vinicius de Moraes, Georges Brassens, Jacques Brel i Leonard Cohen, cinc de les més gran figures internacionals de la cançó popular contemporània, han estat els únics antecessors de Lluís Llach al prestigiós palmarès del gran Premi Tenco que anualment és concedit a la ciutat italiana de Sanremo amb motiu de la celebració de la «Rassegna Canzone d'Autore», l'important festival que del 1974 ençà hi organitza el Club Tenco amb la col.laboració de molts dels més notables crítics i comentaristes musicals italians, tots ells aplegats a l'entorn del record del malaurat Luigi Tenco.

La concessió del Premi Tenco 79 a Lluís Llach és un dels màxims guardons assolits fins ara per la cançó catalana i representa, a més, el primer gran reconeixement públic d'aquesta a Itàlia, país en el qual la personalitat i l'obra artística del cantant empordanès comencen a fer forat, com ho demostrà a bastament el recital del dissabte passat a la nit al teatre Aiston de Sanremo, davant de més de dues mil persones que ompliren el local a vessar i que s'entusiasmaren amb el ▶

AVUI,
1000 VEGADES
AVUI

Que l'"AVUI" és més que un diari,
que l'"AVUI" té un significat especial
per a Catalunya, és quelcom que al cap de 1000
números, superant-ho tot, no cal que es digui;
és un fet remarcable, té la seva importància.

Però és per això precisament que l'"AVUI",
com a suport publicitari, durant aquests
1000 números que ara commemorem,
s'ha convertit en un mitjà de comunicació
molt rendible a Catalunya.

**Anunciem a l'AVUI encara que només sigui...
perquè és més rendible.**

seguit de cançons que Llach i els seus músics els van oferir: «Abril 74», «Vinyes verdes vora el mar», «Laura», «I si canto trist», «El jorn dels miserables», «Cançó de rem i de vela», «Venim del Nord, venim del Sud», «Jo també he dormit a l'alba», «Cançó d'amor», «L'estaca», «Viatge a Itaca», «A la taverna del mar», «Campanades a morts» i «La gallineta». Aquesta àmplia mostra de la producció artística de Lluís Llach va fer bones les paraules de l'acta del Premi Tenco 79, que donen com a motiu de la concessió aquesta fòrmula: «per la constant i tenaç activitat amb la qual ha contribuït de manera fonamental al naixement i al desenvolupament de la "Nova cançó" catalana, reivindicant-ne una identitat cultural i fornint admirables exemples de maduresa artística i de testimoniage de compromís civil». El públic assistent a l'acte, i molt probablement també els qui seguiren el recital a través de diverses emissores radiofòniques i televisives, van poder comprendre l'encert del veredicte.

La concessió del premi Tenco 79 a Lluís Llach és un dels màxims guardons assolits fins ara per la cançó catalana.

Amb la seva actuació al teatre Ariston de Sanremo, Lluís Llach ha començat ja a reprendre les seves activitats després de gairebé tres mesos de viatge constant, a bord del seu veler, per la Mediterrània —un viatge que clourà dintre de pocs dies, en fer cap a Barcelona, i que l'ha permès, ultra visitar algunes de les illes gregues i de les poblacions costaneres italianes, materialitzar el seu ja gairebé mític viatge a Itaca. Coincidint amb la concessió del PPremi Tenco 79 ha estat publicat a Itàlia el seu primer àlbum discogràfic de llarga durada, «Venim del Nord, venim del Sud», que inclou íntegrament la gravació editada al nostre país amb el títol d'«El meu amic el mar». És a punt de sortir al carrer, a casa nostra, l'àlbum «Somniem», en el qual ha aplegat moltes de les seves composicions de creació més recent. I, per si tot això fos poc, a més de la ja imminent edició del llibre de Josep-Miquel Servià «El meu amic Lluís Llach», dintre de poc Milva, la cèlebre cantant italiana, publicarà un àlbum amb les seves interpretacions de tot un seguit de cançons del cantant de Verges, segons les versions que n'ha fet Sergio Sacchi. Es tracta, per tant, d'una represa intensísima d'activitats, com escau a un autor i intèrpret de la categoria internacional de Lluís Llach, l'obra del qual és un dels grans exemples de la puixança i la vitalitat de la cançó popular catalana actual. ■

Tot fent camí

ISIDRE AMBRÓS

Sant Benet de Bages

A pocs quilòmetres de la capital de la comarca de Bages, Manresa, hi ha un poble nomenat Navarcles on es pot visitar i fruïr d'un dels millors exemples del romànic català, el monestir de Sant Benet de Bages.

Les obres de construcció d'aquest monestir s'iniciaren l'any 966, essent consagrada, l'esglesiola primitiva l'any 972. Més endavant, i com moltes altres edificacions d'aquests tipus, va sofrir, al llarg dels segles X i XI tota mena d'invasions i altres calamitats d'aquells temps que feren que l'edificació primària se'n resentís. Finalment, en el segle XII, quan la situació restà un xic més estabilitzada es procedí a l'acabament del claustre i a la consagració de l'església que avui dia s'aixeca en aquells paratges.

Una data més sobre la història de l'esmentat monestir, l'aporta el fet que la vida monàstica hi romangué fins l'any 1835, any, aquest en què fou expoliat, igual que molts altres monestirs, degut a la desamortització d'en Mendizabal, que incloïa l'extinció de les ordres religioses i l'incautació dels seus bens per part de l'Estat.

Avui dia, el monestir és de propietat privada, però mercès als esforços del pintor Ramon Cases i dels consells del no menys famós arquitecte Puig i Cadafalch, han estat reconstruïdes vàries dependències, que amb el pas dels anys i de la societat havien arribat a uns extrems d'abandó bastant elevats. S'ha de dir, però, que amb tot i això l'església no ha pogut ésser restaurada i és aquest, junt amb el seu estat, no gaire bó, els principals motius pels quals no és permesa la visita del públic en aquest indret, en particular.

Sant Benet de Bages.

Com anar-hi?

Es surt de Barcelona en direcció a Manresa, una vegada situats en aquesta ciutat caldrà agafar la carretera nacional N-141, que enllaça amb la carretera nacional N-152 una mica abans d'arribar a Vic, aquesta carretera es segueix per espai d'uns set quilòmetres, per enfilar tot seguit una carretera local, la segona a ma dreta que es troba des de que s'ha sortit de Manresa, que duu a Navarcles, Talamanca i Terrassa, tot passant pel coll des Tenalles. Una vegada arribats al poble de Navarcles, cal cercar una petita plaça que hi ha en el centre del poble, d'allí surt un carrer que va a parar a una fàbrica, es segueix aquest carrer i... voilà, Sant Benet de Bages!

Finances vaticanes

JOSEP BIGORDÀ

Feia moltes setmanes que em sentia temptat d'escriure alguna cosa sobre el fet econòmic a l'Església i, concretament, sobre l'economia del Vaticà. Des de molts punts de mira, la cosa de les finances vaticanes és un tema llaminer.

Em sembla que potser ara és un bon moment. I és que el papa Joan Pau II, pel que se sent a dir, ha decidit que abans de fi d'any es faci públic l'estat de comptes del Vaticà. Davant, doncs, la probable proximitat d'aquesta avinentesa, m'agradaria d'encetar el tema i continuar-lo un altre dia.

El projecte de publicar l'estat de comptes de l'economia vaticana el tingué ja Pau VI, després del seguit de reformes que dugué a terme per a fer llum sobre aquesta qüestió. Amb tot, quan l'any 1969, el cardenal Vagnozzi, president de la Prefectura per als afers econòmics (una espècie de ministeri de finances), va presentar el primer balanç al Papa, Pau VI va témer que el públic no el consideraria fiable, i ajornà de moment la realització del seu propòsit. Es tractava d'un estat de comptes parcial.

Efectivament, l'estat de comptes que oferia el cardenal Vagnozzi només contemplava una part de les entrades i sortides pròpies de l'economia vaticana: el capítol que administra la secció ordinària de l'Administració del Patrimoni de la Seu Apostòlica (APSA); és a dir, la secció que es fa càrrec de les despeses que suposen les nòmines dels empleats (3.250 en actiu i 1.500 jubilats, aproximadament), la conservació dels edificis, el funcionament de la Cúria, el Col.legi cardenalici, el Sínode episcopal. Un capítol que, des de fa molts anys, presenta un dèficit horrorós, perquè no hi ha proporció entre les entrades que administra la secció ordinària de l'APSA i les sortides que té l'obligació d'afrontar.

Hom pot veure, aleshores, que no generaria massa confiança un estat de comptes que només recollís el capítol deficitari i ocultés en canvi d'altres capítols, amb alguns dels quals, si més no, s'eixuga el dèficit esmentat.

En aquests moments, les notícies no han dit encara els termes amb què es farà o es pensa fer el proper estat de comptes. De totes maneres, ni que fos parcial, el fet seria plausible. Penso que els mitjans informatius, dins i fora de l'Església, celebren i celebraran que es faci. Al cap i a la fi, és, o seria, un pas en el camí de la transparència promesa.

En el suposat que aquest any només publiquessin l'estat de comptes de la secció ordinària de l'APSA, de seguida es farà més urgent la necessitat de reclamar llum sobre els altres capítols. Sobre tot, quan hom pot tenir la notícia tant de les diverses institucions vaticanes que tenen una relació amb el fet econòmic, com dels criteris que mouen actualment els responsables de les finances vaticanes en la present conjuntura, després de la sacsejada conciliar.

Ampliaré el tema la setmana vinent. De moment, però, anticipo l'organigrama que composa l'administració econòmica i financera del Vaticà. Dins d'aquest organigrama cal distingir-hi tres camps: 1. els béns propis de la Santa Seu; 2. l'anomenat Institut per a les Obres de Religió (una espècie de banca, amb sumes dipositades per persones físiques o jurídiques vinculades amb l'Església); 3. els donatius distribuïts per la Santa Seu. Els organismes encarregats del primer camp són les seccions ordinària i extraordinària de l'APSA, els Òrgans de govern de l'Estat del Vaticà, la Congregació per a l'Evangelització, la Basílica de Sante Pere, la Cambra apostòlica. El capítol dels donatius conta de: Òbol de sant Pere; Obra pontificia de Missions i fons Ecclesiae Sanctae; Congregació per a les Esglésies Orientals; Comissió per l'Amèrica Llatina; Comissió per a la Pastoral de migracions; Cor unum.

I pel que fa als criteris que regeixen l'administració, anticipo senzillament que les grans línies van encaminades a eliminar les contradiccions que els instruments del capitalisme projecta sobre els mitjans econòmics de l'Església, ni que aquests siguin indispensables. ■

editorial laia
Constitución, 18-20 - Tel.: 332 84 08
BARCELONA (14)

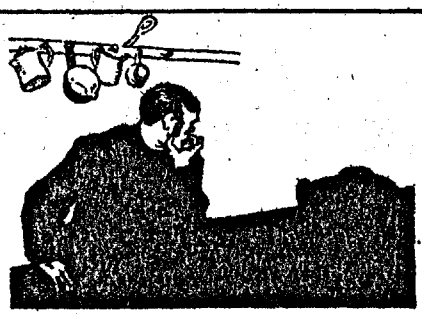

Els PEDROLO de Les Eines

"Ja era hora que el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes el rebés Manuel de Pedrolo". *(Eliseu Climent).*
"Es el primer novel.lista que rep el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes. L'exemplaritat de la tasca cultural i cívica d'en Pedrolo és un fet evident". *(Maria Aurèlia Capmany).*

Tetralogia (LA TERRA PROHIBIDA) d'un retorn: la repressió venç altre cop els vençuts, la nit crema tot bri d'esperança, la terra ha estat prohibida per als qui l'anomenaven "pàtria" al llarg dels segles.

LA TERRA PROHIBIDA:
I. Les portes del passat
II. La paraula dels botxins
III. Les fronteres interiors
IV. La nit horitzontal

Milions d'ampolles buides
L'intent de muntar un grup revolucionari català armat. Un mite pedrolià a les mans i al cervell d'un grup d'éssers apassionats, tristos, contradictoris...

De venda en llibreries.
Distribueix: ITACA, S.A.
Delegació Barcelona: Aribau, 226
Tel.: 200 94 00 - Barcelona-6
Delegació València: Tomás Sanz, 45
Tel.: 370 28 50 - MISLATA
Delegació Alacant: Río Turia, 2
Tel.: 28 36 65 - ALACANT

Esports

Cacera de bruixes a la premsa esportiva

ENRIC BAÑERES

Una de les coses que més preocupen al si de la professió periodística, i més en concret entre els periodistes esportius, és el manteniment d'una certa independència que ens permeti suministrar als lectors una informació lliure, veritable i neta. Sota pressions coactives es poden escriure lloances, però difícilment crítiques, encara que siguin positives o «constructives».

No som només els periodistes qui estem alarmats per la omnipotència d'alguns grups de pressió que ja han confeccionat les seves llistes negres i han iniciat la «cacera de bruixes». Els propis lectors senten inquietud en veure que entranyables firmes que han aparegut «tota la vida» en les planes esportives d'alguns diaris, deixen pas a noves generacions de discutible estètica literària i de dubtosa ètica professional.

El cas més recent és el que ha passat a «El Correo Catalán» amb Josep Morera Falcó, comminat a agafar la jubilació als 59 anys perquè no ha donat el seu braç a tòrcer i continua mantenint una posició d'oberta discrepància amb l'actual directiva del Barça. El cas de Morera Falcó, que no és ni l'únic ni el primer, resulta més penós perquè es tracta d'un professional d'una trajectòria d'increbantable fervor barcelonista, que últimament hom va voler tacar amb algunes acusacions roïnes que el jutge s'encarregarà de situar en llur punt exacte.

És evident que el president del Barça, Josep Lluís Núñez, estava destinat a entendre's millor amb els empresaris de Premsa que amb els propis periodistes. Un aval bancari per aquí, la promesa d'una important campanya de publicitat per allà, i ja està sancionat l'acord entre homes de negocis. Convèncer un periodista —i això no puc fer-ho constar sense un cert orgull de classe— deu resultar molt més difícil i, en determinats casos, al senyor Núñez li ha degut ser impossible.

Cal no oblidar que quan Núñez va aparèixer al panorama electoral barcelonista, fou objecte d'uns atacs despietats, immisericordes i, en alguns casos, injustos. Va haver-hi col.legues que tractaren a qui després seria el president del Barça mitjançant l'insult sistemàtic i baix. Curiosament, aquests companys que van trobar enginyosos però descarats motius per a qualificar a Núñez, són els qui després han posat el fre i han emprès la marxa enrera, deixant sols enfront del perill als qui, com Morera Falcó, sempre han exercit una crítica noble, frontal, clara i civilitzada.

Crec que Núñez no ha entès el joc en el qual es troba involucrat. Ell està convençut que tot el que fa, ho fa bé i no veu sinó fantasmes que l'empaiten dia i nit per a posar-li pedres al camí, quan res no és més lluny de la realitat que això. Núñez voldria que tots els periodistes li retessin homenatge i obediència per una simple qüestió de vanitat personal. Però, aniria més bé el Barça, guanyaria més títols si tota la crítica desaparegués per un real decret...?

El propi president del Barça pot vantar-se actualment d'haver redreçat el camí econòmic de l'entitat i, després dels fracassos de Muller com entrenador i de Tarrés i Félix com reforços, la gestió esportiva es cuida ara amb més zel. Si no hagués existit una crítica disposada a combatre aquells errors passats, si tothom hagués estat unànime en asenyalar que res no ha de millorar-se, és probable que el Barça de Núñez es quedés estancat entre un cor de lloances i desencerts.

Hom conta a vegades d'un antiquíssim rei asiàtic que tenia per costum matar els missatgers quan aquestes li portaven notícies dolentes. Potser Núñez pensi que, quan hagin desaparegut tots els missatgers que tenen el compromís de ser fidels a llurs lectors i conseqüents amb la seva consciència, el Barça només serà origen de notícies felices i optimistes. Llàstima que aquestes notícies, si s'arriba a aquest extrem, no podran evitar que molts barcelonistes les llegeixin o les escoltin amb una mica de vergonya. ■

SUBSCRIVIU-VOS A L'HORA

BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

NOM I COGNOMS .....
CARRER .....
POBLACIÓ ..... DTE .....
PROVÍNCIA ..... TELEFON .....

Desitjo subscriure'm: Per un any / Per sis mesos

L'import de la qual faré efectives mitjancant: Talò bancari adjunt / Domiciliació bancària / Efectiu / Gir postal / Vull rebre més informació

Data .....
Signatura .....

Subscripció anual: Estat espanyol 3.000 ptes. Europa 4.000 Ptes. América i resta del món 4.600 Ptes
Subscripció semestral: el 50 %

BUTLLETÍ DE DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Senyors, els agraïré que amb càrrec al meu compte/llibreta atenguin el rebut que anualment/semestralment els presentarà L'HORA, S.A. pel pagament de la meva subscripció a la revista L'HORA.

BANC/CAIXA .....
AGÈNCIA .....
Nº COMPTE/LIBRETA .....
TITULAR .....
DATA .....
SIGNATURA .....

Un cop omplert enviar-ho a:
L'HORA
Redacció i administració
Aribau, 80, àtic 1.er Telèfon 254 34 03 - 254 34 02.
Barcelona-36

1.º Concurs infantil L'HORA

EL BOSC

Un bosc negre i fosc
que tan sols uns animals
hi viuen amb tristor.
Un estiu ple de claror
l'omple d'alegria.
Fins que un dia passarà l'home
i agafarà aquella alegria
que un estiu va deixar.
Pobres animals, què els passarà?
Marxaran corrent avall,
fins a trobar un país
que l'home estigui triat

Mireia Casanovas Serra — 9 anys
Vilanova i la Geltrú

EL GOS

El gos algunes vegades és bo. Es baralla amb el gat i té por dels animals grans. Les gosses donen de mamar a les seves cries.

Ferran Martín — 7 anys
Barcelona

LA NIT

La nit és negra
la lluna surt rodona
i els mussols canten molt bé
Els ocells fan piu-piu
i se'n van al niu

Anna Vidal — 6 anys
Barcelona

LA ROSA

Oh! Rosa de color de rosa
tú vas tota bonica i molt preciosa
no menja i tampoc no fa nosa
dins la bardissa ella lueix tota orgullosa.

Ramon Marquina — 11 anys
Barcelona

EL CONTE DELS OCELLS

Un matí d'una bonica primavera
dos ocellets es van conèixer. I un temps passat, promesos per casar-se es van casar.
Temps passat van tenir un fillet
al que posar-li Pito el petit.

Mónica Costa — 7 anys
L'Hospitalet de Llobregat

SOC UN ASTRONAUTA

Sóc un astronauta
que sempre va volant,
no puc tocar la flauta
ni fer classes de cant.
De dalt la lluna estant,
es veuen les estrelles,
no es veu en SUPERMAN
que va volant entre elles.
Una vegada que vaig tornar a la terra
jo que me'n torno a anar a amunt,
estaven fent guerra.
Renoi, si se'n veia de fum!

Roger Isern — 9 anys
Barcelona

Recordeu que l'adreça és Aribau 80 àtic 1.ª, Barcelona-36, i que en el sobre heu de posar «Concurs Infantil l'Hora».

i que

Els premis són força interessants i en tenim per a tots. Els tres primers premis tindran: Una tenda de campanya, un lot de llibres i una subscripció a la nostra revista. Tots els treballs publicats tindran un lot de llibres i tots els treballs que rebem, estiguin publicats o no, un obsequi.

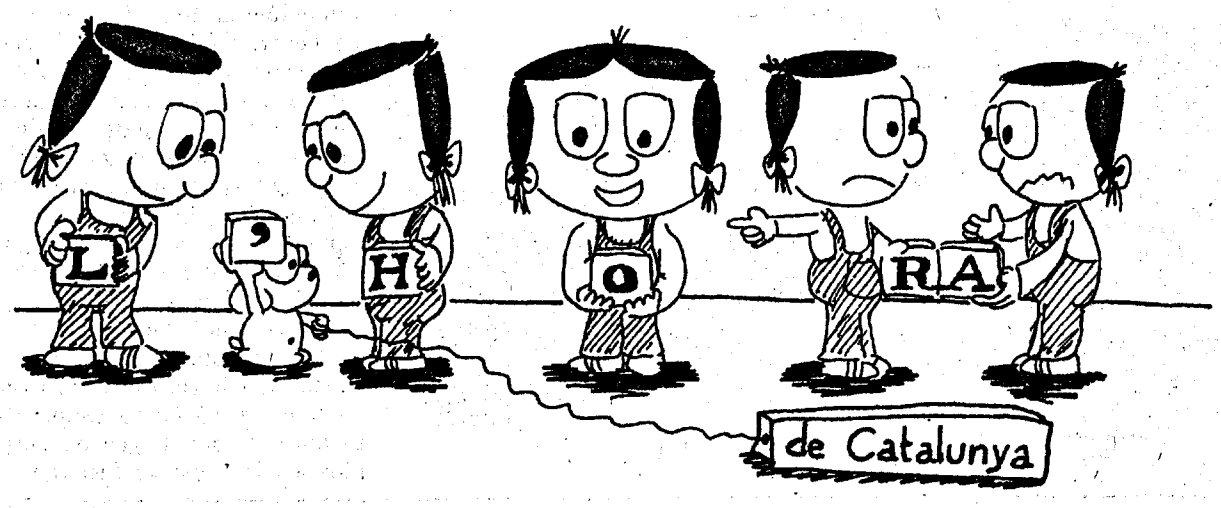

ELS COLORS BLAUGRANA I L'EROTISME, DE BRACET

«CALIOPE. Muy diferente y Rodríguez. SEXO ARDIENTE. Atracció PORNO. SEXY-EROTICO. GAY todo muy fuerte y recomendable para el solitario agosto. Antes de cada Show CALIOPE le ofrecerá la retransmisión del partido final de la Recopa de Basilea, desde la salida hasta la llegada al NOU CAMP. Con SEXO ARDIENTE, pelota y despelote: disfrute en CALIOPE.» Així, tal qual, ho hem llegit al Mundo Diario. I nosaltres que ens pensàvem que en el nostre reportatge sobre l'agost a Barcelona ja ho havíem dit tot! Realment, anàvem despistats. El «solitari agost» ha tingut una distracció suplementària a afegir a les habituals del sexe i espectacles eròtics en general: el sentimentalisme culé plasmat en imatges en la proesa màxima d'aquesta temporada, la Recopa de Basilea. Falta saber si després de commoure's amb el record d'aquella jornada inoblidable, els Rodríguez assistents a Calíope seran capaços d'engrescar-se amb show despilotat que vé al darrera.

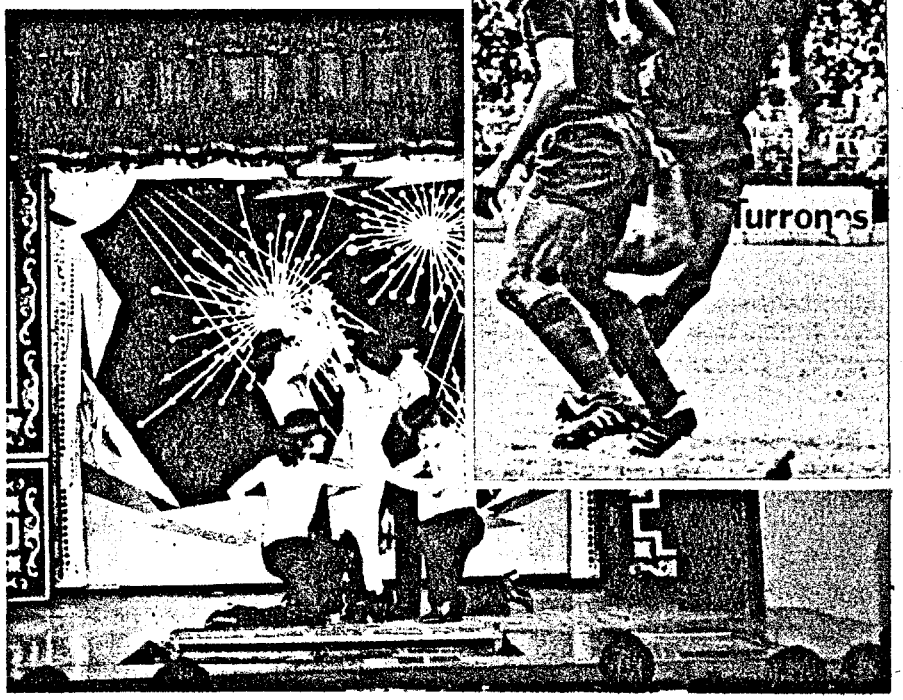

QUE PASSARÀ AMB L'ESCORXADOR?

El lloc on està ubicat l'escorxador municipal de Barcelona és ja objecte de controvèrsies sobre el seu destí quan aquest servei sigui traslladat a Mercabarna. D'iniciatives ja n'hi ha força, però per a poder dur-les a terme hi ha una condició «sine quan non»: que enderroquin el vell i deixin el solar lliure. La decisió està presa ja per l'Ajuntament i fins i tot ja hi ha un cartell, que veieu a la foto, on s'esmenta l'empresa encarregada de la feina. Però l'escorxador encara roman en peu, tot i que veïns entusiastes del barri deien que «amb la calor marxarà l'escorxador». A veure quan es decideixen els responsables a començar la tasca!

L'ABANDÓ DELS NOSTRES PARCS

Pocs que en tenim i com els hem de veure! Les zones verdes són una necessitat vital per a les grans ciutats com Barcelona, i hem de convenir que durant molts anys aquesta necessitat ha estat oblidada per les autoritats municipals. Les noves es troben ara que hi han de posar remey urgentment si volen aconseguir una ciutat més humana, més habitable. I no és poca la feina que tenen al damunt. Vegeu, com a mostra, l'il.legible estat en què es troben els rètols del Parc de la Ciutadella. Un altre cas, més escandalós, és el del Parc Güell, on la pretesa restauració de la malmesa obra d'en Gaudí s'està fent desastrosament, desgradant una important obra arquitectònica. Esperem que l'Ajuntament posi mà ràpidament en totes aquestes barbàries!

NO VAN DESPISTATS, A L'AJUNTAMENT, NO!

L'Ajuntament de Barcelona, tot i tenir ja una certa veterania en el càrrec, encara es troba amb tal quantitat de feina que no acaba de poder-la assimilar. Un exemple clar l'hem tingut aquests dies amb la Festa Urbana, el magne festival celebrat el passat cap de setmana. Una de les entitats organitzadores d'aquesta nit musical figurava que era l'Ajuntament, la Casa Gran. Però dos dies abans que es celebrés, si hom trucava a la Delegació de Cultura per a informar-se de qualsevol cosa relativa al tema, li contestaven que ni se n'havien enterat que ells fossin co-organitzadors de la Festa Urbana. Si en totes les altres coses que fa l'Ajuntament van tan a l'hora, estem frescos!

UCD ABUSA DEL PNB

L'apropament entre la UCD i el PNB, especialment en les qüestions econòmiques, és cada cop més evident. Pero a vegades hom té la sensació que la UCD abusa dels nacionalistes bascos. Aquests dies es discutia al Senat el règim transitori d'imposició directa i a cada esmena de l'esquerra, la UCD replicava amb la intervenció d'un dels seus experts, canviant-lo cada cop. Però quan arriba el tràngol més difícil, fou el senador del PNB Ollora l'encarregat de passar-lo. Es tractava de justificar l'augment de l'impost de luxe dels cotxes de menys de 8 cavalls, del 17,6 % del preu del cotxe al 26 % i el rebaixament del dels cotxes grans del 35 % al 26 %. Una mesura poc popular, com costa poc de suposar, que hagué de defensar el senador basc. El cas és que ja ho sabem, tant bascos com catalans i tots els espanyols, qui vulgui un cotxe petit que se'l compri abans de l'u d'octubre (dia que s'aplicarà el nou règim), i qui el vulgui gran que ho faci després. Gràcies a la UCD, via PNB.

Cartes a l'Hora

ALVÈRNIA, I NO AUVÈRNIA

Sr. director de L'HORA:

No hi ha dret que hagin fet malbé el bon nom que, ara per ara, mantenia la seva publicació, amb el dissortat article del darrer número titulat: «L'Auvèrnia a l'abast» i signat per Josep M. Serra.

Sr. Director, l'Alvèrnia (i no pas l'Auvèrnia) no és «França», sinó Occitània. Ho hauríem vist tots més clar si en comptes de parlar-nos de «l'Allier», el «Puy-de-Dôme», «l'Haute Loire», els «Monts du Cantal», la «Chaise-Dieu», «Saint Flour», «Mont Doré», «Clermont-Ferrand», etc. ens n'hagués parlat en la forma genuïna: «L'Alier», «el Puei de Doma», «Alt Loira», «Monts de Cantal», la «Chasa Dieu», «Sant Flor», «Montdor» i «Clarmont Ferrand». A més a més, no calia pertànyer a cap secta druídica per assabentar-se'n; a la nostra no gens «secreta» Gran Enciclopèdia Catalana hi hauria pogut trobar tot el necessari, sempre que ho hagués volgut trobar, és clar.

És vergonyant haver d'escriure encara cartes com aquesta. Cregui'm que m'omple d'angúnia el fet de pensar que una de las poques grans publicacions catalanes setmanals pugui incórrer en atzagaiades d'aquesta mena, típiques de la premsa més anodina però inacceptables en aquella altra —com és el cas de la de vostè— considerada progressista.

És sabut que la informació correcta, desalienada i, per tant, desalienadora és, per si mateixa, revolucionària quan s'enfronta a un estat d'ignorància o d'alienació generalitzades. Considerin, doncs, el fiac favor que han fet als seus lectors, a la informació i al nostre poble germà d'Occitània en porfidiejar amb tal mena de fal.làcia. Fal.làcia aquesta en què, almenys nosaltres els catalans, no tenim el dret de deixar-nos-hi caure. Encara menys les poques publicacions de què disposem. Demano, doncs, un desgreuge per part de la direció de la seva revista.

Rebi una atenta salutació.

E. MONTANER
(Barcelona)

COMUNICAT FINAL DE LES IV JORNADES DEL CIEMEN

Com a conclusió de les IV Jornades del «Centre Internacional Escarré per a les Minories Ètniques i Nacionals» (CIEMEN) que han tingut lloc a l'Abadia de Cuixà, des del 16 al 34 d'agost de 1979, durant les quals s'ha analitzat el tema «fet nacional: llengua, territori, migracions», aquells que hi han participat pertanyents a Euskadi, Galícia, Occitània, Vall d'Aosta, Friül, Sardenya, Flandes, Bretanya, Països Catalans, declaren que:

La llengua i el territori són factors fonamentals en la vida d'una nació. Qualsevol nació és sobirana per a protegir-los, defensar-los i promoure'ls. No poden ser, doncs, condicionats amb imposicions que deteriorin l'ús prioritari de la llengua pròpia de cada nació i impedeixin el control col.lectiu de l'espai on la nació es desenvolupa. D'aquí que les normes sobre l'oficialització d'una llengua que no és la pròpia del poble en el seu territori nacional, en alguns casos, i sobre el bilingüisme generalitzat, en d'altres, siguin unes formes d'opressió inacceptables.

Al mateix temps declaren que:

El dret a viure i treballar en el propi país és un dret prioritari de cada poble i, per tant, qualsevol projecte econòmic, social i polític, ha de supeditar-s'hi. L'emigració i la immigració es perceben com a fenòmens que de cap manera poden constituir una amenaça per a la identitat nacional dels pobles. L'emigració cal que procedeixi d'un acord amb la societat receptora i la immigració ha de ser acollida amb els mitjans que permetin evitar tant la segregació com l'assimilació forçada i facilitin la integració lliure.

Consideren que:

el foment de les reciproques solidaritats entre les nacions negades és una necessitat ineludible. Aquesta s'ha de concretar en formes de col.laboració que serveixin a fer prevaler la igualtat i la justícia entre les pobles nacionalment diferenciats. A tal fi demanen al CIEMEN que organitzi les pròximes Jornades, dintre de l'àmbit de les seves competències, entorn de temes que ajudin a conèixer i a utilitzar millor les vies existents i a proposarne d'altres per fer més efectiva aquesta col.laboració.

Cuixà, 23 d'agost de 1979.

L'ONZE DE SETEMBRE HA DE SER FESTA

Sr. Director:

Fins quan haurem de reflar de la bona voluntat o perdre diners i hores de treball per a poder celebrar dignament la nostra Diada Nacional? La premsa publica aquests dies que «potser», «qui sap», «quatre hores», etc. Tot plegat, res. Espero que aquest Estatut que refrendarem massivament digui ben clar que les festes de Catalunya són en mans dels catalans, i que per fi l'Onze de Setembre sigui festa per a tots, en comptes d'haver de celebrar festes que no tenen res a veure amb el nostre poble, ni gaudeixen de cap mena d'arrelament a Catalunya, com era el 12 d'octubre («La Hispanidad»), el 25 de juliol o el 8 de desembre.

Espero que aquest problema es resolgui satisfactòriament ja enguany, i ningú no tingui cap impediment de tipus laboral per a la Diada.

Atentament,

JOSEP M. RIGOL
Vic (Osona)

Lleure lliure

DILLUNS

Avui tenim fira a Pareta del Vallès i a Ribarroja. I festa major a Bellcaire d'Urgell. Però si no us vé de gust anar de festes, a la plaça de Sant Josep Oriol cada dia, encara que més els festius, hi ha com un Montmartre en petitet on diversos artistes mostren llurs productes.

DIMARTS

També avui hi ha fira, a Isona, comarca del Pallars Jussà. De la televisió podem destacar Musical Express, a la programació catalana, amb actuacions d'Esqueixada Sniff, Lole y Manuel i Rafael Subirachs. Al circuit estatal, com quasi sempre, res.

DIMECRES

Les festes majors d'avui són a Batea (Terra Alta), Calaf i La Pobla de Claramunt (Anoia), Sallent, Calders i Cardona (Bages), Colomers (Baix Empordà), Cubells (Noguera), La Roca del Vallès, Liçà de Munt i Martorelles (Vallès Or.), Sant Joan de les Abadesses (Ripollès) i a Ulldecona, comarca del Montsià.

Dos esdeveniments musicals a la Ciutat Comtal. Al Saló del Tinell actua la Companyia de ballet Contemporani «Ramon Solé». I al Liceu, a preus populars, inauguració de l'actuació del Ballet Nacional, dirigit per Antonio Gades.

A la tele, a la nit fan «Botón de ancla». Si us hi arrisqueu...

DIJOUS

Avui hi ha festa major a Mont-ral, comarca de l'Alt Camp. Al circuit català de televisió podreu tornar a veure la Rosa M. Sardà en «La Bella Boquetes» i «Sessió de cinema», dintre de «Recull d'èxits». Del circuit estatal seleccionem (cinèfils que som) «Així es Hollywood», que ens parlarà dels seus espies, alguns autèntics especialistes com Gregory Peck, James Coburn o Sean Connery.

DIVENDRES

Fira a Alguaire (Segrià) i a Anglesola (Urgell). I festa major a una colla de llocs: Bellpuig d'Urgell, Cabra del Camp (Alt Camp), Conques i Vilamitjana (Pallars Jussà), La Floresta, i la Granadella (Garrigues), Pardines (Ripollès), Ponts i Vilanova de Meià, comarca de la Noguera. I també a Torrefarrera, comarca del Segrià.

Recordeu que avui acaba l'Escola d'Estiu de Manresa, organitzada pel Grup de Mestres del Bages amb el suport de la Generalitat. No oblideu tampoc que avui en Joaquim M. Puyal ens portarà el seu «Vostè pregunta». Al circuit estatal, dos espais destacables. A la primera cadena comença un nou «Grandes relatos»: «El juicio de Lee Harvey Oswald», que se suposa donarà alguna hipòtesi sobre el cas del prestès assassí de John Kennedy. A Cine Club, però, hi podeu trobar una important obra de Bergman, «Persona», magníficament interpretada per dues actrius habituals d'ell, Liv Ullman i Bibi Anderson.

DISSABTE

Hi ha fira a Lleida, comença avui la Festa de «Treball», l'òrgan de premsa dels comunistes catalans. Entre les actuacions destacables en el terreny musical hi ha la «rentrée», força esperada, de Raimon, i la del grup de rock Premiata Forneria Marconi. També hi ha altres activitats, entre les quals un campionat de futbol-sala on hi participa un equip de L'HORA. Si preferiu restar a casa i us agrada l'esport «seriós», a la segona cadena comencen els Jocs del Mediterrani. A La Clave podeu veure un clàssic de John Ford, «Qué verde era mi valle», melodrama miner encara revisable. A Sábado Cine, «El cisne», comèdia intrascendent i no gaire desagradable.

DIUMENGE

Avui tenim fira a Bagà (Bergadà) i festes majors a Calldetenes (Osona), Collbató (Baix Llobregat), Les Franqueses del Vallès, Ordino (Valls d'Andorra), Salàs (Pallars Jussà), Tiana (Maresme), Vilafant (Alt Empordà) i El Vilosell, comarca de les Garrigues. A Barcelona, continua la festa de «Treball».

I a la tele, amb una bona sort veureu futbol a la primera cadena, i al UHF, després d'un concert a càrrec de la Filarmònica de Bratislava, «Susan y Dios», comèdia de George Cukor (especialista, sens dubte) amb guió d'Anita Loos (recordeu «Los caballeros las prefieren rubias»).

A MÉS A MÉS

... podeu anar a veure «L'Espantu» al Romea, si encara no l'heu vista. Pel que fa a la cartellera de cinema, confirmem que malgrat irregularitats, val la pena anar a veure «Gigoló» a l'Astoria i Calderón. Hi surt la Marlene Dietrich. Si ja heu vist «Dos hombres y un destino», ara podeu anar al Pelayo i veure «Los primeros golpes de Butch Cassidy y Sundance», dirigida per Richard Lester. Al Tívoli fan «Desmadre a l'americana», divertida mostra dels hàbits estudiantils de fa uns quants anys. Un doble d'Herzog a l'Ars: «Aguirre» i «Stroszek». Finalmente, al Goya, una pel.lícula curiosa, senzilla, dirigida per Gonzalo Garcia-Pelayo: «Cambio de parejas frente al mar».

CONXITA SOCIAS

La paella pel mànec

Idees per a preparar xampinyons

Ara, a la tardor, s'apropa ja el temps d'anar a collir bolets a la muntanya. Dintre de la cuina catalana, el bolet té un paper força important com a complement de carns, i n'haurem de parlar algun dia. Però hi ha un membre de la família dels bolets que no ha d'esperar a la tardor per a poder ser menjat i que, no sols com a complement, sinó com a aperitiu, admet una gran quantitat de varietats en la seva preparació. Ens referim al xampinyó.

Una de les més conegudes és la que podeu trobar a qualsevol bar de qualsevol lloc, que consisteix en fregir-los, a trossets, amb all i julivert. Però a diversos indrets de l'Estat espanyol hem pogut trobar altres formes de preparar els xampinyons que esperem que complaguin als nostres lectors.

Així, per exemple, a Santander n'hem conegut dues. En una d'elles es fregeixen per separat els xampinyons sencers i trossos de carn magra. Després, s'enfilen de forma alterna en un «pinxo». L'altra manera ja és més curiosa, i combina el gust del bolet amb el de les gambes. Necessiteu xampinyons una mica grossos, als quals heu de treure el peu, i gambes petites, que prèviament caldrà bullir i pelar. Després, poseu una gamba dintre de cada xampinyó i el feu a la planxa, amb una mica de mantega. Per a servir-lo, el poseu sobre un tros de pa torrat i hi afegiu una mica d'all-i-oli.

Una altra variant d'aquest aperitiu l'hem trobada a Segovia, on es fa igual, però substituint la gamba per un tros de pernil. Aquesta nova combinació de sabors és igualment deliciosa.

Encara hem descobert dues possibilitats més, ambdues igualment curioses. Per a la primera, caldrà que talleu a trossets ben menuts anxoves i olives, i que ho fregiu junt amb els xampinyons.

La segona requereix igualment xampinyons d'un cert tamany, i sense el peu, i es fa igualment a la planxa. El complement, en aquest cas, és rovell d'ou, amb el qual s'omple l'interior del xampinyó.

Totes aquestes variants de «tapes» les hem vistes consumir sempre acompanyades del típic got de vi —negre, generalment— que arreu hem sentit anomenar «chato». Admet també, és clar, l'acompanyament de vermut. Per tant, totes les variants que hem explicat, les podeu consumir tant a l'hora de l'aperitiu, com si a mitja tarda us vénen de gust unes «tapes». Estem convençuts que us agradaran. Bon profit!

La setmana a Televisió

Del 10 al 16 de setembre

CIRCUIT CATALA

PRIMERA CADENA

Dilluns, 10
13.30 Crònica esportiva
14.00 Crònica
16.15 Revista

Dimarts, 11
13.30 Temps d'estiu
14.00 Crònica
16.15 Musical Express: «Esqueixada Sniff, Lole y Manuel i Rafael Subirachs

Dimecres, 12
13.30 Temps d'estiu
14.00 Crònica
16.15 Cinema a l'abast: «Cinema bèl.lic»

Dijous, 13
13.30 Temps d'estiu
14.00 Crònica
16.15 Recull d'èxits: Festa amb Rosa M. Sardà «La Bella Boquetes» i «Sessió de cinema»

Divendres, 14
13.30 Temps d'estiu
14.00 Crònica
16.15 Vostè pregunta...

Dissabte, 15
11.00 Terra d'escudella: «Hidra, 1.ª part»

SEGONA CADENA

Dilluns, 10
23.00 Crònica 2

Dimarts, 11
23.00 Crònica 2

Dimecres, 12
23.00 Crònica 2

Dijous, 13
23.00 Crònica 2

Divendres, 14
23.00 Crònica 2

CIRCUIT ESTATAL

PRIMERA CADENA

Dilluns, 10
14.30 Gente hoy
15.00 Telediario
15.30 Pudo haberse evitado: «Naufragios»
19.01 Un globo, dos globos, tres globos: «La locomotora»
19.45 Un mundo para ellos
20.15 Programa informativo
21.00 Telediario
21.35 300 millones
22.30 Testimonis de dos hombres. Ep. 3
23.30 Ultimas noticias

Dimarts, 11
14.30 Gente hoy
15.00 Telediario
15.30 Revista de toros
10 01 Un globo, dos globos, tres globos: «El mundo de la música»
19.45 Dibujos animados: «Gustavo»
20.00 Palo y astilla: «Paraíso peligroso»
21.00 Telediario
21.35 Primera página
22.30 Testimonio de dos hombres. Cap. IV
23.30 Ultimas noticias

Dimecres, 12
14.30 Gente hoy
15.00 Telediario
15.30 Vivir cada día
19.01 Un globo, dos globos, tres globos. - Los Cinco: «Los cinco en la roca del dibalo»
19.30 Cine español: «Botón de ancla». Dir. Ramón Torrado. Int. Antonio Casal, Jorge Mistral, Fernando F. Gómez, Isabel de Pomés
21.00 Telediario
21.35 Orquesta sinfónica de RTVE: Obertura de «Los esclavos felices», de Arriaga. «Les petits riens» de Mozart. «Dafnis y Clos», de Ravel.
22.30 Testimonio de dos hombres. Cap. V
23.30 Ultimas noticias

Dijous, 13
14.30 Gente hoy
15.00 Telediario
15.30 Café de redacción
19.01 Un globo, dos globos, tres globos: Cine infantil
20.00 Así es Hollywood: «El mundo secreto de los espías de Hollywood»
20.30 Canciones de una vida: Los Tres Sudamericanos
21.00 Telediario
21.35 El señor Villanueva y su gente: «Una conquista de mamá»
22.00 Sombras de ayer
22.30 Testimonio de dos hombres: Cap. VI
23.30 Ultimas noticias

Divendres, 14
14.30 Gente hoy
15.00 Telediario
15.30 Los espectáculos
19.01 Un globo, dos globos, tres globos. - El hidroavión de Bailey: «Cuando la banda empieza a tocar»
19.30 Con ocho basta: «Pobre niña rica»
20.30 Más vale prevenir: «Cáncer de mama»
22.30 Grandes relatos: «El juicio de Lee Harvey Oswald». Cap. I. Dir. David Greene. Int. Ben Gazzara, Lorne Greene, John Pleshette.
23.30 Ultimas noticias

Dissabte, 15
13.31 Tiempo libre
14.00 El canto de un duro
14.30 Noticias del sábado
15.00 Tarzán: «Tarzán y el monstruo de hielo»
15.30. Primera sesión: «Namu, la ballena salvaje». Dir. Laslo Benedek. Int. Robert Lansing, Robin Mattson, Lee Meriwerther
17.00 Aplauso
19.00 La pantera rosa
19.30 Los ángeles de Charlie: «El blues de los ángeles»
20.30 Informe semanal
21.30 Noticias del sábado
22.00 Sábado cine: «El cisne». Dir. Charles Vidor. Int. Grace Kelly, Alec Guiness, Louis Jourdan, Agnes Moorehead

Diumenge, 16
10.31 Hablamos
11.00 El día del Señor
11.45 Gente joven
12.30 Sobre el terreno
13.30 Siete días
14.30 Noticias del domingo
15.00 La casa de la pradera: «Los guerreros de Winoka»
16.00 Fantástico
19.00 625 líneas
19.55 Fútbol
22.00 Noticias del domingo
22.30 Estudio 1: «Dinero» de Joaquín Calvo Sotelo. Real. Cayetano Luca de Tena. Int.: Luis Prendes, Roberto Martín, Javier Loyola, Amparo Pamplona.

SEGONA CADENA

Dilluns, 10
20.01 Redacción de noche
20.30 Polideportivo
21.00 Revista de cine
22.00 Más allá
22.30 Opinión pública

Dimarts, 11
20.01 Redacción de noche
20.30 Polideportivo
21.00 Recital: Virtuosi di Roma
21.30 Nakia: «Blanco en movimiento»
22.30 Tribuna económica

Dimecres, 12
20.01 Redacción de noche
20.30 Polideportivo
21.00 Pop-grama: «Nodice», «Record» i Sisa
21.45 Imágenes
22.30 Tribuna de la historia

Dijous, 13
20.01 Redacción de noche
20.30 Polideportivo
21.00 Encuentros con las letras
22.00 Horizontes
22.30 Tribuna de la cultura

Divendres, 14
20.01 Redacción de noche
20.30 Polideportivo
21.00 Cine club: «Persona». Dir. Ingmar Bergman. Int.: Liv Ullman, Bibi Anderson
22.30 Tribuna internacional

Dissabte, 15
15.31 Novela: «La pequeña Dorrit». Caps. 17. 18, 19 i 20 (final).
17.00 Juegos del Mediterráneo. Cerimònia d'apertura
19.45 Barbapapá
20.00 La clave. - Retorno al carbón: «Qué verde era mi valle». Dir. John Ford. Int.: Maureen O'Hara, Walter Pidgeon, Donald Crisp, Roddy McDowall

Diumenge, 16
15.31 Pippi Calzaslargas: «Pippi y sus amigos regresan a Villa Kunterpunt»
16.00 Lucas Tanner: «Un caso de soborno»
17.00 Los casos de Rockford: «Por caminos tortuosos»
18.00 Días con Chubby
18.30 Panorama musical: «Instrumentos musicales» (III)
19.00 Concierto: «La novia vendida» de Smetana i «Concierto para violín y orquesta» de Tchaikowsky
19.55 Filmoteca TV: «Susan y Dios». Dir. George Cukor. Int.: Joan Crawford, Frederic March, Rita Hayworth, Nigel Bruce
22.00 La danza: «Jo-jo viajero». Coreografía Jorma Votinen
22.30 A 22.30 A fondo: André Fontaine, redactor-jefe de «Le Monde»

Un llibre pertorbador i polèmic

Alfonso S. Palomares

El socialismo y la polémica marxista

(LA SAL, EL FUEGO Y LA ROSA)

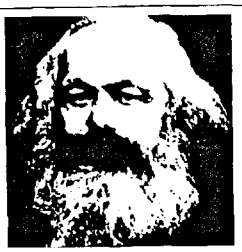

BRUGUERA-ZETA

Una anàlisi lúcida dels problemes que ha d'afrontar el PSOE avui a fi d'evitar falses polèmiques i elaborar un projecte socialista per a una alternativa real de poder.

BRUGUERA-ZETA

EDIGSA

harmonia mundi FRANCE

– King Arthur. Purcell	EHM 252/3
– O Solitude. Purcell	EHM 247
– Carmina Burana IV	EHM 338

NOVETATS SETEMBRE CLASSIC

Vol multiplicar els seus estalvis?

La seva Llibreta o Compte Corrent pot tenir Premi en el nostre Sorteig Extraordinari amb motiu del 55è Dia Universal de l'Estalvi, 31 d'octubre 1979

Com?

Només cal que el darrer saldo del seu Compte Corrent o Llibreta d'Estalvi a la vista a 31-10-79 sigui superior al que tenia al 31-10-78. L'import d'aquesta diferència pot multiplicar-se-li per cinc.

55è Dia Universal de l'Estalvi 31 d'octubre 1979

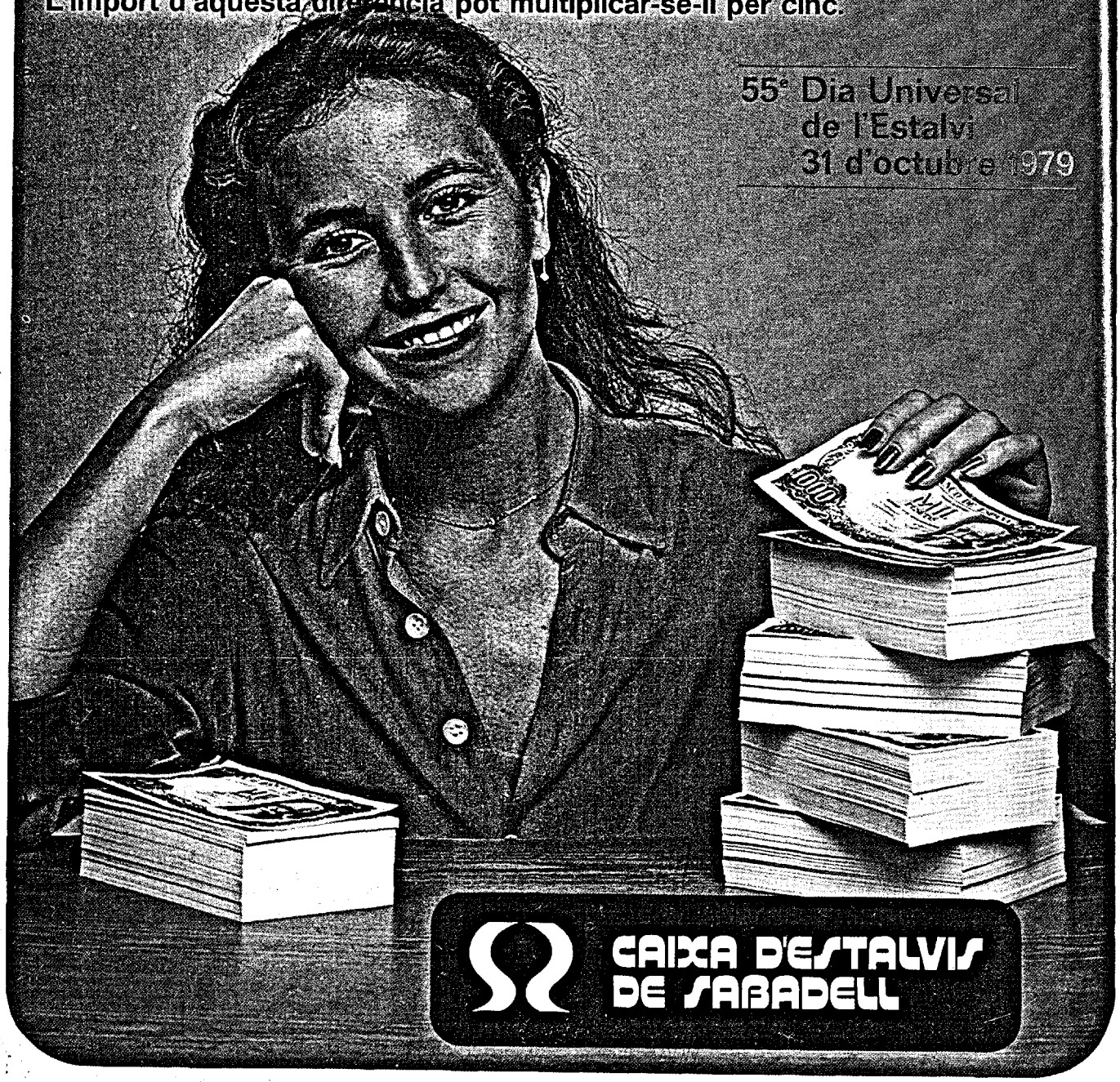

CAIXA D'ESTALVIS DE SABADELL